

Το νέκταρ της διδασκαλίας

της Αυτού Θείας Χάρης

Α.Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα

Ιδρυτή-ατσαρια της Διεθνούς Ένωσης για τη Συνείδηση του Κρίσνα

Η Αυτού Θεία Χάρη

Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα

Ιδρυτής-Ατσαρια

της Διεθνούς Ένωσης για τη Συνείδηση του Κρίσνα

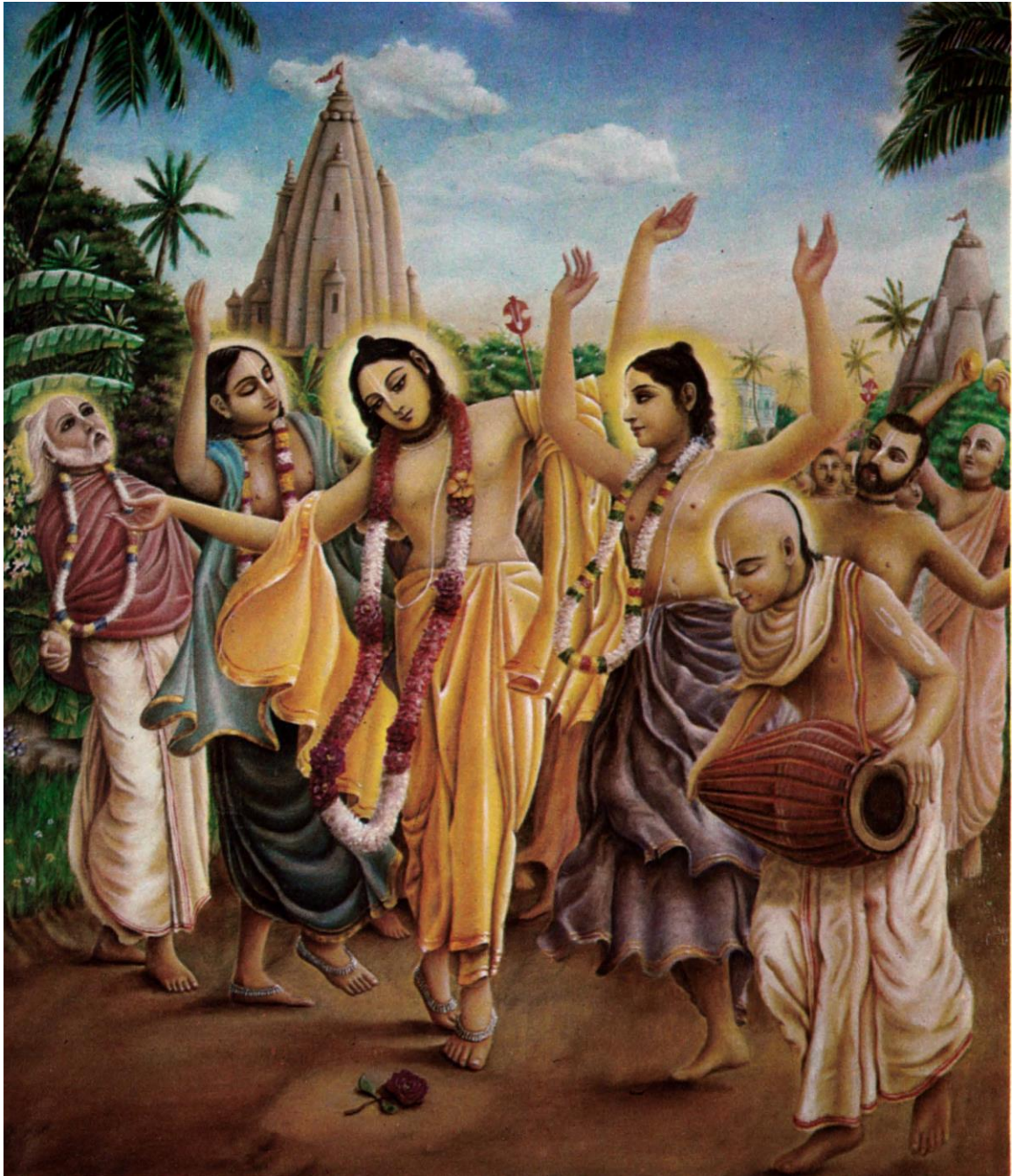
Ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι, συγγραφέας της *Σρι Ουπαντεσαμριτα* και άλλων πολυάριθμων φιλοσοφικών έργων. Είναι ο κύριος μαθητής του Σρι Κρίσνα Τσετάνια Μαχαπρανπού, του ιδρυτή της κίνησης του *σανκίρτανα*, που ξεκίνησε στην Ινδία πριν από πεντακόσια χρόνια.

Ο ναός Ράντα-Γκοβίνντα στη Βρινντάβανα της Ινδίας, που ιδρύθηκε τον δέκατο έκτο αιώνα από τον Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι. Αργότερα, ένας κατακτητής Μογγόλος αυτοκράτορας ξήλωσε τους τέσσερεις ορόφους της κορυφής, από φθόνο για τη μεγαλοπρέπεια του ναού.

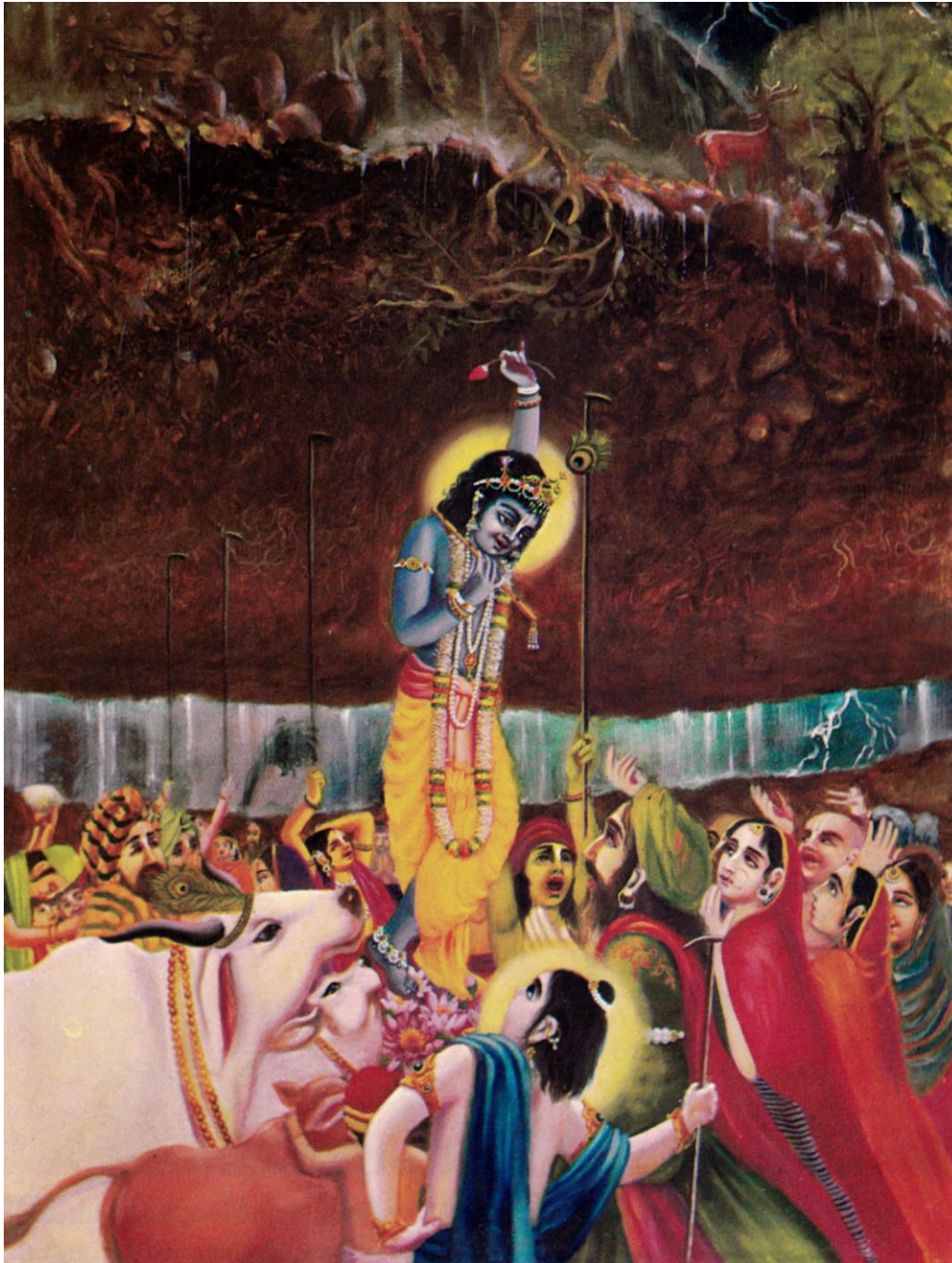
Οι Σρι Σρι Ράντα-Γκοβίντα, οι αγαπημένες Θεότητες του Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι. Την περίοδο της μογγολικής κατοχής μεταφέρθηκαν στην Τζαϊπούρ, όπου λατρεύονται μέχρι σήμερα.

Ο Κύριος Τσετάνια Μαχαπραμπού και οι στενοί Του σύντροφοι κατά την τέλεση του *σανκιρτανα*, της ομαδικής ψαλμωδίας των αγίων ονομάτων του Θεού. Από αριστερά προς τα δεξιά, ο Σρι Αντβέιτα Ατσάρια, ο Κύριος Νιτιανάνντα, ο Κύριος Τσετάνια, ο Σρι Γκανταντάρα και ο Σρι Σριβάσα.

Οι Σρι Σρι Ράντα-Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και η αιώνια σύντροφός Του. Από τα πολλά αντικείμενα τέρψης και από όλες τις αγαπημένες κόρες της Βριντάβανα, η Σριμάτι Ρανταράνι είναι ο πολυτιμότερος θησαυρός του Κρίσνα.

Ο Κύριος Κρίσνα σηκώνει το μεγάλο ύψωμα Γκοβαρντάνα κατά τη διάρκεια των διασκεδάσεών Του στη Βρινντάβανα της Ινδίας πριν από πέντε χιλιάδες χρόνια. Ο Κρίσνα κράτησε τον λόφο υψωμένο επί επτά ημέρες για να προστατέψει τους κατοίκους της Βρινντάβανα από τις καταρρακτώδεις βροχές που έστελνε ο Ίνντρα, ο Βασιλιάς του ουρανού.

Το νέκταρ της διδασκαλίας

BIBΛΙΑ

Της Αυτού Θείας Χάρης

Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα

Η Μπαγκαβάντ-γκίτα όπως ακριβώς είναι

Σρίμαντ-Μπαγκαβατάμ

Σρι Τσετάνια Τσαριτάμριτα

Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας

Η διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια

Το νέκταρ της αφοσίωσης

Το νέκταρ της διδασκαλίας

Σρι Ισοπανισάντ

Το φως της Σρίμαντ-Μπαγκαβατάμ

Εύκολα ταξίδια σε άλλους πλανήτες

Η διδασκαλία του Κυρίου Καπίλα, του γιου της Ντεβαχούτι

Η διδασκαλία της Βασίλισσας Κούντι

Η επιστήμη της αυτοσυνειδητοποίησης

Η τελειότητα του γιόγκα

Πέραν της γέννησης και του θανάτου

Στον δρόμο προς τον Κρίσνα

Ράτζα-βίντια: ο βασιλιάς της γνώσης

Ύψωση στη συνείδηση του Κρίσνα

Η ζωή προέρχεται από τη ζωή

Τέλειες ερωτήσεις, τέλειες απαντήσεις

Συνείδηση του Κρίσνα: το ασύγκριτο δώρο

Συνείδηση του Κρίσνα: το κορυφαίο σύστημα γιόγκα

Δόξα στον Σρι γκούρου και τον Σρι Γκωράνγκα

Το νέκταρ της διδασκαλίας

Μία έγκυρη παρουσίαση του έργου

Σρι Ουπαντεσαμριτα

του Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι

με το πρωτότυπο σανσκριτικό κείμενο, τον μεταγραμματισμό του στα ελληνικά, λέξη προς λέξη μετάφραση, μετάφραση του κειμένου και αναλυτικά σχόλια

της Αυτού Θείας Χάρης

Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα

Ιδρυτή-ατσαρια της Διεθνούς Ένωσης για τη Συνείδηση του Κρίσνα

Μετάφραση - Επιμέλεια: Γ. Δ. Κωνσταντόπουλος

Copyright © 2017 μετάφρασης: Γ. Δ. Κωνσταντόπουλος

Το παρόν κείμενο είναι μετάφραση της πρωτότυπης αγγλικής έκδοσης του έργου (The Nectar of Instruction - 1975 Bhaktivedanta Book Trust).

Πίνακας Περιεχομένων

Πρόλογος	vii
ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΩΤΟ	1
ΚΕΙΜΕΝΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	13
ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΡΙΤΟ	24
ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	34
ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΕΜΠΤΟ	41
ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΚΤΟ	51
ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΒΔΟΜΟ	57
ΚΕΙΜΕΝΟ ΟΓΔΟΟ	63
ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΝΑΤΟ	68
ΚΕΙΜΕΝΟ ΔΕΚΑΤΟ	71
ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ	78
Παράρτημα	
Ο Συγγραφέας	83
Γλωσσάριο	85

Πρόλογος

Η κίνηση για τη συνείδηση του Κρίсна καθοδηγείται και εποπτεύεται από τον Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι. Οι Γκωντίγια Βαϊσνάβα, δηλαδή οι Βαϊσνάβα της Βεγγάλης, είναι ως επί το πλείστον οπαδοί του Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού, του οποίου άμεσοι μαθητές ήταν οι έξι Γκοσουάμι της Βρινντάβανα. Γι' αυτό ο Σρίλα Ναροττάμα ντάσα Τακουρά τραγουδά:

ρουπα-ραγκουνάτα-παντε χα ιμπε ακουτι

καμπε χαμα μπουτζχαμπα σε γιουγκαλα-πιριτι

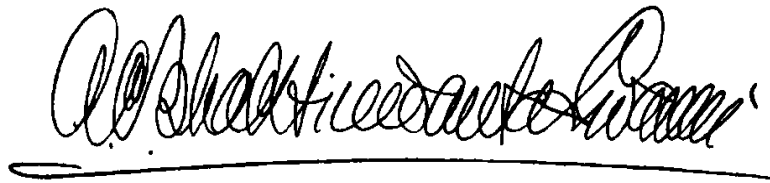
«Όταν θα λαχταρώ να καταλάβω τα λογοτεχνικά έργα που άφησαν οι Γκοσουάμι, τότε θα μπορέσω να κατανοήσω τις υπερβατικές ερωτικές υποθέσεις της Ράντα και του Κρίсна». Ο Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού εμφανίστηκε για να προσφέρει στην ανθρώπινη κοινωνία την ευλογία της επιστήμης του Κρίсна. Οι πλέον εκστατικές από όλες τις δραστηριότητες του Κυρίου Κρίсна είναι οι ερωτικές διασκεδάσεις Του με τις βοσκοπούλες, τις *γκοπι*. Ο Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού εμφανίστηκε με τη διάθεση της Σριμάτι Ρανταράνι, της καλύτερης *γκοπι*. Επομένως, για να κατανοήσει κάποιος την αποστολή του Κυρίου Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού, θα πρέπει να ακολουθήσει με μεγάλη ειλικρίνεια τα βήματα των έξι Γκοσουάμι – του Σρι Ρούπα, του Σανάτανα, του Μπάττα Ραγκουνάτα, του Σρι Τζίβα, του Γκοπάλα Μπάττα και του Ντάσα Ραγκουνάτα.

Ο Σρι Ρούπα Γκοσουάμι ήταν ο επικεφαλής όλων των Γκοσουάμι και για να οδηγήσει τη δράση μας, μας άφησε αυτό το έργο, την *Ουπαντεσαμριτα*, «Το νέκταρ της διδασκαλίας». Όπως ο Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού άφησε πίσω Του τις οχτώ στροφές τις γνωστές ως *Σικασαστακα*, έτσι και ο Ρούπα Γκοσουάμι μας άφησε την *Ουπαντεσαμριτα*, ώστε να μπορέσουμε να γίνουμε αγνοί Βαϊσνάβα.

Σε όλες τις πνευματικές υποθέσεις, το πρωταρχικό καθήκον είναι ο έλεγχος του νου και των αισθήσεων. Αν δεν ελέγχει κανείς τον νου και τις αισθήσεις του, δεν μπορεί να σημειώσει καμία πρόοδο στην πνευματική ζωή. Στον υλικό

κόσμο όλοι είναι απορροφημένοι εντελώς στις καταστάσεις του πάθους και της άγνοιας. Θα πρέπει να προαχθεί κανείς στο επίπεδο της αγαθότητας, στη *σαττβα-γκουνα*, ακολουθώντας τη διδασκαλία του Ρούπα Γκοσούάμι και τότε θα του αποκαλυφθούν όλα όσα απαιτούνται για να σημειώσει περαιτέρω πρόοδο.

Η πρόοδος στη συνείδηση του Κρίсна εξαρτάται από τη στάση του μαθητή. Ο μαθητής της κίνησης για τη συνείδηση του Κρίсна θα πρέπει να γίνει τέλειος *γκοσουαμι*. Γενικά οι Βαϊσνάβα είναι γνωστοί ως *γκοσουαμι*. Στη Βρινντάβανα, ο υπεύθυνος κάθε ναού είναι γνωστός ως *γκοσουαμι*. Όποιος θέλει να γίνει τέλειος αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου πρέπει να γίνει *γκοσουαμι*. *Γκο* σημαίνει «αισθήσεις» και *σουαμι* σημαίνει «κύριος». Αν δεν ελέγχει κανείς τις αισθήσεις του και τον νου του, δεν μπορεί να γίνει *γκοσουαμι*. Για να επιτύχει κανείς τον ύψιστο στόχο στη ζωή, δηλαδή να γίνει *γκοσουαμι* και μετά αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, πρέπει να ακολουθήσει τη διδασκαλία τη γνωστή ως *Ουπαντεσαμριτα*, που έχει δοθεί από τον Σρίλα Ρούπα Γκοσούάμι. Ο Σρίλα Ρούπα Γκοσούάμι έχει αφήσει πολλά άλλα βιβλία, όπως το *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*, το *Βινταγκντα-μανταβα* και το *Λαλιτα-μανταβα*, αλλά η *Ουπαντεσαμριτα* συνιστά την αρχική διδασκαλία για τους νεοφώτιστους αφοσιωμένους υπηρέτες. Θα πρέπει να ακολουθεί κανείς αυτή τη διδασκαλία πολύ αυστηρά και τότε θα είναι πιο εύκολο να κάνει τη ζωή του επιτυχημένη. Χάρε Κρίсна.

Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι

20 Σεπτεμβρίου 1975

Βισβαρούπα-μαχοτσάβα

Κρίсна-Μπαλαράμα Μανντίρα

Ράμανα-ρέτι

Βρινντάβανα, Ινδία

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΩΤΟ

*βατσο βεγκαμ μανασαχ κροντα-βεγκαμ
τζιχβα-βεγκαμ ουνταροπαστα-βεγκαμ
εταν βεγκαν γιο βισαχετα ντιραχ
σαρβαμ απιμαμ πριτιβιμ σα σισιατ*

βατσαχ: της ομιλίας – *βεγκαμ*: την ορμή – *μανασαχ*: του νου – *κροντα*: του θυμού – *βεγκαμ*: την ορμή – *τζιχβα*: της γλώσσας – *βεγκαμ*: την ορμή – *ουνταρα-ουπαστα*: της κοιλιάς και των γεννητικών οργάνων – *βεγκαμ*: την ορμή – *εταν*: αυτών – *βεγκαμ*: τις ορμές – *γιαχ*: όποιος – *βισαχετα*: μπορεί να υπομείνει, να ανεχθεί – *ντιραχ*: νηφάλιος – *σαρβαμ*: ολόκληρο – *απι*: σίγουρα – *ιμαμ*: αυτό – *πριτιβιμ*: τον κόσμο – *σαχ*: αυτό το πρόσωπο – *σισιατ*: μπορεί να κάνει μαθητές.

Το νηφάλιο πρόσωπο που μπορεί να υπομείνει την παρόρμηση της ομιλίας, τις απαιτήσεις του νου, την επέλαση του θυμού και τις ορμές της γλώσσας, της κοιλιάς και των γεννητικών οργάνων είναι άξιο να κάνει μαθητές σε όλο τον κόσμο.

Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (6.1.9-10), ο Μαχαράζα Παρίκσιτ έθεσε μία σειρά από ευφυή ερωτήματα στον Σουκαντέβα Γκοσουάμι. Ένα από αυτά τα ερωτήματα ήταν το εξής: «Για ποιον λόγο οι άνθρωποι υποβάλλονται σε πράξεις εξιλέωσης αφού δεν μπορούν να ελέγξουν τις αισθήσεις τους;» Για παράδειγμα, ένας κλέφτης μπορεί να γνωρίζει πολύ καλά ότι ίσως συλληφθεί για κλοπή και μπορεί μάλιστα να δει έναν άλλο κλέφτη να συλλαμβάνεται από την αστυνομία, αλλά παρ' όλα αυτά εξακολουθεί να κλέβει. Η πείρα αποκτάται βλέποντας και ακούγοντας. Ο λιγότερο ευφυής αποκτά πείρα βλέποντας και ο περισσότερο ευφυής αποκτά πείρα ακούγοντας. Όταν ένα ευφύες άτομο ακούει από τα νομικά βιβλία και τις *σαστρα*, τις γραφές, ότι η κλοπή δεν είναι καλό πράγμα και ακούει ότι ο κλέφτης τιμωρείται όταν συλλαμβάνεται, απέχει από την κλοπή. Το λιγότερο ευφύες άτομο μπορεί

πρώτα να πρέπει να συλληφθεί και να τιμωρηθεί για κλοπή, προκειμένου να σταματήσει να κλέβει. Εν πάση περιπτώσει, ένας αχρείος, ένας ανόητος, είναι πολύ πιθανό να έχει δει και να έχει ακούσει και ίσως και να έχει τιμωρηθεί, αλλά παρ' όλα αυτά συνεχίζει να κλέβει. Ακόμα και αν ένα τέτοιο άτομο εξιλεωθεί και τιμωρηθεί από τις αρχές, θα κλέψει και πάλι αμέσως μόλις βγει από τη φυλακή. Αν η τιμωρία της φυλακής θεωρηθεί εξιλέωση, ποιο το όφελος μιας τέτοιας εξιλέωσης; Γι' αυτό ο Μαχαράζα Παρίκσιτ ρώτησε:

ντριστα-σρουταμπιαμ γιατ παπαμ

τζανανν απι ατμανο 'χιταμ

καροτι μπουγιο βιβασαχ

πραγιστσιτταμ ατο καταμ

κβατσιν νιβαρτατε 'μπαντρατ

κβατσιτς τσαρατι τατ πουνναχ

πραγιαστσιτταμ ατο 'παρταμ

μανιε κουντζαρα-σωτσαβατ

Παρομοίασε την εξιλέωση με το μπάνιο του ελέφαντα. Ο ελέφαντας μπορεί να κάνει ένα πολύ ωραίο μπάνιο στο ποτάμι, αλλά αμέσως μόλις βγει στην όχθη, πετά βρομιές σε όλο το σώμα του. Ποια, λοιπόν, είναι η αξία του μπάνιου του; Κατά τον ίδιο τρόπο, πολλοί από όσους ασκούνται στην πνευματική ψαλμωδία του *μαχα-μαντρα* Χάρε Κρίσνα κάνουν συγχρόνως πολλά απαγορευμένα πράγματα, πιστεύοντας ότι με το ψάλσιμο θα εξουδετερώσουν τις αμαρτίες τους. Από τα δέκα είδη αμαρτημάτων που μπορεί κανείς να διαπράξει ενώ ψάλλει το άγιο όνομα του Κυρίου, αυτό το αμάρτημα ονομάζεται *ναμνο μπαλαντ γιασια χι παπα-μπουντιχ*, δηλαδή να διαπράττει κανείς αμαρτίες βασιζόμενος στο ψάλσιμο του *μαχα-μαντρα* Χάρε Κρίσνα. Παρόμοια, ορισμένοι Χριστιανοί πηγαίνουν στην εκκλησία για να ομολογήσουν τις αμαρτίες τους, πιστεύοντας ότι αν εξομολογηθούν σε έναν ιερέα και αν κάνουν κάποιες μετάνοιες θα ανακουφιστούν από τα

αποτελέσματα των εβδομαδιαίων αμαρτημάτων τους. Μόλις περάσει το Σάββατο και έρθει η Κυριακή, αρχίζουν ξανά τις αμαρτωλές δραστηριότητές τους, βέβαιοι ότι θα συγχωρεθούν το επόμενο Σάββατο. Αυτό το είδος *πραγιασσιτα*, εξιλέωσης, αποδοκιμάζεται από τον Μαχαράζα Παρίκσιτ, τον ευφυέστερο βασιλιά της εποχής του. Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι, εξίσου ευφυής, όπως ταιριάζει στον πνευματικό δάσκαλο του Μαχαράζα Παρίκσιτ, απάντησε στον βασιλιά και επιβεβαίωσε ότι η δήλωσή του περί εξιλέωσης ήταν σωστή. Μία αμαρτωλή πράξη δεν μπορεί να εξαλειφθεί από μία ευσεβή πράξη. Επομένως, αληθινή *πραγιασσιτα*, εξιλέωση, είναι το ξύπνημα της κοιμώμενης εντός μας συνείδησης του Κρίσνα.

Η αληθινή εξιλέωση συνεπάγεται την απόκτηση αληθινής γνώσης και για να επιτευχθεί αυτό υπάρχει μία καθιερωμένη διαδικασία. Όταν κάποιος εφαρμόζει μία ελεγχόμενη υγιεινή πρακτική, δεν αρρωσταίνει. Ο σκοπός του ανθρώπου είναι να εκπαιδευτεί σύμφωνα με συγκεκριμένες αρχές, προκειμένου να αφυπνίσει την αρχική του γνώση. Μία τόσο μεθοδική ζωή περιγράφεται ως *ταπασια*. Μπορεί κανείς να υψωθεί σταδιακά στο επίπεδο της αληθινής γνώσης, της συνείδησης του Κρίσνα, εξασκούμενος στις ασκητικότητες και την αγαμία (*μπραματσαρια*), ελέγχοντας τον νου, ελέγχοντας τις αισθήσεις, προσφέροντας τα υπάρχοντά του ως ελεημοσύνη, όντας ομολογουμένως ειλικρινής, όντας καθαρός και εφαρμόζοντας τις *γιογκα-ασανα*, τις διάφορες στάσεις του *γιογκα*. Εντούτοις, αν κάποιος είναι αρκετά τυχερός ώστε να μπορεί να συναναστρέφεται έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη, τότε εύκολα υπερβαίνει όλες τις μεθόδους ελέγχου του νου με το μυστικιστικό *γιογκα*, ακολουθώντας απλώς τις ρυθμιστικές αρχές της συνείδησης του Κρίσνα –την αποχή από το άνομο σεξ, την κρεατοφαγία, τις τοξικές ουσίες και τα κερδοσκοπικά παιχνίδια- και υπηρετώντας τον Υπέρτατο Κύριο υπό την καθοδήγηση του γνήσιου πνευματικού δασκάλου. Αυτή η εύκολη μέθοδος συνιστάται από τον Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι.

Πρώτα απ' όλα, πρέπει να ελέγξει κανείς τη δύναμη της ομιλίας του. Όλοι μας διαθέτουμε τη δύναμη της ομιλίας· αμέσως μόλις μας δοθεί η ευκαιρία αρχίζουμε να μιλάμε. Αν δεν μιλάμε για τη συνείδηση του Κρίσνα, μιλάμε για ένα σωρό ανοησίες. Όπως ο βάτραχος στον αγρό μιλά κοάζοντας, έτσι και ο καθένας που διαθέτει μία γλώσσα επιθυμεί να μιλάει, ακόμα και όταν το μόνο που έχει να πει είναι ανοησίες. Ωστόσο, εκείνο που κάνει το κόασμα του βατράχου είναι να προσκαλεί το φίδι: «Παρακαλώ, έλα και φάε με». Αλλά παρ' όλα αυτά, μολονότι προσκαλεί τον θάνατο, ο βάτραχος συνεχίζει να

κοάζει. Οι ομιλίες των υλιστών και των ιμπερσοναλιστών φιλοσόφων Μαγιαβάντι μπορούν να παρομοιασθούν με το κόσμο των βατράχων. Λένε μονίμως ανοησίες και έτσι προσκαλούν τον θάνατο να τους αρπάξει. Πάντως, έλεγχος της ομιλίας δεν σημαίνει αυτοεπιβαλλόμενη σιωπή (η εξωτερική μέθοδος *μωνα*), όπως νομίζουν οι φιλόσοφοι Μαγιαβάντι. Η σιωπή μπορεί να φανεί χρήσιμη για ένα διάστημα, αλλά τελικώς αποδεικνύεται αποτυχία. Το νόημα της ελεγχόμενης ομιλίας που εκφράζει ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι συνηγορεί υπέρ της θετικής μεθόδου του *κρισνα-κατα*, δηλαδή της χρήσης της ομιλίας για τον δοξασμό του Υπερτάτου Κυρίου Σρι Κρίσνα. Έτσι η γλώσσα μπορεί να δοξάζει το όνομα, τη μορφή, τις ιδιότητες και τις διασκεδάσεις του Κυρίου. Ο κήρυκας του *κρισνα-κατα* βρίσκεται πάντα πέρα από τις αρπάγες του θανάτου. Αυτή είναι η σημασία του ελέγχου της παρόρμησης της ομιλίας.

Η νευρική ή αστάθεια του νου (*μανο-βεγκα*) ελέγχεται όταν μπορεί κανείς να σταθεροποιήσει τον νου του στα λωτοειδή πόδια του Κρίσνα. Η *Τσετανια-τσαριταμριτα* (*Μαντια* 22.31) αναφέρει:

*κρισνα—σουρια-σάμα· μαγια χαγια αντακαρα
γιαχαν κρισνα, ταχαν ναχι μαγιαρα αντικαρα*

Ο Κρίσνα είναι ακριβώς σαν τον ήλιο και η *μαγια* είναι ακριβώς σαν το σκοτάδι. Αν είναι παρών ο ήλιος, δεν τίθεται θέμα σκότους. Κατά τον ίδιο τρόπο, αν ο Κρίσνα είναι παρών στον νου, δεν υπάρχει πιθανότητα να προκληθεί στον νου αναστάτωση από την επίδραση της *μαγια*. Η γιογκική μέθοδος της άρνησης όλων των υλικών σκέψεων δεν πρόκειται να χρησιμεύσει. Η απόπειρα δημιουργίας κενού στον νου είναι τεχνητή. Το κενό δεν πρόκειται να διαρκέσει. Εντούτοις, αν κάποιος σκέφτεται πάντα τον Κρίσνα και πώς να Τον υπηρετεί όσο το δυνατόν καλύτερα, τότε ο νους του θα ελέγχεται με τρόπο φυσικό.

Κατά τον ίδιο τρόπο, μπορεί να ελεγχθεί ο θυμός. Δεν μπορούμε να σταματήσουμε τον θυμό εντελώς, αλλά αν θυμώνουμε με εκείνους που βλασφημούν τον Κύριο ή τους αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου, ελέγχουμε τον θυμό μας στη συνείδηση του Κρίσνα. Ο Κύριος Τσετάνια Μαχαπράμπού θύμωσε με τους αχρείους αδελφούς Τζαγκάι και Μαντάι, οι οποίοι βλασφήμησαν και χτύπησαν τον Νιτιανάντα Πράμπού. Στη

Σικασαστακα ο Κύριος Τσετάνια έγραψε, *τριναντ απι σουνιτσενα ταρορ απι σαχισνονα*: «Πρέπει να είναι κανείς πιο ταπεινός από το χορτάρι και πιο ανεκτικός από το δέντρο». Μπορεί τότε κάποιος να αναρωτηθεί γιατί ο Κύριος έδειξε τον θυμό Του. Το ζήτημα είναι ότι θα πρέπει να είναι κανείς προετοιμασμένος να ανεχθεί οποιαδήποτε προσβολή εις βάρος του ίδιου, αλλά όταν κάποιος βλασφημεί τον Κρίσνα ή τον αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη Του, ένας γνήσιος αφοσιωμένος υπηρέτης θυμώνει και πέφτει σαν φωτιά πάνω στους βλάσφημους. Ο *κροντα*, ο θυμός, δεν μπορεί να πάψει να υπάρχει, αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί καταλλήλως. Ο Χάνουμαν έβαλε φωτιά στη Λάνκα επειδή ήταν οργισμένος, αλλά λατρεύεται ως ο μέγιστος αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Ραματσάνντρα. Αυτό σημαίνει ότι χρησιμοποίησε την οργή του με τον κατάλληλο τρόπο. Ο Αρτζούνα αποτελεί ένα άλλο παράδειγμα. Δεν ήταν πρόθυμος να πολεμήσει, αλλά ο Κρίσνα υποκίνησε τον θυμό του: «Πρέπει να πολεμήσεις!». Να πολεμήσει κανείς χωρίς να είναι θυμωμένος είναι αδύνατο. Ωστόσο, ο θυμός ελέγχεται όταν χρησιμοποιείται στην υπηρεσία του Κυρίου.

Όσο για τις ορμές της γλώσσας, όλοι γνωρίζουμε ότι η γλώσσα θέλει να δοκιμάζει εύγευστα φαγητά. Γενικά, δεν θα πρέπει να επιτρέπουμε στη γλώσσα να τρώει σύμφωνα με τις επιθυμίες της, αλλά να την ελέγχουμε δίνοντάς της *πρασαντα*. Η στάση του αφοσιωμένου υπηρέτη είναι να τρώει μόνον όταν ο Κρίσνα του δίνει *πρασαντα*. Αυτός είναι ο τρόπος για να ελέγξουμε την ορμή της γλώσσας. Θα πρέπει να τρώει κανείς *πρασαντα* σε προγραμματισμένες ώρες και να μην τρώει σε εστιατόρια ή ζαχαροπλαστεία, απλώς και μόνο για να ικανοποιήσει τα καπρίτσια της γλώσσας ή της κοιλιάς. Αν παραμείνουμε σταθεροί σε αυτή την αρχή, δηλαδή να τρώμε μόνο *πρασαντα*, οι ορμές της κοιλιάς και της γλώσσας μπορούν να ελεγχθούν.

Με παρόμοιο τρόπο, οι γενετήσιες ορμές μπορούν να ελεγχθούν όταν τα γεννητικά όργανα δεν χρησιμοποιούνται ασκόπως. Τα γεννητικά όργανα θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη γέννηση παιδιών με συνείδηση του Κρίσνα, διαφορετικά δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται. Η κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα ενθαρρύνει τον γάμο όχι για την ικανοποίηση των γεννητικών οργάνων, αλλά για τη γέννηση παιδιών με συνείδηση του Κρίσνα. Μόλις τα παιδιά μεγαλώσουν λίγο, στέλνονται στη *γκουρουκουλα*, το σχολείο του πνευματικού δασκάλου, όπου εκπαιδεύονται για να γίνουν αφοσιωμένοι υπηρέτες με ολοκληρωμένη συνείδηση του Κρίσνα. Χρειάζονται πολλά

παιδιά με συνείδηση του Κρίσνα και όποιος μπορεί να κάνει τέτοια παιδιά επιτρέπεται να χρησιμοποιεί τα γεννητικά του όργανα.

Όταν κάποιος είναι πλήρως εξασκημένος στις μεθόδους ελέγχου σύμφωνα με τη συνείδηση του Κρίσνα, μπορεί να αποκτήσει τα προσόντα για να γίνει πνευματικός δάσκαλος.

Στο έργο του *Ανουβριττι*, επεξήγηση της *Ουπαντεσαμριτα*, ο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Τακουρά γράφει ότι η υλική μας ταύτιση δημιουργεί τριών ειδών ορμές – την ορμή της ομιλίας, την ορμή ή τις απαιτήσεις του νου και τις απαιτήσεις του σώματος. Όταν ένα ζωντανό ον πέσει θύμα αυτών των τριών ορμών, η ζωή του γίνεται δυσοίωνη. Όποιος αντιστέκεται σε αυτές τις απαιτήσεις ή ορμές ονομάζεται *ταπασβι*, δηλαδή κάποιος που εφαρμόζει ασκητικότητες. Με αυτές τις ασκητικότητες (*ταπασια*), μπορεί κανείς να αποφύγει τη θυματοποίησή του από την υλική ενέργεια, την εξωτερική δύναμη του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας.

Όταν αναφερόμαστε στην ορμή της ομιλίας, εννοούμε τις άχρηστες, τις ανώφελες συζητήσεις, όπως αυτές των ιμπερσοναλιστών φιλοσόφων Μαγιαβάντι ή των ατόμων που εργάζονται με σκοπό την απόλαυση (ο τεχνικός όρος είναι *καρμα-κανντα*), δηλαδή των υλιστών, οι οποίοι θέλουν απλώς να απολαύσουν τη ζωή χωρίς περιορισμούς. Όλες αυτές οι συζητήσεις ή τα λογοτεχνικά έργα είναι έμπρακτες εκδηλώσεις της ορμής της ομιλίας. Πολλοί άνθρωποι λένε ασυναρτησίες και γράφουν τόμους άχρηστων βιβλίων και όλα αυτά δεν είναι παρά το αποτέλεσμα της ορμής της ομιλίας. Για να εξουδετερώσουμε αυτή την τάση, πρέπει να κατευθύνουμε την ομιλία μας στο αντικείμενο Κρίσνα. Αυτό εξηγείται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (1.5.10-11):

να γιαντ βατσας τσιτρα-πανταμ χαρερ γιασο

τζαγκατ-παβιτραμπραγκρινιτα καρχιτσιτ

ταντ βαγιασαμ τιρταμ ουσαντι μανασα

να γιατρα χαμσα νιραμαντι ουσικ-κσαγιαχ

«Τα λόγια εκείνα που δεν περιγράφουν τις δόξες του Κυρίου, του μόνου που μπορεί να καθαγιάσει ολόκληρο το σύμπαν, είναι σαν μέρη προσκυνήματος

για τα κοράκια και τα τέλεια όντα, που κατοικούν σε τόπους υπερβατικούς, δεν βρίσκουν εκεί καμία ευχαρίστηση».

*ταντ-βαγκ-βισαργκο τζαναταγκα-βιπλαβο
γιασμιν πρατι-σλοκαμ αμπανταβατι απι
ναμανι αναντασια γιασο 'νκιτανι γιατ
σρινβαντι γκαγιαντι γκριναντι σανταβαχ*

«Εξάλλου, εκείνα τα λογοτεχνικά έργα που είναι γεμάτα με περιγραφές της υπερβατικής δόξας του ονόματος, της φήμης, της μορφής και των διασκεδάσεων του απεριόριστου Υπερτάτου Κυρίου είναι δημιουργίες υπερβατικές, προορισμένες να προκαλέσουν επανάσταση στην ασεβή ζωή ενός παραπλανημένου πολιτισμού. Τέτοια υπερβατικά έργα, ακόμα και αν έχουν συντεθεί ακανόνιστα, ακούγονται, τραγουδιούνται και είναι αποδεκτά από ανθρώπους αγνούς και τελείως έντιμους».

Το συμπέρασμα είναι ότι μόνον όταν μιλάμε για την υπηρεσία αφοσίωσης στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας μπορούμε να απέχουμε από ανώφελες, ανόητες συζητήσεις. Θα πρέπει πάντα να προσπαθούμε να χρησιμοποιούμε τη δύναμη του λόγου μας αποκλειστικά για να συνειδητοποιήσουμε τον Κρίσνα.

Όσο για τις αναστατώσεις που προκαλεί ο εριστικός νους, αυτές διαιρούνται σε δύο κατηγορίες. Η πρώτη ονομάζεται *αβιροντα-πριτι*, δηλαδή απεριόριστη προσκόλληση, και η άλλη ονομάζεται *βιροντα-γιουκτα-κροντα*, θυμός προκαλούμενος από απογοήτευση. Η εμμονή στη φιλοσοφία των Μαγιαβάντι, η πίστη των *καρμα-βαντι* στη δράση που αποσκοπεί στην απόλαυση και η πίστη σε σχέδια βασιζόμενα σε υλιστικές επιθυμίες ονομάζονται *αβιροντα-πριτι*. Οι *γκιανι*, οι *καρμι* και οι υλιστές κατασκευαστές σχεδίων προσελκύουν συνήθως την προσοχή των υποκείμενων σε όρους ψυχών, αλλά όταν οι υλιστές αδυνατούν να πραγματοποιήσουν τα σχέδιά τους και τα τεχνάσματά τους ματαιώνονται, οργίζονται. Η διάψευση των υλικών επιθυμιών παράγει θυμό.

Κατά τον ίδιο τρόπο, οι απαιτήσεις του σώματος μπορούν να διαιρεθούν σε τρεις κατηγορίες – τις απαιτήσεις της γλώσσας, της κοιλιάς και των γεννητικών οργάνων. Μπορεί να παρατηρήσει κανείς ότι αυτές οι τρεις αισθήσεις είναι τοποθετημένες στο σώμα σε ευθεία γραμμή και ότι οι απαιτήσεις του σώματος αρχίζουν από τη γλώσσα. Αν κάποιος μπορεί να συγκρατήσει τις απαιτήσεις της γλώσσας περιορίζοντας τη δράση της στη λήψη *πρασαντα*, οι ορμές της κοιλιάς και των γεννητικών οργάνων μπορούν να ελεγχθούν αυτομάτως. Σχετικά με αυτό, ο Σρίλα Μπακτιβινόντα Τακουρά λέει:

*σαριρα αμπιντια τζαλα, τζαντεντριγια ταχε καλα
τζιβε πελε βισαγια-σαγκαρε
τα 'ρα μαντιε τζιχβα ατι, λομπαμαγια σουντουρματι,
τα 'κε τζετα κατινα σαμσαρε
κριсна μπαντα νταγιαμαγια, καριμπαρε τζιχβα τζαγια,
σβα-πρασαντα-αννα ντιλα μπαϊ
σεϊ ανναμριτα καο, ραντα-κριсна-γκουνα γκαο,
πρεμε ντακα τσαϊτανια-νιταϊ*

«Ω Κύριε! Αυτό το υλικό σώμα είναι ένας σωρός από άγνοια και οι αισθήσεις είναι ένα δίκτυο από δρόμους που οδηγούν στον θάνατο. Με τον ένα ή τον άλλο τρόπο έχουμε πέσει μέσα στον ωκεανό των υλικών αισθησιακών απολαύσεων και απ' όλες τις αισθήσεις η γλώσσα είναι η πλέον αχόρταγη και αχαλίνωτη. Σε αυτόν τον κόσμο είναι πολύ δύσκολο να υποτάξει κανείς τη γλώσσα, αλλά Εσύ, αγαπημένε μου Κρίσνα, είσαι πολύ καλός μαζί μας. Μας έχεις στείλει αυτό το ωραίο *πρασαντα* για να μας βοηθήσεις να ελέγξουμε τη γλώσσα μας· ας δεχθούμε, λοιπόν, αυτό το *πρασαντα* μέχρι να ικανοποιηθούμε πλήρως, ας δοξάσουμε Εσάς, τη Σρι Ράντα και τον Σρι Κρίσνα, και ας καλέσουμε με αγάπη για βοήθεια τον Κύριο Τσετάνια και τον Πραμπού Νιτιανάντα».

Υπάρχουν έξι ειδών *ρσασα* (γεύσεις) και αν αναστατωθεί κανείς από κάποια από αυτές, γίνεται έρμαιο των παρορμήσεων της γλώσσας. Σε ορισμένα άτομα ασκούν έλξη το κρέας, το ψάρι, τα θαλασσινά, τα αβγά και άλλα πράγματα που παράγονται από σπέρμα και αίμα και τρώγονται υπό μορφήν νεκρών σωμάτων. Άλλοι έλκονται από τα λαχανικά, τα χόρτα, το σπανάκι, τα προϊόντα του γάλακτος, αλλά όλοι τους, για την ικανοποίηση των απαιτήσεων της γλώσσας. Τα πρόσωπα που έχουν συνείδηση του Κρίσνα δεν πρέπει να τρώνε για την ικανοποίηση των αισθήσεων· θα πρέπει επίσης να αποφεύγεται η υπερβολική χρήση μπαχαρικών, όπως το τσίλι και ο ταμάρινδος. Η χρήση *χαριτακι**, *μπέτελ νατ** και διαφόρων μπαχαρικών που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή του *παν**, η χρήση καπνού, LSD,

μαριχουάνας, οπίου, αλκοόλ, καφέ και τσαγιού γίνεται για να ικανοποιήσει άνομες απαιτήσεις. Αν εξασκηθούμε να δεχόμαστε μόνο τα υπολείμματα των τροφών που προσφέρονται στον Κρίσνα, είναι δυνατό να απαλλαγούμε από τη θυματοποίηση της *μαγια*. Λαχανικά, δημητριακά, καρποί, φρούτα, γαλακτοκομικά και νερό είναι κατάλληλες τροφές για προσφορά στον Κύριο, όπως ορίζει ο Ίδιος ο Κύριος Κρίσνα. Αν, ωστόσο, δέχεται κάποιος *πρασαντα* μόνο για τη νόστιμη γεύση του και έτσι τρώει υπερβολικά, γίνεται και αυτός θύμα της προσπάθειας να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις της γλώσσας. Ο Σρι Τσετάνια Μαχαπρανπου μας δίδαξε να αποφεύγουμε τα πολύ γευστικά πιάτα, έστω και αν είναι *πρασαντα*. Αν προσφέρουμε εύγευστα φαγητά στη Θεότητα με πρόθεση να απολαύσουμε αυτές τις ωραίες τροφές, εμπλεκόμαστε στην προσπάθεια να ικανοποιήσουμε τις απαιτήσεις της γλώσσας. Αν δεχθούμε την πρόσκληση ενός εύπορου ανθρώπου ελπίζοντας να μας προσφέρει νόστιμα φαγητά, προσπαθούμε και σε αυτή την περίπτωση να ικανοποιήσουμε τις απαιτήσεις της γλώσσας. Στην *Τσετανια-τσριταμριτα* (*Αντια* 6.227), αναφέρεται:

**χαριτακι*: *terminalia chebula*, δέντρο της νοτιοανατολικής Ασίας. Ο καρπός του χρησιμοποιείται στην Αγιούρ Βέδα και τη θιβητιανή ιατρική.

**μπέτελ νατ* ή *αρέκα νατ*: ο καρκινογόνος καρπός του τροπικού φοινικόδεντρου *αρέκα*, πολύ διαδεδομένος στην Ινδία.

**παν* ή *παν* *μασάλα*: μείγμα από μπαχαρικά, καπνό και *μπέτελ νατ*. Μερικές φορές τυλίγεται με φύλλα της κληματίδας *μπέτελ* (που δεν έχει καμία σχέση με το φοινικόδεντρο *μπέτελ* ή *αρέκα*). Μασιέται για τη διεγερτική και ψυχότροπη δράση του. (Σημ του μετ.)

τζιχβαρα λαλασε γιεϊ ιτι-ουτι νταγια
σισονταρα-παραγιανα κρισνα ναχι παγια

«Εκείνος που τρέχει εδώ κι εκεί επιζητώντας να ικανοποιήσει τον ουρανίσκο του και που είναι μονίμως προσκολλημένος στις επιθυμίες του στομαχιού και των γεννητικών οργάνων είναι ανίκανος να φτάσει στον Κρίσνα».

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η γλώσσα, η κοιλιά και τα γεννητικά όργανα βρίσκονται σε ευθεία γραμμή και υπάγονται στην ίδια κατηγορία. Ο Κύριος Τσετάνια έχει πει, *μπαλα να καϊμπε αρα μπαλα να παριμπε*: «Να μη ντύνεστε με πολυτέλεια και να μην τρώτε λαχταριστά φαγητά». (Τσ.τσ. *Αντια* 6.236).

Όσοι υποφέρουν από στομαχικές παθήσεις, δεν μπορούν, προφανώς, να ελέγξουν τις ορμές της κοιλιάς, τουλάχιστον σύμφωνα με αυτή την ανάλυση. Όταν επιθυμούμε να φάμε περισσότερο από όσο είναι απαραίτητο, δημιουργούμε αυτομάτως πολλά προβλήματα στη ζωή μας. Αν, ωστόσο, τηρούμε νηστείες όπως η Εκάντασι και το Τζανμάσταμι, μπορούμε να περιορίσουμε τις απαιτήσεις της κοιλιάς.

Όσον αφορά στις ορμές των γεννητικών οργάνων, είναι δύο ειδών – επιτρεπόμενες και μη, νόμιμες και άνομες. Όταν ένας άντρας έχει πράγματι ωριμάσει, μπορεί να νυμφευθεί σύμφωνα με τους κανόνες και τις ρυθμίσεις των *σαστρα*, των εξ αποκαλύψεως γραφών, και να χρησιμοποιήσει τα γεννητικά του όργανα για τη γέννηση καλών παιδιών. Αυτό είναι θεμιτό και σύμφωνο με τη θρησκεία. Διαφορετικά, μπορεί να υιοθετήσει πολλούς τεχνητούς τρόπους για να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις των γεννητικών οργάνων και να μη δείξει καθόλου αυτοσυγκράτηση. Όταν κάποιος επιδίδεται σε άνομη σεξουαλική ζωή, όπως ορίζεται από τις *σαστρα*, είτε με τη σκέψη του είτε κάνοντας σχέδια είτε μιλώντας για το σεξ είτε έχοντας πράγματι σεξουαλική επαφή είτε ικανοποιώντας τα γεννητικά του όργανα με τεχνητούς τρόπους, βρίσκεται στα νύχια της *μαγια*. Αυτή η διδασκαλία έχει εφαρμογή όχι μόνο στους οικογενειάρχες, αλλά και στους *τιαγκι*, δηλαδή εκείνους που βρίσκονται στο στάδιο της απάρνησης. Στο βιβλίο του *Πρεμα-βιβαρτα*, στο έβδομο κεφάλαιο, ο Τζαγκαντανάντα Παννίτα λέει:

*βαϊραγκι μπαϊ γκραμια-κατα να σουνιμπε κανε
γκραμια-βαρτα να καχιμπε γιαμπε μιλιμπε ανε*

*σβαπανε ο να кара μπαϊ στρι-σαμμπασανα
γκριχε στρι τσαντιγια μπαϊ ασιγιατσα βανα*

*γιαντι τσαχα πραναγια ρακιτε γκωρανγκερα σανε
τσοτα χαριντασερα κατα τακε γιενα μανε*

*μπαλα να καϊμπε αρα μπαλα να παριμπε
χρινταγιετε ραντα-κριсна σαρβαντα σεβιμπε*

«Αγαπημένε μου αδερφέ, ανήκεις στην τάξη της απάρνησης και δεν θα πρέπει να ακούς συζητήσεις σχετικές με συνηθισμένα εγκόσμια πράγματα ούτε να μιλάς για τέτοια θέματα όταν συναντάς άλλους. Μη σκέφτεσαι τις γυναίκες ούτε στα όνειρά σου. Έχεις προσχωρήσει στην τάξη της απάρνησης, δίνοντας όρκο που σου απαγορεύει να έρχεσαι σε επαφή με γυναίκες. Αν επιθυμείς να είσαι σε επαφή με τον Τσετάνια Μαχαπραμπού, θα πρέπει να θυμάσαι πάντα το επεισόδιο με τον Τσότα Χαριντάσα και πώς τον απέρριψε ο Κύριος. Να μην τρως πλούσια εδέσματα και να μη ντύνεσαι με ακριβά ενδύματα, αλλά να είσαι πάντα ταπεινός και να υπηρετείς τη Σρι Ράντα και τον Σρι Κρίσνα στην καρδιά της καρδιάς σου».

Το συμπέρασμα είναι ότι όποιος μπορεί να ελέγξει αυτά τα έξι πράγματα – την ομιλία, τον νου, τον θυμό, τη γλώσσα και τα γεννητικά όργανα- πρέπει να αποκαλείται *σουαμι* ή *γκοσουαμι*. *Σουαμι* σημαίνει κύριος και *γκοσουαμι* σημαίνει κύριος των αισθήσεων (*γκο*). Όταν κάποιος προσχωρεί στην τάξη της απάρνησης, αποκτά αυτομάτως τον τίτλο του *σουαμι*. Αυτό δεν σημαίνει ότι είναι κύριος της οικογένειάς του, της κοινότητας ή της κοινωνίας· οφείλει να είναι κύριος των αισθήσεών του. Αν δεν είναι κάποιος κύριος των

αισθήσεών του, δεν θα πρέπει να αποκαλείται γκοσουαμι, αλλά γκο-ντασα, υπηρέτης των αισθήσεων. Ακολουθώντας τα βήματα των έξι Γκοσουάμι της Βρινντάβανα, όλοι οι σουαμι και οι γκοσουαμι θα πρέπει να υπηρετούν ολοκληρωτικά με υπερβατική αγάπη τον Κύριο. Αντίθετα με αυτό, οι γκο-ντασα υπηρετούν τις αισθήσεις ή τον υλικό κόσμο. Δεν έχουν άλλη ασχολία. Επί πλέον, ο Μαχαράζα Πράλαντα έχει περιγράψει τους γκο-ντασα ως ανταντα-γκο, δηλαδή ως μη ελέγχοντες τις αισθήσεις τους. Ένας ανταντα-γκο δεν μπορεί να γίνει υπηρέτης του Κρίσνα. Στη Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ (7.5.30), ο Μαχαράζα Πράλαντα λέει:

*ματιρ να κρισνε παραταχ σβατο βα
μιτο ‘μπιπαντιετα γριχα-βραταναμ
ανταντα-γκομπιρ βισαταμ ταμισραμ
πουναχ πουνας τσαρβιτα-τσαρβαναναμ*

«Για όσους έχουν αποφασίσει να συνεχίσουν την ύπαρξή τους στον υλικό κόσμο για να ικανοποιούν τις αισθήσεις τους, δεν υπάρχει πιθανότητα να αποκτήσουν συνείδηση του Κρίσνα, ούτε με προσωπική προσπάθεια ούτε με την καθοδήγηση άλλων ούτε με συνδυασμένες απόπειρες. Σύρονται από τις αχαλίνωτες αισθήσεις στη σκοτεινότερη περιοχή της άγνοιας και έτσι ασχολούνται παράφορα με το ‘αναμάσημα του μασημένου’».

ΚΕΙΜΕΝΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

*ατιαχααραχ πραγιασας τσα
πρατζαλπο νιγιαμαγκραχαχ
τζανα-σανγκας τσα λωλιαμ τσα
σαντμπιρ μπακτιρ βινασιατι*

ατι-αχααραχ: τρώγοντας ή συσσωρεύοντας υπερβολικά – *πραγιασαχ*: μοχθώντας υπερβολικά – *τσα*: και – *πρατζαλπαχ*: ανούσια, ασήμαντη συζήτηση – *νιγιαμα*: κανόνες και ρυθμίσεις – *αγκραχαχ*: υπερβολική προσκόλληση ή υπερβολική παραμέληση – *τζανα-σανγκας*: συναναστροφή με πρόσωπα εγκόσμιας νοοτροπίας – *τσα*: και – *λωλιαμ*: φλογερή επιθυμία ή απληστία – *τσα*: και – *σαντμπιχ*: από αυτά τα έξι – *μπακτιχ*: η υπηρεσία αφοσίωσης – *βινασιατι*: καταστρέφεται.

Η υπηρεσία αφοσίωσης καταστρέφεται όταν εμπλέκεται κάποιος υπερβολικά στις εξής έξι δραστηριότητες: 1) να τρώει περισσότερο από όσο είναι απαραίτητο ή να μαζεύει περισσότερα χρήματα από όσα χρειάζεται· 2) να μοχθεί για εγκόσμια πράγματα που είναι πολύ δύσκολο να αποκτηθούν· 3) να μιλά άσκοπα για εγκόσμια ζητήματα· 4) να ακολουθεί τους κανόνες και τις ρυθμίσεις των γραφών μόνο και μόνο για να τους ακολουθεί και όχι για να σημειώσει πνευματική πρόοδο ή να απορρίπτει τους κανόνες και τις ρυθμίσεις των γραφών και να ενεργεί ανεξάρτητα ή αυθαίρετα· 5) να συναναστρέφεται πρόσωπα με εγκόσμια νοοτροπία, τα οποία δεν ενδιαφέρονται για τη συνείδηση του Κρίσνα· και 6) να είναι άπληστος για εγκόσμια επιτεύγματα.

Ο σκοπός του ανθρώπου είναι ο απλός βίος και η υψηλή σκέψη. Αφού όλες οι υποκείμενες σε όρους ψυχές βρίσκονται υπό τον έλεγχο της τρίτης ενέργειας του Κυρίου, ο υλικός κόσμος είναι σχεδιασμένος έτσι ώστε να είναι υποχρεωμένος κανείς να εργάζεται. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας έχει τρεις πρωταρχικές ενέργειες ή δυνάμεις. Η πρώτη ονομάζεται

ανταρραγκά-σακτι, δηλαδή εσωτερική δύναμη. Η δεύτερη ονομάζεται ταταστα-σακτι, δηλαδή οριακή ή ενδιάμεση δύναμη. Και η τρίτη ονομάζεται μπαχιραγκά-σακτι, εξωτερική δύναμη. Οι ζωντανές οντότητες αποτελούν την οριακή δύναμη και βρίσκονται μεταξύ της εσωτερικής και της εξωτερικής δύναμης. Όντας υποδεέστερες του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας και αιώνιοι υπηρέτες Του, οι *τζιβατμα*, δηλαδή οι ατομικές ζωντανές οντότητες, είναι υποχρεωμένες να παραμένουν υπό τον έλεγχο είτε της εσωτερικής είτε της εξωτερικής δύναμης. Όταν βρίσκονται υπό τον έλεγχο της εσωτερικής δύναμης, φανερώνουν τη φυσική, καταστατική τους δραστηριότητα, και συγκεκριμένα, τη διαρκή υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου. Αυτό αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (9.13):

μαχατμανας του μαμ παρτα

νταϊβιμ πρακριτιμ ασριταχ

μπατζάντι ανανια-μανασο

γκιατβα μπουταντιμ αβιαγιαμ

«Ω γιε της Πριτά, όσοι δεν είναι παραπλανημένοι, οι μεγάλες ψυχές, βρίσκονται υπό την προστασία της θεϊκής φύσης. Μου προσφέρουν διαρκώς υπηρεσία αφοσίωσης χωρίς ο νους τους να παρεκκλίνει, επειδή γνωρίζουν ότι είμαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, το αρχικό και ανεξάντλητο».

Η λέξη *μαχατμα* αναφέρεται σε εκείνους που είναι ανοιχτόμυαλοι και όχι σε όσους είναι διανοητικώς ανάπηροι. Άτομα διανοητικώς ανάπηρα, τα οποία ασχολούνται μονίμως με την ικανοποίηση των αισθήσεών τους, μερικές φορές επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους προκειμένου να κάνουν καλό σε άλλους μέσω κάποιου «-ισμού», όπως ο εθνικισμός, ο ανθρωπισμός ή ο αλτρουισμός. Πιθανόν να απορρίπτουν την προσωπική ικανοποίηση των αισθήσεων για την ικανοποίηση των αισθήσεων των άλλων, όπως τα μέλη της οικογένειάς τους, της κοινότητας ή της κοινωνίας, του έθνους τους ή και της διεθνούς κοινότητας. Στην πραγματικότητα, όλα αυτά δεν είναι παρά διευρυμένη ικανοποίηση των αισθήσεων, που ξεκινά από το προσωπικό επίπεδο και προχωρά στο κοινοτικό ή το κοινωνικό. Αυτά όλα μπορεί να είναι καλά από την υλική σκοπιά, αλλά αυτές οι δραστηριότητες δεν έχουν καμία πνευματική αξία. Η βάση αυτού του είδους δράσης είναι η ικανοποίηση των

αισθήσεων, είτε προσωπικά είτε διευρυμένα. Μόνον όταν ικανοποιήσει κανείς τις αισθήσεις του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας μπορεί να θεωρηθεί *μαχατμα*, ανοιχτόμυαλο άτομο.

Στην προαναφερθείσα στροφή από την *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, οι λέξεις *νταϊβιμ πρακριτιμ* αναφέρονται στον έλεγχο της εσωτερικής δύναμης, της δύναμης χαράς του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Αυτή η δύναμη χαράς εκδηλώνεται ως Σριμάτι Ρανταράνι ή ως η επέκτασή Της, η Λάκσμι, η θεά της τύχης. Όταν οι ατομικές ψυχές *τζίβα* βρίσκονται υπό τον έλεγχο της εσωτερικής ενέργειας, η μοναδική τους ασχολία είναι η ικανοποίηση του Κρίσνα ή Βίσνου. Αυτή είναι η θέση ενός *μαχατμα*. Αν κάποιος δεν είναι *μαχατμα*, είναι *ντουρατμα*, διανοητικώς ανάπηρο άτομο. Αυτοί οι διανοητικώς ανάπηροι *ντουρατμα* τοποθετούνται υπό τον έλεγχο της εξωτερικής δύναμης του Κυρίου, της *μαχαμαγια*.

Πράγματι, όλα τα ζωντανά όντα του υλικού κόσμου βρίσκονται υπό τον έλεγχο της *μαχαμαγια*, που έργο της είναι να τα θέσει υπό την επίδραση των τριών ειδών δυστυχίας: στην *αντινταϊβικα-κλεσα*, τη δυστυχία που προκαλείται από τους ημίθεους, όπως ξηρασία, σεισμοί και καταιγίδες, την *αντιμπωτικά-κλεσα*, τη δυστυχία την προερχόμενη από άλλα ζωντανά όντα, όπως έντομα ή εχθροί, και την *αντιατμικα-κλεσα*, τη δυστυχία την προερχόμενη από το ίδιο μας το σώμα και τον τον νου, όπως διανοητικές και σωματικές ασθένειες. *Νταϊβα-μπουτατμα-χεταβαχ*: οι υποκείμενες σε όρους ψυχές, εκτεθειμένες σε αυτές τις τρεις δυστυχίες εξαιτίας του ελέγχου της εξωτερικής ενέργειας, υποφέρουν από διάφορα δεινά.

Το κύριο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι υποκείμενες σε όρους ψυχές είναι η επανάληψη του κύκλου της γέννησης, των γηρατειών, της ασθένειας και του θανάτου. Στον υλικό κόσμο πρέπει να εργάζεται κανείς για να συντηρήσει το σώμα και την ψυχή ενωμένα, αλλά πώς μπορεί κάποιος να κάνει αυτή την εργασία με τέτοιο τρόπο ώστε να εφαρμόζεται η συνείδηση του Κρίσνα;

Όλοι χρειάζονται αγαθά όπως δημητριακά, ενδύματα, χρήματα και άλλα πράγματα απαραίτητα για τη συντήρηση του σώματος, αλλά δεν θα πρέπει να σωρεύει κανείς περισσότερα από όσα του χρειάζονται για να καλύπτει τις βασικές του ανάγκες. Αν ακολουθεί κανείς αυτή τη φυσική αρχή, δεν θα συναντήσει δυσκολίες για τη συντήρηση του σώματος.

Σύμφωνα με τη διευθέτηση της φύσης, τα ζωντανά όντα που βρίσκονται χαμηλότερα στην εξελικτική κλίμακα, δεν τρώνε και δεν συλλέγουν

περισσότερα από όσα χρειάζονται. Κατά συνέπεια, στο ζωικό βασίλειο δεν υπάρχει γενικώς ούτε οικονομικό πρόβλημα ούτε έλλειψη των αναγκαίων. Αν βάλουμε σε κάποιο δημόσιο χώρο ένα σακί ρύζι, τα πουλιά θα έρθουν να φάνε μερικούς κόκκους και θα φύγουν. Εντούτοις, ένας άνθρωπος θα πάρει μαζί του όλο το σακί με το ρύζι. Θα φάει όσο μπορεί να χωρέσει το στομάχι του και μετά θα αποθηκεύσει το υπόλοιπο. Σύμφωνα με τις γραφές, αυτή η συλλογή περισσοτέρων από όσα χρειαζόμαστε (*ατιαχαρα*) απαγορεύεται. Σήμερα ολόκληρος ο κόσμος υποφέρει για αυτόν τον λόγο.

Το να συλλέγουμε και να τρώμε περισσότερο από όσο είναι απαραίτητο προκαλεί *πραγιασα*, δηλαδή περιττό κόπο. Χάρη στο σχέδιο του Θεού, οποιοσδήποτε, σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου, μπορεί να ζήσει πολύ ειρηνικά αν έχει λίγη γη και μία αγελάδα που δίνει γάλα. Δεν υπάρχει λόγος να μετακινείται ο άνθρωπος από το ένα μέρος στο άλλο για να κερδίσει τα προς το ζην, επειδή μπορεί να παράγει σιτηρά στον τόπο του και να αρμέγει γάλα από την αγελάδα. Αυτό μπορεί να λύσει όλα τα οικονομικά προβλήματα. Ευτυχώς, στον άνθρωπο έχει δοθεί ανώτερη νοημοσύνη για την καλλιέργεια της συνείδησης του Κρίσνα, δηλαδή την κατανόηση του Θεού, την κατανόηση της σχέσης του με Αυτόν και την κατανόηση του ύψιστου σκοπού της ζωής, της αγάπης για τον Θεό. Δυστυχώς, ο υποτιθέμενος πολιτισμένος άνθρωπος, χωρίς να νοιάζεται για τη συνειδητοποίηση του Θεού, χρησιμοποιεί τη νοημοσύνη του για να αποκτήσει περισσότερα από όσα χρειάζονται και απλώς να τρώει για να ικανοποιεί τη γλώσσα του. Χάρη στο σχέδιο του Θεού, υπάρχει επαρκής έκταση γης για την παραγωγή γάλακτος και σιτηρών για τα ανθρώπινα όντα σε όλο τον κόσμο, αλλά αντί να χρησιμοποιούν την ανεπτυγμένη νοημοσύνη τους για να καλλιεργήσουν τη συνείδηση του Κρίσνα, οι δήθεν νοήμονες άνθρωποι κάνουν κακή χρήση της νοημοσύνης τους για την παραγωγή πολλών περιττών και ανεπιθύμητων πραγμάτων. Έτσι ανοίγουν εργοστάσια, σφαγεία, οίκοι ανοχής και μπαρ. Αν συμβουλέψει κανείς τους ανθρώπους να μη συλλέγουν τόσο πολλά αγαθά, να μην τρώνε τόσο πολύ ή να μην εργάζονται υπερβολικά προκειμένου να κατέχουν τεχνητές ανέσεις, νομίζουν ότι τους συμβουλεύει να επιστρέψουν σε έναν πρωτόγονο τρόπο ζωής. Γενικά στους ανθρώπους δεν αρέσει η ιδέα της απλής ζωής και της υψηλής σκέψης. Αυτή είναι η ατυχής θέση τους.

Ο σκοπός της ανθρώπινης ζωής είναι η συνειδητοποίηση του Θεού και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίον έχει δοθεί στα ανθρώπινα όντα ανώτερη νοημοσύνη. Όσοι πιστεύουν ότι σκοπός αυτής της ανώτερης νοημοσύνης

είναι να φτάσει κανείς σε μία ανώτερη κατάσταση θα πρέπει να ακολουθήσουν τις οδηγίες της βεδικής γραμματείας. Δεχόμενος κανείς οδηγίες από ανώτερες αυθεντίες, μπορεί να εδραιωθεί στην τέλεια γνώση και να δώσει αληθινό νόημα στη ζωή του.

Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (1.2.9) ο Σρίλα Σούτα Γκοσουάμι περιγράφει το καθαυτό *νταρμα* των ανθρώπων με αυτόν τον τρόπο:

νταρμασια χι απαβαργκιασια

ναρτο 'ρταγιοπακαλπατε

ναρτασια νταρμαϊκαντασια

καμο λαμπαγια χι σμριταχ

«Όλες οι υποχρεώσεις των ανθρώπων που απορρέουν από τις ασχολίες τους (*νταρμα*) έχουν, χωρίς αμφιβολία, σκοπό την τελική απελευθέρωση. Δεν πρέπει να εκτελούνται ποτέ για υλικό κέρδος. Επιπλέον, όποιος ασχολείται με την ύψιστη ασχολία, την ύψιστη υπηρεσία (*νταρμα*), δεν πρέπει να χρησιμοποιεί ποτέ τα υλικά κέρδη για την ικανοποίηση των αισθήσεων».

Το πρώτο βήμα του ανθρώπινου πολιτισμού συνίσταται στο ότι οι επιβεβλημένες από τις ασχολίες των ανθρώπων υποχρεώσεις τελούνται σύμφωνα με τις οδηγίες των γραφών. Η ανώτερη νοημοσύνη του ανθρώπινου όντος θα πρέπει να εκπαιδευτεί έτσι ώστε να μπορεί να κατανοήσει το βασικό, το θεμελιώδες *νταρμα*. Στην ανθρώπινη κοινωνία υπάρχουν πολλές θρησκευτικές αντιλήψεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως ινδουισμός, χριστιανισμός, ιουδαϊσμός, μωαμεθανισμός, βουδισμός κλπ, επειδή χωρίς θρησκεία, η ανθρώπινη κοινωνία δεν είναι καλύτερη από την κοινωνία των ζώων.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως (*νταρμασια χι απαβαργκιασια ναρτο 'ρταγιοπακαλπατε*), σκοπός της θρησκείας είναι η απελευθέρωση, όχι ο άρτος ο επιούσιος. Ορισμένες φορές η ανθρώπινη κοινωνία κατασκευάζει ένα υποτιθέμενο θρησκευτικό σύστημα που έχει στόχο την υλική πρόοδο, αλλά αυτό απέχει πολύ από τον σκοπό του αληθινού *νταρμα*. Η θρησκεία συνεπάγεται την κατανόηση των νόμων του Θεού, επειδή η σωστή εφαρμογή

αυτών των νόμων οδηγεί τελικώς στην απελευθέρωση από την υλική περιπλοκή. Αυτός είναι ο αληθινός σκοπός της θρησκείας. Δυστυχώς οι άνθρωποι αποδέχονται τη θρησκεία αποβλέποντας στην υλική ευημερία εξαιτίας της *απιαχαρα*, δηλαδή της υπερβολικής επιθυμίας για μια τέτοια ευημερία. Εντούτοις, η αληθινή θρησκεία διδάσκει τους ανθρώπους να είναι ικανοποιημένοι με τα στοιχειώδη και να καλλιεργούν τη συνείδηση του Κρίσνα. Μολονότι η οικονομική ανάπτυξη είναι απαραίτητη, η αληθινή θρησκεία την επιτρέπει μόνο για την εξασφάλιση των αναγκών της υλικής ύπαρξης. *Τζιβασια τατβα τζιγκιασα*: ο αληθινός σκοπός της ζωής είναι η αναζήτηση της Απόλυτης Αλήθειας. Αν οι κόποι μας (*πραγιασα*) δεν έχουν στόχο την αναζήτηση της Απόλυτης Αλήθειας, τότε θα αυξήσουμε απλώς τους κόπους μας για να ικανοποιήσουμε τις τεχνητές ανάγκες μας. Ο υποψήφιος της πνευματικής αναζήτησης θα πρέπει να αποφεύγει τους κόπους για πράγματα εγκόσμια.

Ένας άλλος αρνητικός παράγοντας είναι η *πρατζαλπα*, οι άσκοπες συζητήσεις. Όταν βρεθούμε συντροφιά με μερικούς φίλους, αρχίζουμε αμέσως τις ανώφελες συζητήσεις, που ηχούν ακριβώς όπως τα κοάσματα των βατράχων. Εάν είναι απαραίτητο να μιλήσουμε, τότε θα πρέπει να μιλήσουμε για την κίνηση της συνείδησης του Κρίσνα. Όσοι είναι έξω από την κίνηση της συνείδησης του Κρίσνα διαβάζουν στοίβες από εφημερίδες, περιοδικά και μυθιστορήματα, λύνουν σταυρόλεξα και κάνουν ένα σωρό ανόητα πράγματα. Με αυτόν τον τρόπο οι άνθρωποι απλώς σπαταλούν τον πολύτιμο χρόνο τους και την πολύτιμη ενέργειά τους. Στις δυτικές χώρες οι ηλικιωμένοι, έχοντας αποσυρθεί από την ενεργή ζωή, παίζουν χαρτιά, ψαρεύουν, βλέπουν τηλεόραση και συζητούν για άσκοπα και ανώφελα κοινωνικά και πολιτικά προγράμματα. Όλες αυτές και άλλες ανούσιες δραστηριότητες υπάγονται στην κατηγορία *πρατζαλπα*. Οι νοήμονες άνθρωποι που ενδιαφέρονται για τη συνείδηση του Κρίσνα δεν θα πρέπει να παίρνουν μέρος ποτέ σε τέτοιου είδους δραστηριότητες.

Ο όρος *τζανα-σανγκα*, αναφέρεται στη συναναστροφή με πρόσωπα που δεν ενδιαφέρονται για τη συνείδηση του Κρίσνα. Θα πρέπει να αποφεύγει κανείς τέτοιου είδους συναναστροφή. Γι' αυτό ο Σρίλα Ναροττάμα ντάσα Τακουρά μας συμβουλεύει να ζούμε μόνο στη συντροφιά αφοσιωμένων υπηρετών του Κρίσνα (*μπακτα-σανε βασα*). Θα πρέπει να υπηρετεί κανείς πάντα τον Κύριο στη συντροφιά αφοσιωμένων υπηρετών του Κυρίου. Η συναναστροφή με όσους ασχολούνται με την ίδια δουλειά συμβάλλει πολύ στην πρόοδο σε αυτή

τη δουλειά. Γι' αυτόν τον λόγο, οι υλιστές ιδρύουν διάφορες οργανώσεις και συλλόγους, προκειμένου να βελτιώσουν τις προσπάθειές τους. Για παράδειγμα, στον κόσμο των επιχειρήσεων συναντάμε θεσμούς όπως το χρηματιστήριο και το εμπορικό επιμελητήριο. Κατά τον ίδιο τρόπο, εμείς έχουμε ιδρύσει τη Διεθνή Ένωση για τη συνείδηση του Κρίσνα (ISKCON), προκειμένου να δώσουμε στους ανθρώπους μια ευκαιρία να συναναστρέφονται με όσους δεν έχουν ξεχάσει τον Κρίσνα. Αυτή η πνευματική συναναστροφή που προσφέρει η κίνησή μας αυξάνεται μέρα με τη μέρα. Πολλοί άνθρωποι από διαφορετικά μέρη του κόσμου έρχονται σε αυτή την κίνηση για να ξυπνήσουν την κοιμώμενη μέσα τους συνείδηση του Κρίσνα.

Ο Σρίλα Μπακτισιντάνατα Σαρασβάτι Τακουρά γράφει στον σχολιασμό του *Ανουβριττι* ότι ο υπερβολικός κόπος για την απόκτηση γνώσης από την πλευρά όσων αναλώνονται σε διανοητικές εικασίες, δηλαδή σε άνυδρες φιλοσοφικές θεωρίες, εντάσσεται σε αυτή την κατηγορία της *ατιαχαρά*, της συσσώρευσης περισσότερων από όσα χρειάζονται. Σύμφωνα με τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, οι κόποι των φιλοσόφων για τη συγγραφή ολόκληρων τόμων βιβλίων άνυδρης φιλοσοφίας στερούμενης συνείδησης του Κρίσνα, είναι παντελώς ανώφελη. Τα έργα των *καρμι*, οι οποίοι γράφουν ογκώδη βιβλία περί οικονομικής ανάπτυξης, ανήκουν επίσης στην κατηγορία της *ατιαχαρά*. Κατά τον ίδιο τρόπο, όσοι δεν έχουν καμία επιθυμία για τη συνείδηση του Κρίσνα και ενδιαφέρονται απλώς να κατέχουν όλο και περισσότερα υλικά πράγματα –είτε με τη μορφή επιστημονικής γνώσης είτε με τη μορφή χρηματικού κέρδους- περιλαμβάνονται όλοι τους στον έλεγχο της *ατιαχαρά*.

Οι *καρμι* εργάζονται για να συσσωρεύσουν όλο και περισσότερα χρήματα για τις μελλοντικές γενιές, μόνο και μόνο επειδή δεν γνωρίζουν τη μελλοντική θέση τους. Ενδιαφερόμενοι μόνο να αποκτήσουν όλο και περισσότερα χρήματα για τα παιδιά τους και τα εγγόνια τους, αυτοί οι ανόητοι δεν γνωρίζουν ούτε καν ποια θα είναι η θέση τους στην επόμενη ζωή. Υπάρχουν πολλά περιστατικά που διευκρινίζουν αυτό το ζήτημα. Κάποτε ένας περίφημος *καρμι* απέκτησε τεράστια περιουσία για τους γιους και τους εγγονούς του, αλλά αργότερα, σύμφωνα με το *καρμα* του, γεννήθηκε στο σπίτι ενός παπουτσή, που βρισκόταν κοντά στο κτίριο το οποίο είχε φτιάξει στην προηγούμενη ζωή του για τα παιδιά του. Ήρθαν έτσι τα πράγματα, που όταν κάποτε πήγε στο παλιό του σπίτι, οι πρώην γιοι και εγγονοί του τον έδειραν με τα παπούτσια τους. Αν οι *καρμι* και οι *γκιανι* δεν ενδιαφερθούν για

τη συνείδηση του Κρίσνα, θα εξακολουθήσουν απλώς να σπαταλούν τη ζωή τους σε άκαρπες δραστηριότητες.

Η αποδοχή ορισμένων από τους κανόνες και τις ρυθμίσεις των γραφών για άμεσο όφελος, όπως συνιστούν οι ωφελιμιστές, ονομάζεται *νιμαγια-αγκραχα* ενώ η παραμέληση των κανόνων και των ρυθμίσεων των *σαστρα*, τον οποίων σκοπός είναι η πνευματική εξέλιξη, ονομάζεται *νιμαγια-αγκραχα*. Η λέξη *αγκραχα* (με μακρό το πρώτο *α*) σημαίνει «ανυπομονησία για αποδοχή», ενώ *αγκραχα* (με βραχύ το πρώτο *α*) σημαίνει «παράλειψη αποδοχής». Με την προσθήκη μίας από τις δύο αυτές λέξεις στη λέξη *νιγιαμα* («κανόνες και ρυθμίσεις»), σχηματίζεται η λέξη *νιγιαμααγκραχα*. Έτσι η λέξη *νιγιαμααγκραχα* έχει διττή σημασία, η οποία γίνεται κατανοητή ανάλογα με τα συμφραζόμενα. Όσοι ενδιαφέρονται για τη συνείδηση του Κρίσνα δεν θα πρέπει να είναι πρόθυμοι να δεχθούν κανόνες και ρυθμίσεις για οικονομική πρόοδο, θα πρέπει, όμως, να δεχθούν κανόνες και ρυθμίσεις με μεγάλη πίστη για πρόοδο στη συνείδηση του Κρίσνα. Θα πρέπει να ακολουθούν με συνέπεια τις ρυθμιστικές αρχές, αποφεύγοντας το άνομο σεξ, την κρεατοφαγία, τα κερδοσκοπικά παιχνίδια και τη μέθη.

Θα πρέπει επίσης να αποφεύγει κανείς την επαφή με Μαγιαβάντι, οι οποίοι απλώς βλασφημούν τους Βαϊσνάβα (τους αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου). Οι *μπουκτι-καμι*, οι οποίοι ενδιαφέρονται για την υλική ευτυχία, οι *μουκτι-καμι*, οι οποίοι ποθούν την απελευθέρωση συγχωνευόμενοι με την ύπαρξη του άμορφου Απόλυτου (του *μπραμαν*), και οι *σιντι-καμι*, οι οποίοι ποθούν την τελειότητα που προσφέρει η άσκηση του μυστικιστικού *γιογκα*, κατατάσσονται στους *ατιαχαρι*. Η συναναστροφή με τέτοιου είδους πρόσωπα δεν είναι καθόλου επιθυμητή.

Οι επιθυμίες για τη διεύρυνση του νου με την τέλεια άσκηση του μυστικιστικού *γιογκα*, για τη συγχώνευση με την ύπαρξη του *μπραμαν* ή για την επίτευξη μιας ευφάνταστης υλικής ευημερίας, περιλαμβάνονται στην κατηγορία της απληστίας (*λωλια*). Όλες οι απόπειρες να αποκτήσει κανείς τέτοιου είδους υλικά οφέλη ή δήθεν πνευματική πρόοδο αποτελούν εμπόδια στον δρόμο της συνείδησης του Κρίσνα.

Ο σύγχρονος πόλεμος που διεξάγεται ανάμεσα στους καπιταλιστές και τους κομμουνιστές οφείλεται στο ότι αποφεύγουν τη συμβουλή του Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι σχετικά με την *ατιαχα*. Οι σύγχρονοι καπιταλιστές συσσωρεύουν περισσότερο πλούτο από όσο χρειάζεται και οι κομμουνιστές,

που τους φθονούν για την ευημερία τους, θέλουν να εθνικοποιήσουν όλον τον πλούτο και να δημεύσουν κάθε ιδιοκτησία. Δυστυχώς, οι κομμουνιστές δεν γνωρίζουν πώς να λύσουν το πρόβλημα του πλούτου και της διανομής του. Συνεπώς, όταν ο πλούτος των καπιταλιστών πέσει στα χέρια των κομμουνιστών, δεν προκύπτει καμία λύση. Αντιτιθέμενη σε αυτές τις δύο φιλοσοφίες, η ιδεολογία της συνείδησης του Κρίσνα δηλώνει ότι όλος ο πλούτος ανήκει στον Κρίσνα. Άρα, αν δεν περιέλθει όλος ο πλούτος στη διαχείριση του Κρίσνα, δεν μπορεί να υπάρξει καμία λύση στο οικονομικό πρόβλημα της ανθρωπότητας. Τίποτε δεν μπορεί να λυθεί όταν ο πλούτος βρίσκεται στα χέρια των κομμουνιστών ή των καπιταλιστών. Αν ένα χαρτονόμισμα των εκατό δολαρίων είναι πεσμένο στον δρόμο, μπορεί κάποιος να το πάρει και να το βάλει στην τσέπη του. Ένας τέτοιος άνθρωπος δεν είναι έντιμος. Κάποιος άλλος μπορεί να δει τα χρήματα και να αποφασίσει να τα αφήσει εκεί που είναι, πιστεύοντας ότι δεν πρέπει να αγγίξει τα χρήματα καποιου άλλου. Παρόλο που αυτός ο δεύτερος άνθρωπος δεν κλέβει τα χρήματα για τον εαυτό του, δεν ξέρει τι πρέπει να κάνει. Ο τρίτος άνθρωπος που βλέπει το χαρτονόμισμα το παίρνει, βρίσκει τον άνθρωπο στον οποίο ανήκει και του το δίνει. Αυτός ο άνθρωπος δεν κλέβει τα χρήματα για να τα ξοδέψει ο ίδιος ούτε αδιαφορεί, αφήνοντάς τα στον δρόμο. Παίρνοντας τα χρήματα και παραδίδοντάς τα στον άνθρωπο που τα έχασε, αυτός ο άνθρωπος είναι και έντιμος και συνετός.

Η απλή μεταφορά πλούτου από τους καπιταλιστές στους κομμουνιστές δεν μπορεί να λύσει το πρόβλημα της σύγχρονης πολιτικής, επειδή έχει αποδειχθεί ότι όταν ένας κομμουνιστής αποκτά χρήματα, τα χρησιμοποιεί για την προσωπική του ικανοποίηση των αισθήσεων. Ο πλούτος του κόσμου ανήκει στον Κρίσνα και κάθε ζωντανό ον, άνθρωπος ή ζώο, έχει το πατρογονικό δικαίωμα να κάνει χρήση της περιουσίας του Θεού για τη συντήρησή του. Όταν κάποιος παίρνει περισσότερα από όσα απαιτεί η συντήρησή του –είτε είναι καπιταλιστής είτε είναι κομμουνιστής- είναι κλέφτης και ως κλέφτης είναι υπόλογος και θα τιμωρηθεί από τους νόμους της φύσης.

Ο πλούτος του κόσμου θα πρέπει να χρησιμοποιείται για το καλό όλων των ζωντανών όντων, επειδή αυτό είναι το σχέδιο της Μητέρας Φύσης. Όλοι έχουν το δικαίωμα να ζήσουν χρησιμοποιώντας τον πλούτο του Κυρίου. Όταν οι άνθρωποι μάθουν την τέχνη της επιστημονικής χρήσης της περιουσίας του Κυρίου, δεν θα καταπατούν πλέον τα δικαιώματα ο ένας του άλλου. Τότε

μπορεί να δημιουργηθεί μία ιδανική κοινωνία. Η βασική αρχή για μία τέτοια πνευματική κοινωνία αναφέρεται στο πρώτο μαντρα της *Σρι Ισοπανισαντ*:

*ισαβασιαμ ινταμ σαρβαμ
γιατ κιντσα τζαγκατιαμ τζαγκατ
τενα τιακτενα μπουντζιτα
μα γκρινταχ κασια σβιντ νταναμ*

«Ό,τι υπάρχει μέσα στο σύμπαν, έμψυχο και άψυχο, ανήκει στον Κύριο και εξουσιάζεται από Αυτόν. Θα πρέπει, λοιπόν, να δέχεται κανείς μόνον όσα είναι απαραίτητα για τον εαυτό του, το μερίδιο που του αναλογεί, και να μη δέχεται άλλα πράγματα, γνωρίζοντας καλά σε ποιον ανήκουν».

Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες με συνείδηση του Κρίσνα γνωρίζουν πολύ καλά ότι ο υλικός κόσμος έχει σχεδιασθεί με την πλήρη ρύθμιση του Κυρίου για να ικανοποιεί όλες τις ανάγκες της ζωής όλων των ζωντανών όντων, χωρίς να χρειάζεται να καταπατούν τη ζωή ή τα δικαιώματα το ένα του άλλου. Αυτή η πλήρης διευθέτηση παρέχει το σωστό μερίδιο πλούτου σε όλους σύμφωνα με τις πραγματικές ανάγκες του καθενός και έτσι μπορούν όλοι να ζήσουν ειρηνικά, σύμφωνα με την αρχή «απλός βίος και υψηλή σκέψη». Δυστυχώς, οι υλιστές, οι οποίοι δεν έχουν ούτε πίστη στον Θεό ούτε βλέψεις για υψηλότερη πνευματική εξέλιξη, κάνουν κακή χρήση της νοημοσύνης που τους έχει δοθεί από τον Θεό, μόνο και μόνο για να αυξήσουν τα υλικά τους υπάρχοντα. Επινοούν διάφορα συστήματα –όπως καπιταλισμός και υλιστικός κομμουνισμός– προκειμένου να βελτιώσουν την υλική θέση τους. Δεν ενδιαφέρονται για τους νόμους του Θεού ή για κάποιον ανώτερο στόχο. Πάντα αγωνιώντας να εκπληρώσουν τις απεριόριστες επιθυμίες για ικανοποίηση των αισθήσεων, διακρίνονται για την ικανότητά τους να εκμεταλλεύονται τα άλλα ζωντανά όντα.

Όταν η ανθρώπινη κοινωνία σταματήσει να κάνει αυτά τα στοιχειώδη σφάλματα που απαριθμεί ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι (την *ατιαχαρα*, κλπ.), θα πάψει κάθε εχθρότητα μεταξύ ανθρώπων και ζώων, καπιταλιστών και κομμουνιστών και ούτω καθεξής. Επιπλέον, θα λυθούν όλα τα προβλήματα οικονομικής και κοινωνικής αστάθειας και δυσαρμονίας. Αυτή η αγνή

συνείδηση αφυπνίζεται με τη σωστή πνευματική εκπαίδευση και άσκηση που προσφέρονται με επιστημονικό τρόπο από την κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα.

Η κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα προσφέρει μία πνευματική κοινότητα, η οποία μπορεί να φέρει στον κόσμο την ειρήνη. Κάθε νοήμων άνθρωπος θα πρέπει να εξαγνίσει τη συνείδησή του και να απαλλαγεί από τα έξι προαναφερθέντα εμπόδια στον δρόμο της υπηρεσίας αφοσίωσης, αναζητώντας με όλη την καρδιά του καταφύγιο σε αυτή την κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΡΙΤΟ

ουτσαχαν νιστσαγιαντ νταϊριατ

τατ-τατ-καρμα-πραβαρτανατ

σανγκ-τιαγκατ σατο βριττεχ

σαντμπιρ μπακτιχ πρασιντιατι

ουτσαχατ: με ενθουσιασμό – *νιστσαγιατ*: με αυτοπεποίθηση – *νταϊριατ*: με υπομονή – *τατ-τατ-καρμα*: διάφορες δραστηριότητες ευνοϊκές για την υπηρεσία αφοσίωσης – *πραβαρτανατ*: εκτελώντας – *σανγκα-τιαγκατ*: αφήνοντας πίσω τη συναναστροφή μη αφοσιωμένων υπηρετών – *σαταχ*: των μεγάλων προγενέστερων *ατσαρια* – *βριττεχ*: ακολουθώντας τα βήματά τους – *σαντμπιχ*: από αυτές τις έξι – *μπακτιχ*: η υπηρεσία αφοσίωσης – *πρασιντιατι*: προοδεύει, πετυχαίνει.

Υπάρχουν έξι αρχές που ευνοούν την εκτέλεση της αγνής υπηρεσίας αφοσίωσης: 1) ο ενθουσιασμός, 2) η πίστη, 3) η υπομονή, 4) η δράση σύμφωνα με τις ρυθμιστικές αρχές [όπως το *σραβαναμ κιρταναμ βισνοχ σμαραναμ* – να ακούς, να ψάλλεις και να θυμάσαι τον Κρίσνα], 5) η εγκατάλειψη της συναναστροφής μη αφοσιωμένων υπηρετών και 6) το να ακουθεί κανείς τα βήματα των προηγούμενων *ατσαρια*. Αυτές οι έξι αρχές εξασφαλίζουν χωρίς αμφιβολία την πλήρη επιτυχία της αγνής υπηρεσίας αφοσίωσης.

Η υπηρεσία αφοσίωσης δεν είναι ζήτημα συναισθηματικών εικασιών ή πλασματικής έκστασης. Ουσία της είναι η πρακτική δράση. Ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι έχει περιγράψει την υπηρεσία αφοσίωσης ως εξής στο έργο του *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*:

ανιαμπιλασιτα-σουνιαμ

γκιανα-καρμαντι-αναβριταμ

ανουκουλιενα κρισνανου-

σιλαναμ μπακτιρ ουτταμα

«Το *ουτταμα μπακτι*, δηλαδή η ανόθευτη αφοσίωση στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Σρι Κρίσνα, συνεπάγεται την προσφορά υπηρεσίας αφοσίωσης με τρόπο ευνοϊκό προς τον Κύριο. Η υπηρεσία αφοσίωσης θα πρέπει να είναι ανεξάρτητη από απώτερα κίνητρα και απαλλαγμένη από τη δράση που αποβλέπει στην απόλαυση (το *καρμα*), την απρόσωπη γνώση (τη *γκιανα*) και από άλλες εγωιστικές επιθυμίες».

Το *μπακτι* είναι ένα είδος καλλιέργειας. Μόλις πούμε «καλλιέργεια», αναφερόμαστε υποχρεωτικά σε δράση. Η καλλιέργεια πνευματικότητας δεν σημαίνει να κάθεται κάποιος νωχελικά και να διαλογίζεται, όπως διδάσκουν ορισμένοι ψευτο-γιογκι. Αυτός ο αργόσχολος διαλογισμός μπορεί να είναι καλός για όσους είναι απληροφόρητοι σχετικά με την υπηρεσία αφοσίωσης και γι' αυτόν τον λόγο συνιστάται μερικές φορές ως τρόπος ανάσχεσης υλιστικών δραστηριοτήτων που αποσπούν την προσοχή. Διαλογισμός σημαίνει παύση όλων των ανόητων δραστηριοτήτων, τουλάχιστον προσωρινά. Όμως η υπηρεσία αφοσίωσης δεν βάζει απλώς τέλος σε όλες τις ανόητες εγκόσμιες δραστηριότητες, αλλά επίσης μας απασχολεί σε δραστηριότητες γεμάτες νόημα. Ο Σρίλα Πράλαντα Μαχαράζα συνιστά:

σραβαναμ κιρταναμ βισνοχ

σμαραναμ παντα-σεβαναμ

αρτσαναμ βαννταναμ ντασιαμ

σακιαμ ατμα-νιβενταναμ

Οι εννέα μέθοδοι υπηρεσίας αφοσίωσης είναι οι εξής:

1. να ακούει κανείς το όνομα και τις δόξες του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας,

2. να ψέλνει τις δόξες Του,
3. να θυμάται τον Κύριο,
4. να υπηρετεί τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου,
5. να λατρεύει τη Θεότητα στον ναό,
6. να προσκυνά τον Κύριο,
7. να ενεργεί ως υπηρέτης του Κυρίου,
8. να γίνει φίλος με τον Κύριο και
9. να εγκαταλειφθεί πλήρως στον Κύριο.

Το *σραβαναμ*, δηλαδή το άκουσμα, είναι το πρώτο βήμα για την απόκτηση υπερβατικής γνώσης. Δεν θα πρέπει να προσφέρει κανείς την ακοή του σε αναρμόδια πρόσωπα, αλλά θα πρέπει να πλησιάσει το κατάλληλο πρόσωπο, όπως συνιστά η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (4.34):

*ταντ βιντι πρανιπατενα
 παριπρασενενα σεβαγια
 ουπαντεκσιαντι τε γκιαναμ
 γκιανινας ταττβα-νταρσιναχ*

«Προσπάθησε να μάθεις την αλήθεια πλησιάζοντας έναν πνευματικό δάσκαλο. Ρώτα τον ταπεινά και υπηρέτησέ τον. Η αυτοσυνειδητοποιημένη ψυχή μπορεί να σου μεταδώσει τη γνώση, επειδή έχει δει την αλήθεια».

Επιπλέον, στη *Μουνντακα Ουπανισαντ* συνιστάται, *ταντ-βιγκιαναρταμ σα γκουρουμ εβαμπιγκατσετ*: «Για να κατανοήσει κανείς αυτή την υπερβατική επιστήμη, πρέπει να πλησιάσει έναν πνευματικό δάσκαλο». Επομένως, αυτή η μέθοδος λήψης της υπερβατικής εμπιστευτικής γνώσης με τρόπο ταπεινό και υπάκουο δεν βασίζεται σε διανοητικές εικασίες. Σχετικά με αυτό, ο Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού είπε στον Ρουπα Γκοσούαμι:

*μπαμανντα μπραμιτε κονα μπαγκιαβαν τζίβα
 γκουρου-κρισνα-πρασαντε παγια μπακτι-λατα-μπιτζα*

«Κατά την πορεία της, καθώς διασχίζει τη συμπαντική δημιουργία του Μπράμα, κάποια τυχερή ψυχή ίσως λάβει τον σπόρο του *μπακτι-λατα*, του αναρριχητικού φυτού της υπηρεσίας αφοσίωσης. Αυτό συμβαίνει μόνο με τη χάρη του *γκουρου* και του Κρίσνα». (*Τσετανια-τσαριταμριτα*, *Μαντια* 19.151). Ο υλικός κόσμος είναι ένα κρατητήριο για τα ζωντανά όντα, τα οποία από τη φύση τους είναι *αναννταμαγια*, δηλαδή αναζητούν τη χαρά. Στην πραγματικότητα θέλουν να είναι ελεύθερα από τον περιορισμό αυτού του κόσμου της υπό όρους ευτυχίας, αλλά επειδή δεν γνωρίζουν τη διαδικασία της απελευθέρωσης, είναι υποχρεωμένα να μεταναστεύουν από το ένα ζωικό είδος στο άλλο και από τον έναν πλανήτη στον άλλον. Με αυτόν τον τρόπο τα ζωντανά όντα περιπλανώνται σε όλο το υλικό σύμπαν. Όταν από καλή τύχη έρθει κάποιος σε επαφή με έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη και ακούσει από αυτόν υπομονετικά, αρχίζει να ακολουθεί τον δρόμο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Αυτή η ευκαιρία προσφέρεται σε όποιον είναι ειλικρινής. Η Διεθνής Ένωση για τη Συνείδηση του Κρίσνα προσφέρει μια τέτοια ευκαιρία στην ανθρωπότητα συνολικά. Αν από καλή τύχη αξιοποιήσει κανείς αυτή την ευκαιρία για να ασχοληθεί με την υπηρεσία αφοσίωσης, ο δρόμος της απελευθέρωσης ανοίγει αμέσως.

Θα πρέπει να δεχθεί κανείς αυτή την ευκαιρία επιστροφής στο σπίτι μας, στον Θεό, με μεγάλο ενθουσιασμό. Χωρίς ενθουσιασμό, δεν μπορεί κάποιος να σημειώσει επιτυχία. Ακόμα και στον υλικό κόσμο, προκειμένου να πετύχει κάποιος στο συγκεκριμένο πεδίο της δράσης του, θα πρέπει να έχει ενθουσιασμό. Ένας φοιτητής, ένας επιχειρηματίας, ένας καλλιτέχνης ή οποιοσδήποτε άλλος θέλει να πετύχει στον τομέα του, πρέπει να διαθέτει ενθουσιασμό. Κατά τον ίδιο τρόπο, πρέπει να έχει κανείς πολύ ενθουσιασμό στην υπηρεσία αφοσίωσης. Ενθουσιασμός σημαίνει δράση, αλλά δράση για ποιον; Η απάντηση είναι ότι θα πρέπει να δρα κανείς πάντα για τον Κρίσνα – *κρισναρτακιλα-τσεστα* (*Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*).

Σε όλα τα στάδια της ζωής πρέπει να εκτελεί κανείς πράξεις αφοσίωσης υπό την καθοδήγηση του πνευματικού δασκάλου, προκειμένου να φτάσει στην τελειότητα του *μπακτι-γιογκα*. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να περιορίσει ή να στενέψει κανείς τις δραστηριότητές του. Ο Κρίσνα διαπερνά τα πάντα. Συνεπώς, τίποτε δεν είναι ανεξάρτητο από τον Κρίσνα, όπως δηλώνει ο Ίδιος ο Κρίσνα στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (9.4):

*μαγια ταταμ ινταμ σαρβαμ
τζαγκαντ αβιακτα-μουρτινα
ματ-στανι σαρβα-μπουτανι
να τσαχαμ τεσβ αβαστιταχ*

«Όλο αυτό το σύμπαν διαπερνάται από Εμένα στην ανεκδήλωτη μορφή Μου. Όλα τα όντα είναι σε Εμένα, αλλά Εγώ δεν είμαι σε αυτά». Υπό την καθοδήγηση του γνήσιου πνευματικού δασκάλου, θα πρέπει όλα τα πράγματα να γίνονται κατάλληλα να συμβάλουν στην υπηρεσία του Κρίσνα. Για παράδειγμα, χρησιμοποιούμε τώρα ένα dictaphone (μηχάνημα υπαγόρευσης). Ο υλιστής που εφηύρε αυτό το μηχάνημα το προόριζε για επιχειρηματίες ή συγγραφείς εγκοσμίων θεμάτων. Οπωσδήποτε, δεν σκέφτηκε ποτέ να χρησιμοποιήσει το dictaphone στην υπηρεσία του Θεού, αλλά εμείς το χρησιμοποιούμε για να γράφουμε βιβλία σχετικά με τη συνείδηση του Κρίσνα. Βεβαίως ο κατασκευαστής του dictaphone είναι εξ ολοκλήρου μέσα στην ενέργεια του Κρίσνα. Όλα τα μέρη του μηχανήματος, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών, είναι κατασκευασμένα από διάφορους συνδυασμούς και αλληλεπιδράσεις των πέντε βασικών ειδών υλικής ενέργειας, και συγκεκριμένα, των *μπουμι, τζαλα, αγκνι, βαγιου και ακασα*. Ο εφευρέτης χρησιμοποίησε τον εγκέφαλό του για να φτιάξει αυτό το περίπλοκο μηχάνημα και τον εγκέφαλό του, καθώς και τα υλικά, τα προμήθευσε ο Κρίσνα. Σύμφωνα με τη δήλωση του Κρίσνα, *ματ-στανι σαρβα-μπουτανι*: «Όλα εξαρτώνται από την ενέργειά Μου». Έτσι ο αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να καταλάβει ότι εφόσον τίποτα δεν είναι ανεξάρτητο από την ενέργεια του Κρίσνα, τα πάντα θα πρέπει να συνδυάζονται ταιριαστά στην υπηρεσία Του.

Κοπιαστικές προσπάθειες που γίνονται με ευφυή τρόπο στη συνείδηση του Κρίσνα ονομάζονται *ουτσαχα*, ενθουσιασμός. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες βρίσκουν τον σωστό τρόπο με τον οποίο τα πάντα μπορούν να αξιοποιηθούν στην υπηρεσία του Κυρίου (*νιρμπαννταχ κρισνα-σαμμπανντε γιουκταμ βαϊραγκιαμ ουτσιατε*). Η εκτέλεση της υπηρεσίας αφοσίωσης δεν είναι ζήτημα νοχελικού διαλογισμού, αλλά πρακτικής δράσης στο προσκήνιο της πνευματικής ζωής.

Αυτές οι πράξεις αφοσίωσης πρέπει να γίνονται με υπομονή. Δεν πρέπει να είναι κανείς ανυπόμονος στη συνείδηση του Κρίσνα. Αυτή η κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα ξεκίνησε χωρίς καμία βοήθεια και στην αρχή δεν υπήρχε αναταπόκριση, αλλά επειδή συνεχίσαμε να εκτελούμε τις πράξεις αφοσίωσης με υπομονή, οι άνθρωποι άρχισαν σιγά-σιγά να κατανοούν τη σημασία αυτής της κίνησης και τώρα συμμετέχουν με προθυμία. Δεν πρέπει να είναι κανείς ανυπόμονος όταν προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης, αλλά θα πρέπει να δέχεται οδηγίες από τον πνευματικό δάσκαλο και να τις εκτελεί με

υπομονή, εξαρτώμενος από το έλεος του γκουρου και του Κρίσνα. Η επιτυχημένη εκτέλεση των πράξεων με συνείδηση του Κρίσνα απαιτεί και υπομονή και πίστη. Μία νιόπαντρη κοπέλα είναι φυσικό να θέλει παιδιά από τον άντρα της, αλλά δεν μπορεί να τα περιμένει αμέσως μετά τον γάμο της. Βεβαίως, μόλις παντρευτεί μπορεί να δοκιμάσει να κάνει παιδί, αλλά θα πρέπει να εγκαταλειφθεί στον άντρα της, με την πεποίθηση ότι το παιδί της θα αναπτυχθεί και θα γεννηθεί όταν έρθει η ώρα. Κατά τον ίδιο τρόπο, στην υπηρεσία αφοσίωσης εγκατάλειψη σημαίνει ότι θα πρέπει κανείς να είναι σίγουρος. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης σκέφτεται, *αβασια ρακσιμπε κρισνα*: «Ο Κρίσνα θα με προστατέψει οπωσδήποτε και θα με βοηθήσει να φέρω σε πέρας την υπηρεσία αφοσίωσης με επιτυχία». Αυτό ονομάζεται πίστη.

Όπως εξηγήθηκε ήδη, θα πρέπει να μην είναι κανείς νωθρός, αλλά πολύ ενθουσιώδης σχετικά με την άσκηση των ρυθμιστικών αρχών – *τατ-τατ-καρμα-πραβαρτανα*. Η παραμέληση των ρυθμιστικών αρχών θα καταστρέψει την υπηρεσία αφοσίωσης. Στην κίνηση της συνείδησης του Κρίσνα υπάρχουν τέσσερις βασικές ρυθμιστικές αρχές – απαγορεύεται το άνομο σεξ, η κρεατοφαγία, τα κερδοσκοπικά παιχνίδια και η λήψη τοξικών ουσιών. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης θα πρέπει να έχει μεγάλο ενθουσιασμό ακολουθώντας αυτές τις αρχές. Αν χαλαρώσει σε σχέση με κάποια από αυτές, η πρόοδός του σίγουρα θα αναχαιτιστεί. Γι' αυτό ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι συνιστά, *τατ-τατ-καρμα-πραβαρτανα*: «Πρέπει να τηρεί κανείς αυστηρά τις ρυθμιστικές αρχές του *βαϊντι μπακτι*». Επιπλέον, εκτός από αυτές τις τέσσερις απαγορεύσεις (*γιαμα*), υπάρχουν και θετικές ρυθμιστικές αρχές (*νιγιαμα*), όπως το καθημερινό ψάλσιμο δεκαέξι γύρων στις χάντρες του *τζαπα-μαλα*. Αυτές οι ρυθμιστικές αρχές πρέπει να τηρούνται πιστά με ενθουσιασμό. Αυτό ονομάζεται *τατ-τατ-καρμα-πραβαρτανα*, δηλαδή διάφορες υποχρεώσεις στην υπηρεσία αφοσίωσης.

Επιπλέον, για να είναι κάποιος επιτυχημένος στην υπηρεσία αφοσίωσης, θα πρέπει να εγκαταλείψει τη συναναστροφή ανεπιθύμητων προσώπων. Αυτό περιλαμβάνει τους *καρμι*, τους *γκιανι*, τους *γιογκι* και άλλους μη αφοσιωμένους υπηρέτες. Κάποτε, ένας από τους οικογενειάρχες μαθητές του Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού Τον ρώτησε για τις γενικές αρχές του Βαϊσναβισμού, καθώς και για τις συνήθειες πράξεις ρουτίνας των Βαϊσνάβα, και ο Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού απάντησε αμέσως, *ασατ-σανγκα-τιαγκα, εϊ βαϊσναβα-ατσαρα*: «Χαρακτηριστικά, Βαϊσνάβα είναι κάποιος που αφήνει τη συναναστροφή των ανθρώπων του κόσμου, όσων δεν είναι αφοσιωμένοι υπηρέτες». Γι' αυτό ο Σρίλα Ναροττάμα ντάσα Τακουρά συνιστά, *τανντερα*

τσαρانا σεβι μπακτα-σανε βασα: «Πρέπει να ζει κανείς στη συντροφιά αγνών αφοσιωμένων υπηρετών και να τηρεί τις ρυθμιστικές αρχές που έχουν θέσει οι προηγούμενοι *ατσαρια*, οι έξι Γκοσουάμι, και συγκεκριμένα, ο Σρι Ρούπα Γκοσουάμι, ο Σρι Σανάτανα Γκοσουάμι, ο Σρι Τζίβα Γκοσουάμι, ο Σρι Ραγκουνάτα ντάσα Γκοσουάμι, ο Σρι Γκοπάλα Μπάττα Γκοσουάμι και ο Σρι Ραγκουνάτα Μπάττα Γκοσουάμι. Αν ζει κανείς με αφοσιωμένους υπηρέτες, υπάρχει πολύ μικρή πιθανότητα να συναναστραφεί μη αφοσιωμένους υπηρέτες. Η Διεθνής Ένωση για τη Συνείδηση του Κρίсна ανοίγει πολλά κέντρα, ακριβώς για να καλέσει τους ανθρώπους να ζήσουν στη συντροφιά αφοσιωμένων υπηρετών και να εφαρμόσουν τις ρυθμιστικές αρχές της πνευματικής ζωής.

Υπηρεσία αφοσίωσης σημαίνει υπερβατικές δραστηριότητες. Στο πνευματικό επίπεδο δεν υπάρχει μόλυνση από τις τρεις καταστάσεις της υλικής φύσης. Αυτό ονομάζεται *βισουντα-σαττβα*, το επίπεδο της αγνής αγαθότητας, δηλαδή αγαθότητας απαλλαγμένης από τη μόλυνση των ιδιοτήτων του πάθους και της άγνοιας. Στην κίνηση για τη συνείδηση του Κρίсна αξιώνουμε από όλους να ξυπνούν στις 4.00' π.μ. και να παρακολουθούν *μανγκαλα-αρατι*, δηλαδή πρωινή λατρεία, μετά να διαβάσουν τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, να κάνουν *κιρτανα* και ούτω καθεξής. Με αυτόν τον τρόπο έχουμε συνεχώς δραστηριότητες υπηρεσίας αφοσίωσης είκοσι τέσσερις ώρες την ημέρα. Αυτό ονομάζεται *σατο βριττι*, το να ακολουθεί κανείς τα βήματα των προηγούμενων *ατσαρια*, οι οποίοι γέμιζαν αριστοτεχνικά κάθε στιγμή του χρόνου με πράξεις συνείδησης του Κρίсна.

Αν ακολουθήσει κανείς κατά γράμμα τη συμβουλή που δίνει εδώ ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι, και συγκεκριμένα, να έχει ενθουσιασμό, να έχει πίστη, να έχει υπομονή, να εγκαταλείψει την επαφή με ανεπιθύμητα πρόσωπα, να τηρεί τις ρυθμιστικές αρχές και να παραμένει στη συντροφιά αφοσιωμένων υπηρετών, είναι βέβαιο ότι θα προοδεύσει στην υπηρεσία αφοσίωσης. Σχετικά με αυτό, ο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Τακουρά σημειώνει ότι η καλλιέργεια της γνώσης με φιλοσοφικές εικασίες, η συσσώρευση εγκόσμιου πλούτου με δραστηριότητες που αποσκοπούν στην απόλαυση και η επιθυμία για *γιογκα-σιντι*, υλικές τελειότητες, είναι όλα αντίθετα στις αρχές της υπηρεσίας αφοσίωσης. Θα πρέπει να είναι κανείς εντελώς ασυγκίνητος σε τέτοιου είδους πρόσκαιρες δραστηριότητες και να στρέψει την προσοχή του στις ρυθμιστικές αρχές της υπηρεσίας αφοσίωσης. Σύμφωνα με την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (2.69):

*για νισα σαρβα-μπουταναμ
τασιαμ τζαγκαρτι σαμιαμι
γιασιαμ τζαγκρατι μπουτανι
σα νισα πασιατο μουνεχ*

«Ό,τι είναι νύχτα για όλα τα όντα είναι η ώρα της αφύπνισης για εκείνον που ελέγχει τον εαυτό του· και η ώρα της αφύπνισης για όλα τα όντα είναι νύχτα για τον ενορατικό σοφό».

Η προσφορά υπηρεσίας αφοσίωσης είναι η ψυχή και η ζωή της ζωντανής οντότητας. Είναι ο επιθυμητός στόχος και η ύψιστη τελειότητα της ανθρώπινης ζωής. Θα πρέπει να είναι κανείς βέβαιος για αυτό και να είναι επίσης βέβαιος ότι όλες οι άλλες ασχολίες εκτός της υπηρεσίας αφοσίωσης – όπως οι διανοητικές εικασίες, η δράση που αποβλέπει στην απόλαυση και οι προσπάθειες των μυστικιστών- δεν θα αποφέρουν ποτέ κανένα μόνιμο όφελος. Η πλήρης εμπιστοσύνη στον δρόμο της υπηρεσίας αφοσίωσης θα επιτρέψει σε κάποιον να φτάσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα, ενώ η απόπειρα να ακολουθήσει άλλους δρόμους θα καταφέρει μόνο να του δημιουργήσει ανησυχία. Στο Έβδομο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* αναφέρεται: «Θα πρέπει να έχει κανείς τη γαλήνια πεποίθηση ότι όσοι έχουν αφήσει την υπηρεσία αφοσίωσης για να ασχοληθούν με αυστηρές ασκητικότητες για άλλους λόγους δεν έχουν εξαγνισμένο νου, παρά τις προχωρημένες ασκητικότητες, επειδή δεν έχουν πληροφορίες για την υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κυρίου».

Αναφέρεται ακόμη στο Έβδομο Άσμα: «Μολονότι όσοι επιδίδονται σε εικασίες και όσοι εργάζονται με σκοπό την απόλαυση μπορεί να υποβάλλονται σε ασκητικότητες και πράξεις εξιλέωσης, πέφτουν, επειδή δεν έχουν πληροφορίες σχετικά με τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου». Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου, ωστόσο, δεν πέφτουν ποτέ. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (9.31), το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας βεβαιώνει τον Αρτζούνα, *κωντεγια πρατιτζανιχι να με μπακταχ πρανασιατι*: «Ω γιε της Κούντι, διακήρυξέ το με θάρρος ότι ο αφοσιωμένος υπηρέτης Μου δεν χάνεται ποτέ». Και πάλι στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (2.40) ο Κρίσνα λέει:

*νεχαμπικραμα-νασο 'στι
πρατιαβαγιο να βιντιατε
σβαλπαμ απι ασια νταρμασια
τραγιατε μαχατο μπαγιατ*

«Σε αυτή την προσπάθεια δεν υπάρχει απώλεια ή ελάττωση· ακόμα και μια μικρή πρόοδος σε αυτόν τον δρόμο μπορεί να προστατέψει κάποιον από το πιο επικίνδυνο είδος φόβου».

Η υπηρεσία αφοσίωσης είναι τόσο αγνή και τέλεια, ώστε αν κάποτε αρχίσει, σύρεται κανείς δια της βίας στην τελική επιτυχία. Μερικές φορές, κάποιος εγκαταλείπει τις συνηθισμένες υλικές ασχολίες του και για συναισθηματικούς λόγους καταφεύγει στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου και με αυτόν τον τρόπο αρχίζει την προκαταρκτική εκτέλεση της υπηρεσίας αφοσίωσης. Ακόμη και αν αυτός ο ανώριμος αφοσιωμένος υπηρέτης πέσει, δεν υπάρχει από την πλευρά του καμία απώλεια. Από την άλλη μεριά, ποιο είναι το κέρδος κάποιου που εκτελεί τα επιβεβλημένα καθήκοντά του σύμφωνα με το *βαρνα* και το *ασραμα* στα οποία ανήκει, αλλά δεν υιοθετεί την υπηρεσία αφοσίωσης; Παρόλο που ο πεσμένος αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να γεννηθεί σε μία κατώτερη οικογένεια, η υπηρεσία αφοσίωσης θα συνεχιστεί από το σημείο που την άφησε. Η υπηρεσία αφοσίωσης είναι *αχαϊτουκι απρατιχατα*: δεν είναι το αποτέλεσμα κάποιας εγκόσμιας αιτίας ούτε μπορεί να τερματιστεί από κάποια εγκόσμια αιτία ούτε να περιοριστεί μονίμως από κάποια υλική παρεμβολή. Επομένως, ο αφοσιωμένος υπηρέτης θα πρέπει να είναι βέβαιος σχετικά με την ασχολία του και δεν θα πρέπει να δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις ασχολίες των *καρμι*, των *γκιανι* και των *γιογκι*.

Υπάρχουν σίγουρα πολλές καλές ιδιότητες μεταξύ των εργαζομένων για απολαύσεις, των φιλοσόφων που ασχολούνται με εικασίες και των μυστικιστών *γιογκι*, αλλά όλες οι καλές ιδιότητες αναπτύσσονται αυτομάτως στον χαρακτήρα ενός αφοσιωμένου υπηρέτη. Δεν χρειάζεται καμία επιπλέον προσπάθεια. Όπως βεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (5.18.12), όλες οι καλές ιδιότητες των ημιθέων εκδηλώνονται προοδευτικά σε κάποιον που έχει αναπτύξει αγνή υπηρεσία αφοσίωσης. Επειδή ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν ενδιαφέρεται για καμία υλική δραστηριότητα, δεν μολύνεται υλικά. Τοποθετείται αυτομάτως στο επίπεδο της υπερβατικής ζωής. Ωστόσο, όποιος ασχολείται με εγκόσμιες δραστηριότητες, όπως και αν αποκαλείται –*γκιανι*, *γιογκι*, *καρμι*, φιλόανθρωπος, εθνικιστής ή οτιδήποτε- δεν μπορεί να φτάσει στο ανώτερο στάδιο του *μαχατμα*. Παραμένει *ντουρατμα*, δηλαδή διανοητικά ανάπηρος. Σύμφωνα με την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (9.13):

μαχατμανας του μαμ παρτα
νταϊβιμ πρακριτιμ ασριταχ
μπατζαντι ανανια-μανασο
γκιατβα μπουταντιμ αβιαγιαμ

«Ω γιε της Πριτά, όσοι δεν είναι παραπλανημένοι, οι μεγάλες ψυχές, βρίσκονται υπό την προστασία της θεϊκής φύσης. Μου προσφέρουν διαρκώς υπηρεσία αφοσίωσης χωρίς ο νους τους να παρεκκλίνει, επειδή γνωρίζουν ότι είμαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, το αρχικό και ανεξάντλητο».

Αφού όλοι οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου βρίσκονται υπό την προστασία της υπέρτατης ενέργειάς Του, δεν θα πρέπει να παρεκκλίνουν από τον δρόμο της υπηρεσίας αφοσίωσης και να υιοθετήσουν τον δρόμο των καρμι, των γκιανι ή των γιογκι. Αυτό ονομάζεται ουτσαχαν νιστσαγιαντ νταϊριατ τατ-τατ-καρμα-πραβαρτανат, τήρηση με ενθουσιασμό, υπομονή και πίστη των ρυθμιστικών αρχών της υπηρεσίας αφοσίωσης. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί κανείς να προχωρήσει στην υπηρεσία αφοσίωσης χωρίς κωλύματα.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

νταντατι πρατιγκριχνατι

γκουχιαμ ακιατι πριτσατι

μπουνκτε μπουτζαγιατε τσαϊβα

σαντ-βινταμ πριτι-λακσαναμ

νταντατι: προσφέρει, χαρίζει – *πρατιγκριχνατι*: δέχεται και εκείνος – *γκουχιαμ*: εμπιστευτικά θέματα – *ακιατι*: εξηγεί – *πριτσατι*: ρωτά – *μπουνκτε*: τρώει – *μπουτζαγιατε*: ταΐζει – *τσα*: και – *εβα*: βεβαίως – *σατ-βινταμ*: τα έξι ειδών – *πριτι*: της αγάπης – *λακσαναμ*: χαρακτηριστικά.

Να προσφέρει κανείς δώρα, να δέχεται δώρα που του προσφέρουν, να αποκαλύπτει τον νου του εμπιστευτικά, να ρωτά εμπιστευτικά, να δέχεται και να προσφέρει *πρασαντα* είναι τα έξι γνωρίσματα αγάπης που μοιράζονται οι αφοσιωμένοι υπηρέτες ο ένας με τον άλλον.

Σε αυτή τη στροφή ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι εξηγεί πώς να κάνει κάποιος πράξεις αφοσίωσης συναναστρεφόμενος άλλους αφοσιωμένους υπηρέτες. Υπάρχουν έξι ειδών τέτοιες πράξεις: 1) να χαρίζει κανείς κάτι στους αφοσιωμένους υπηρέτες, 2) να δέχεται από τους αφοσιωμένους υπηρέτες ό,τι μπορεί να του προσφέρουν και εκείνοι, 3) να αποκαλύπτει τον νου του στους αφοσιωμένους υπηρέτες, 4) να τους ρωτά σχετικά με την εμπιστευτική υπηρεσία του Κυρίου, 5) να τιμά το *πρασαντα*, την πνευματική τροφή, που του προσφέρουν οι αφοσιωμένοι υπηρέτες και 6) να προσφέρει και αυτός *πρασαντα* στους αφοσιωμένους υπηρέτες. Ο έμπειρος αφοσιωμένος υπηρέτης εξηγεί και ο άπειρος αφοσιωμένος υπηρέτης μαθαίνει από αυτόν. Αυτό σημαίνει *γκουχιαμ ακιατι πριτσατι*. Όταν ένας αφοσιωμένος υπηρέτης προσφέρει *πρασαντα*, τα υπολείμματα της τροφής που έχει προσφερθεί στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, πρέπει να δεχθούμε αυτό το *πρασαντα* ως χάρη του Κυρίου μέσω των αγνών αφοσιωμένων υπηρετών, προκειμένου να διατηρήσουμε το πνεύμα της υπηρεσία αφοσίωσης. Θα πρέπει επίσης να

προσκαλούμε στο σπίτι μας αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες, να τους προσφέρουμε *πρασαντα* και να είμαστε έτοιμοι να τους ευχαριστήσουμε από κάθε άποψη. Αυτό σημαίνει *μπουνκτε μποτζαγιατε τσαιβα*.

Ακόμα και σε συνηθισμένες κοινωνικές δραστηριότητες, αυτές οι έξι ειδών δοσοληψίες μεταξύ δύο αγαπημένων φίλων είναι απολύτως απαραίτητες. Για παράδειγμα, όταν ένας επιχειρηματίας θέλει να έρθει σε επαφή με έναν άλλο επιχειρηματία, οργανώνει πλούσιο γεύμα σε ένα ξενοδοχείο και κατά τη διάρκεια του γεύματος αποκαλύπτει τις επιθυμίες του. Ύστερα ρωτά τον επιχειρηματία φίλο του τι θα πρέπει να κάνει και μερικές φορές ανταλλάσσουν και δώρα. Έτσι, όποτε υπάρχει δοσοληψία *πριτι*, δηλαδή αγάπης σε πολύ προσωπικές σχέσεις, συμβαίνουν αυτές οι έξι πράξεις. Στην προηγούμενη στροφή, ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι συνέστησε να απαρνηθεί κανείς τις εγκόσμιες συναναστροφές και να έχει συντροφιά αφοσιωμένους υπηρέτες (*σανγκα-τιαγκατ σατο βριττεχ*). Η Διεθνής Ένωση για τη Συνείδηση του Κρίсна ιδρύθηκε για να διευκολύνει αυτές τις έξι ειδών δοσοληψίες αγάπης μεταξύ των αφοσιωμένων υπηρετών. Αυτή η Ένωση ξεκίνησε χωρίς βοήθεια, αλλά επειδή οι άνθρωποι προσφέρουν τις υπηρεσίες τους εθελοντικά, με βάση αυτή την αντίληψη δούναι και λαβείν, η Ένωση αυτή επεκτείνεται τώρα σε όλο τον κόσμο. Είμαστε ευτυχείς που οι άνθρωποι προσφέρουν τόσο απλόχερα για την πρόοδο της δράσης της Ένωσης και δέχονται με τόση προθυμία οτιδήποτε τους προσφέρουμε ταπεινά με τη μορφή βιβλίων και περιοδικών που πραγματεύονται αποκλειστικά το ζήτημα της συνείδησης του Κρίсна. Μερικές φορές οργανώνουμε γιορτές Χάρε Κρίсна και καλούμε τα μέλη και τους φίλους μας να συμμετάσχουν σε αυτές τρώγοντας *πρασαντα*. Παρόλο που τα περισσότερα από τα μέλη μας προέρχονται από τα ανώτερα κοινωνικά στρώματα, συμμετέχουν στις γιορτές και δέχονται το λιγοστό *πρασαντα* που είμαστε σε θέση να τους προσφέρουμε. Ορισμένες φορές τα μέλη και οι υποστηρικτές μας ρωτούν πολύ εμπιστευτικά σχετικά με τις μεθόδους εκτέλεσης της υπηρεσίας αφοσίωσης και εμείς προσπαθούμε να τους εξηγήσουμε. Με αυτόν τον τρόπο η Ένωσή μας απλώνεται με επιτυχία σε όλο τον κόσμο και οι διανοούμενοι σε όλες τις χώρες σιγά-σιγά εκτιμούν τις δραστηριότητές μας στη συνείδηση του Κρίсна. Η ζωή της κίνησης για τη συνείδηση του Κρίсна τρέφεται με αυτά τα έξι είδη ανταλλαγής αγάπης μεταξύ των μελών της. Γι' αυτό πρέπει να δίνεται στους ανθρώπους η ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με τους αφοσιωμένους υπηρέτες της ISKCON, επειδή ανταποκρινόμενος απλώς σε αυτούς τους έξι τρόπους

που προαναφέραμε, μπορεί ένας κοινός άνθρωπος να αφυπνίσει πλήρως την κοιμώμενη συνείδηση του Κρίσνα. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (2.62) αναφέρεται, *σανγκατ σαντζαγιατε καμαχ*: οι επιθυμίες και οι φιλοδοξίες κάποιου εξελίσσονται ανάλογα με τις παρέες του. Λέμε συχνά ότι μπορεί κανείς να καταλάβει κάποιον από τις παρέες του, οπότε αν ένας κοινός άνθρωπος συναναστραφεί αφοσιωμένους υπηρέτες, θα αναπτύξει οπωσδήποτε την ανενεργή μέσα του συνείδηση του Κρίσνα. Η κατανόηση της συνείδησης του Κρίσνα είναι έμφυτη σε κάθε ζωντανό ον και είναι ήδη ανεπτυγμένη σε κάποιο βαθμό όταν το ζωντανό ον δεχθεί ανθρώπινο σώμα. Στην *Τσετανια-τσαριταμριτα* (*Μαντια* 22.107) αναφέρεται:

νιτια-σιντα κρισνα-πρεμα 'σαντια' καμπου ναγια

σραβαναντι-σουντα-τσιττε καραγιε ουνταγια

«Η αγνή αγάπη για τον Κρίσνα είναι εδραιωμένη αιωνίως στην καρδιά των ζωντανών όντων. Δεν είναι κάτι που αποκτά κανείς από κάπου αλλού. Όταν η καρδιά εξαγνιστεί με το άκουσμα και το ψάλσιμο, το ζωντανό ον ξυπνάει φυσιολογικά». Αφού η συνείδηση του Κρίσνα είναι έμφυτη σε κάθε ζωντανό ον, θα πρέπει να δίνεται σε όλους η ευκαιρία να ακούσουν για τον Κρίσνα. Απλώς με το άκουσμα και το ψάλσιμο –*σραβαναμ κιρταναμ*– η καρδιά εξαγνίζεται άμεσα και η αρχική συνείδηση του Κρίσνα ξυπνά στη στιγμή. Η συνείδηση του Κρίσνα δεν επιβάλλεται τεχνητά στην καρδιά· βρίσκεται ήδη εκεί. Όταν ψάλει κάποιος το άγιο όνομα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, η καρδιά καθαρίζεται από κάθε εγκόσμια μόλυνση. Στην πρώτη στροφή της *Σικσαστακα*, ο Κύριος Τσετάνια Μαχαπραμπού λέει:

τσετο-νταρπανα-μαρτζαναμ μπαβα-μαχα-νταβαγκνι-νιρβαπαναμ

σρεγιαχ-καϊραβα-τσανντρικα-βιταρاناμ βιντια-βαντου-τζιβαναμ

ανανταμμπουντι-βαρνταναμ πρατιπανταμ πουρναμριτασβανταναμ

σαρβατμα-σναπαναμ παραμ βιτζαγιατε σρι-κρισνα-σανκιρταναμ

«Δόξα στο *σανκιρτανα* του Σρι Κρίσνα, που καθαρίζει την καρδιά απ' όλη τη σκόνη που έχει μαζευτεί χρόνια πολλά και σβήνει τη φωτιά της θλιβερής ύπαρξης των αδιάκοπων γεννήσεων και θανάτων. Αυτό το ρεύμα του *σανκιρτανα* ξεδιπλώνει τις αχτίδες της σελήνης της ευλογίας πάνω σε όλη την ανθρωπότητα και είναι η ζωή κάθε υπερβατικής γνώσης. Αυξάνει τον ωκεανό της υπερβατικής ευδαιμονίας και μας επιτρέπει να γευθούμε άφθονα το νέκταρ που πάντα λαχταρούσαμε».

Δεν εξαγνίζεται μόνο αυτός που ψέλνει το *μαχα-μαντρα*, αλλά καθαρίζεται και η καρδιά οποιουδήποτε συμβαίνει να ακούει την υπερβατική δόνηση Χάρε Κρίσνα, Χάρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χάρε Χάρε / Χάρε Ράμα, Χάρε Ράμα, Ράμα Ράμα, Χάρε Χάρε. Εξαγνίζονται ακόμα και ψυχές ενσαρκωμένες σε κατώτερες μορφές ζωής, όπως ζώα, έντομα, δέντρα και άλλα ζωικά είδη και προετοιμάζονται να αποκτήσουν πλήρη συνείδηση του Κρίσνα, ακούγοντας απλώς αυτή την υπερβατική δόνηση. Αυτό το εξήγησε ο Τακουρά Χαριντάσα όταν ο Τσετάνια Μαχαπραμπού τον ρώτησε πώς μπορούν να σωθούν από την υλική σκλαβιά ζωντανά όντα κατώτερα από τους ανθρώπους. Ο Χαριντάσα Τακουρά είπε ότι το ψάλσιμο των αγίων ονομάτων είναι τόσο ισχυρό, ώστε ακόμα και αν κάποιος ψέλνει στα πιο απομακρυσμένα μέρη της ζούγκλας, τα δέντρα και τα ζώα θα προοδεύσουν στη συνείδηση του Κρίσνα, ακούγοντας απλώς αυτή τη δόνηση. Μάλιστα αυτό το απέδειξε ο Ίδιος ο Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού όταν διέσχισε το δάσος του Τζαρικόαντα. Οι τίγρεις, τα φίδια, τα ελάφια και όλα τα άλλα ζώα εγκατέλειψαν τη φυσική τους εχθρότητα και άρχισαν να ψέλνουν και να χορεύουν στο *σανκιρτανα*. Βεβαίως, δεν μπορούμε να μιμηθούμε τα έργα του Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού, αλλά πρέπει να ακολουθούμε τα βήματά Του. Δεν είμαστε αρκετά δυνατοί ώστε να γοητεύουμε τα κατώτερα ζώα όπως οι τίγρεις, τα φίδια, οι σκύλοι και οι γάτες και να τα παρασύρουμε να χορέψουν, αλλά ψέλνοντας τα άγια ονόματα του Κυρίου μπορούμε να μεταστρέψουμε πολλούς ανθρώπους σε όλο τον κόσμο στη συνείδηση του Κρίσνα. Η προσφορά, η διανομή του αγίου ονόματος του Κυρίου είναι ένα εξάισιο παράδειγμα προσφοράς ή δωρεάς, ένα παράδειγμα της αρχής του *νταντατι*. Για τον ίδιο λόγο, πρέπει επίσης να ακολουθεί κανείς την αρχή του *πρατιγκριχνατι* και να είναι πρόθυμος και έτοιμος να δεχθεί ένα υπερβατικό δώρο. Θα πρέπει επίσης να ρωτά για την κίνηση της συνείδησης του Κρίσνα και να έχει ανοιχτό μυαλό για να καταλάβει την κατάσταση του υλικού κόσμου. Έτσι τηρούνται και οι αρχές *γκουχιαμ ακιατι πριτσατι*.

Τα μέλη της Διεθνούς Ένωσης για τη Συνείδηση του Κρίσνα προσκαλούν τα μέλη της Ένωσης και τους υποστηρικτές της να γευματίζουν μαζί τους στις γιορτές αγάπης που οργανώνουν κάθε Κυριακή σε όλα τα κέντρα της κίνησης. Πολλοί ενδιαφερόμενοι έρχονται για να τιμήσουν το *πρασαντα* και όποτε τους είναι δυνατό καλούν μέλη της κίνησης στα σπίτια τους και τους προσφέρουν άφθονο *πρασαντα*. Με αυτόν τον τρόπο, ωφελούνται και τα μέλη της κίνησης και οι υπόλοιποι άνθρωποι. Οι άνθρωποι θα πρέπει να εγκαταλείψουν τη συντροφιά υποτιθέμενων *γιογκι*, *γκιανι*, *καρμι* και των διάφορων φιλόκλων, επειδή η συναναστροφή τους δεν μπορεί να ωφελήσει κανέναν. Αν θέλει κάποιος πραγματικά να επιτύχει τον σκοπό της ανθρώπινης ζωής, θα πρέπει να συναναστρέφεται αφοσιωμένους υπηρέτες της κίνησης για τη συνείδηση του Κρίσνα, επειδή είναι η μόνη κίνηση που διδάσκει πώς να αναπτύξει κανείς την αγάπη για τον Θεό. Η θρησκεία είναι η ιδιαίτερη λειτουργία της ανθρώπινης κοινωνίας και αποτελεί την ειδοποιό διαφορά ανάμεσα στον άνθρωπο και τα ζώα. Οι κοινωνίες των ζώων δεν έχουν εκκλησίες, τεμένη ή θρησκευτικά συστήματα. Σε όλα τα μέρη του κόσμου, οσοδήποτε υποβαθμισμένη και αν είναι η ανθρώπινη κοινωνία, υπάρχει κάποιο σύστημα θρησκείας. Ακόμα και οι φυλές των ιθαγενών της ζούγκλας έχουν ένα θρησκευτικό σύστημα. Όταν ένα θρησκευτικό σύστημα αναπτυχθεί και εξελιχθεί σε αγάπη για τον Θεό, είναι επιτυχημένο. Όπως αναφέρεται στο Πρώτο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (1.2.6):

σα βαϊ πουμσαμ παρο νταρμo

γιατο μπακτιρ αντοκσατζε

αχαϊτουκι απρατιχατα

γιαγιατμα σουπρασιντατι

«Η ύψιστη ασχολία (*νταρμα*) για όλη την ανθρωπότητα είναι εκείνη που οδηγεί τους ανθρώπους στην υπηρεσία αφοσίωσης και αγάπης του υπερβατικού Κυρίου. Αυτή η υπηρεσία αφοσίωσης, για να ικανοποιήσει πλήρως τον εαυτό, πρέπει να είναι ανιδιοτελής και αδιάλειπτη».

Αν τα μέλη της ανθρώπινης κοινωνίας επιθυμούν πραγματικά ειρήνη του νου, γαλήνη και φιλικές σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων και των εθνών, θα

πρέπει να ακολουθήσουν το θρησκευτικό σύστημα της συνείδησης του Κρίσνα, με το οποίο μπορούν να αναπτύξουν την ανενεργή αγάπη τους για τον Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αμέσως μόλις οι άνθρωποι το κάνουν αυτό, ο νους τους θα γεμίσει στη στιγμή με ειρήνη και ηρεμία.

Σχετικά με αυτό, ο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Τακουρά προειδοποιεί όλους τους αφοσιωμένους υπηρέτες που ασχολούνται με τη διάδοση της κίνησης της συνείδησης του Κρίσνα να μη μιλούν με ιμπερσοναλιστές Μαγιαβάντι, οι οποίοι είναι πάντα αποφασισμένοι να αντιταχθούν σε τέτοιου είδους θεϊστικές κινήσεις. Ο κόσμος είναι γεμάτος από Μαγιαβάντι και άθεους και τα πολιτικά κόμματα σε όλο τον κόσμο εκμεταλλεύονται τη φιλοσοφία των Μαγιαβάντι και άλλες άθεες απόψεις για να προωθήσουν τον υλισμό. Μερικές φορές φτάνουν στο σημείο να στηρίζουν μία ισχυρή πλευρά προκειμένου να αντιταχθούν στην κίνηση της συνείδησης του Κρίσνα. Οι Μαγιαβάντι και οι υπόλοιποι άθεοι δεν θέλουν να αναπτυχθεί η κίνηση της συνείδησης του Κρίσνα, επειδή εκπαιδεύει τους ανθρώπους στη συνείδηση του Θεού. Τέτοια είναι η πολιτική των αθέων. Δεν ωφελεί να ταΐζεις ένα φίδι με γάλα και μπανάνες, επειδή το φίδι δεν πρόκειται να ικανοποιηθεί ποτέ. Αντιθέτως, με το γάλα και τις μπανάνες το φίδι γίνεται απλώς πιο δηλητηριώδες (*κεβαλαμ βισα-βαρνταναμ*). Αν δώσεις στο φίδι γάλα, αυξάνεται απλώς το δηλητήριό του. Για τον ίδιο λόγο, δεν θα πρέπει να αποκαλύπτουμε τον νου μας στα φίδια Μαγιαβάντι και στους *καρμι*. Αυτού του είδους οι αποκαλύψεις δεν βοηθούν ποτέ. Καλύτερα να αποφεύγει κανείς την επαφή μαζί τους εντελώς και να μην τους ρωτά ποτέ για τίποτα το εμπιστευτικό, επειδή δεν είναι σε θέση να δώσουν καλές συμβουλές. Επίσης, δεν θα πρέπει να προσκαλούμε ούτε να δεχόμαστε τις προσκλήσεις των Μαγιαβάντι και των αθέων, επειδή με τη στενή επαφή μαζί τους μπορεί να μας επηρεάσει η άθεη νοοτροπία τους (*σανγκατ σαντζαγιατε καμαχ*). Το να μη δίνουμε τίποτα και να μη δεχόμαστε τίποτα από τους Μαγιαβάντι και τους άθεους είναι η αρνητική όψη της εντολής αυτής της στροφής. Ο Σρι Τσετάνια Μαχαπράμπού έχει επίσης προειδοποιήσει, *βισαγिरा अन्ना काँले न्तुस्ता खाया मना*: «Τρώγοντας φαγητό μαγειρευμένο από ανθρώπους του κόσμου, ο νους γίνεται πονηρός». Αν δεν είναι κανείς πολύ προχωρημένος δεν μπορεί να αξιοποιήσει όλες τις συνεισφορές για την προώθηση της κίνησης της συνείδησης του Κρίσνα. Συνεπώς, για λόγους αρχής δεν θα πρέπει να δέχεται κάποιος δωρεές από τους Μαγιαβάντι ή τους άθεους. Ο Κύριος Τσετάνια Μαχαπράμπού, μάλιστα, έχει απαγορεύσει στους αφοσιωμένους υπηρέτες να

συναναστρέφονται ακόμα και κοινούς ανθρώπους, αν είναι υπερβολικά εθισμένοι σε υλικές αισθησιακές απολαύσεις.

Το συμπέρασμα είναι ότι θα πρέπει να είμαστε πάντα στη συντροφιά αφοσιωμένων υπηρετών, να τηρούμε τις ρυθμιστικές αρχές της αφοσίωσης, να ακολουθούμε τα βήματα των *ατσαρια* και με πλήρη υπακοή να εκτελούμε τις εντολές του πνευματικού δασκάλου. Με αυτόν τον τρόπο, θα μπορέσουμε να αναπτύξουμε την υπηρεσία αφοσίωσης και τη λανθάνουσα συνείδηση του Κρίσνα. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης που δεν είναι ούτε νεοφώτιστος ούτε *μαχαμπακαβατα* (πολύ προχωρημένος αφοσιωμένος υπηρέτης), αλλά σε μια μέση κατάσταση της υπηρεσίας αφοσίωσης, θα πρέπει να αγαπά το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, να είναι φίλος με τους αφοσιωμένους υπηρέτες, να δείχνει εύνοια στους αδαείς και να απορρίπτει τους φθονερούς και τους δαίμονες. Σε αυτή τη στροφή γίνεται μία σύντομη αναφορά στον τρόπο με τον οποίο μπορεί να έχει κανείς δοσοληψίες αγάπης με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και να είναι φίλος με τους αφοσιωμένους υπηρέτες. Σύμφωνα με την αρχή του *νταντατι*, ένας προχωρημένος αφοσιωμένος υπηρέτης υποτίθεται ότι πρέπει να δίνει τουλάχιστον το πενήντα τοις εκατό του εισοδήματός του για την υπηρεσία του Κυρίου και των αφοσιωμένων υπηρετών Του. Ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι έδωσε το παράδειγμα. Όταν αποφάσισε να αποσυρθεί από τη δουλειά του, έδωσε το πενήντα τοις εκατό από τις οικονομίες της ζωής του για την υπηρεσία του Κρίσνα, το είκοσι πέντε τοις εκατό στους συγγενείς του και κράτησε το είκοσι πέντε τοις εκατό για τις προσωπικές του έκτακτες ανάγκες. Όλοι οι αφοσιωμένοι υπηρέτες θα πρέπει να ακολουθούν αυτό το παράδειγμα. Οποιοδήποτε εισόδημα έχει κανείς, το πενήντα τοις εκατό θα πρέπει να προσφέρεται για την υπηρεσία του Κρίσνα και των αφοσιωμένων υπηρετών Του και αυτό εκπληρώνει τις απαιτήσεις του *νταντατι*.

Στην επόμενη στροφή, ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι μας διαφωτίζει για το τι είδους Βαϊσνάβα θα πρέπει να επιλέγουμε για φίλο και για το πώς θα πρέπει να υπηρετούμε τους Βαϊσνάβα.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΕΜΠΤΟ

*κρισνετι γιασια γκιρι ταμ μανασαντριγιετα
ντικσαστι τσετ πρανατιμπις τσα μπατζανταμ ισαμ
σουσρουσαγια μπατζανα-βιγκιαμ ανανιαμ ανια-
νιννταντι-σουνια-χρινταμ ιπσιτα-σανγκα-λαμπντια*

κρισνα: το άγιο όνομα του Κυρίου Κρίσνα – *ιτι*: έτσι – *γιασια*: του οποίου – *γκιρι*: στα λόγια ή στην ομιλία – *ταμ*: αυτόν – *μανασα*: με τον νου – *αντριγιετα*: πρέπει να τιμήσει κανείς – *ντικσα*: μύηση – *αστι*: υπάρχει – *τσετ*: αν – *πρανατιμπιχ*: με υποταγή – *τσα*: επίσης – *μπατζανταμ*: υπηρετεί με αφοσίωση – *ισαμ*: στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας – *σουσρουσαγια*: με έμπρακτη υπηρεσία – *μπατζανα-βιγκιαμ*: κάποιος προχωρημένος στην υπηρεσία αφοσίωσης – *ανανιαμ*: χωρίς παρέκκλιση – *ανια-νινντα-αντι*: βλασφημία άλλων – *σουνια*: εντελώς χωρίς την τάση – *χρινταμ*: του οποίου η καρδιά – *ιπσιτα*: επιθυμητή – *σανγκα*: συναναστροφή – *λαμπντια*: κερδίζοντας.

Θα πρέπει να τιμά κανείς νοερά τον αφοσιωμένο υπηρέτη που ψέλνει το άγιο όνομα του Κυρίου Κρίσνα, θα πρέπει να προσφέρει ταπεινά την υποταγή του στον αφοσιωμένο υπηρέτη που έχει δεχθεί πνευματική μύηση (ντικσα) και λατρεύει τη Θεότητα και θα πρέπει επίσης να συναναστρέφεται και να υπηρετεί πιστά τον αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη που είναι προχωρημένος στην ακλόνητη υπηρεσία αφοσίωσης και που η καρδιά του είναι εντελώς άδεια από την τάση να κατακρίνει τους άλλους.

Προκειμένου να εφαρμόσει κανείς έξυπνα τα έξι είδη ανταπόδοση αγάπης που αναφέρονται στην προηγούμενη στροφή, θα πρέπει να επιλέξει τα κατάλληλα πρόσωπα, ξεχωρίζοντάς τα πολύ προσεκτικά. Γι' αυτό ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι μας συμβουλεύει να συναντιόμαστε με τους Βαϊσνάβα με τον κατάλληλο τρόπο, σύμφωνα με τη συγκεκριμένη θέση τους. Σε αυτή τη στροφή μας λέει πώς να αντιμετωπίζουμε τα τρία είδη αφοσιωμένων υπηρετών – τους *κανιστα-αντικαρι*, τους *μαντιαμα-αντικαρι* και τους *ουτταμα*

αντικαρι. *Κανιστα-αντικαρι* είναι ο νεοφώτιστος που έχει λάβει από τον πνευματικό δάσκαλο τη μύηση *χαρι-ναμα* και προσπαθεί να ψέλνει το άγιο όνομα του Κρίσνα. Θα πρέπει να σέβεται κανείς αυτό το πρόσωπο νοερά ως *κανιστα-αντικαρι*. Ο *μαντιαμα-αντικαρι* έχει δεχθεί πνευματική μύηση από τον πνευματικό δάσκαλο, ο οποίος τον κρατά απασχολημένο πλήρως στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κυρίου. Ο *μαντιαμα-αντικαρι* θα πρέπει να θεωρείται ότι βρίσκεται στο μέσο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Ο *ουτταμα-αντικαρι*, δηλαδή ο ανώτατος αφοσιωμένος υπηρέτης, είναι κάποιος πολύ προχωρημένος στην υπηρεσία αφοσίωσης. Τον *ουτταμα-αντικαρι* δεν τον ενδιαφέρει να βλασφημεί, η καρδιά του είναι εντελώς καθαρή και έχει φτάσει στο στάδιο της συνειδητοποίησης της ανόθευτης συνείδησης του Κρίσνα. Σύμφωνα με τον Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι, η συντροφιά και η υπηρεσία ενός τέτοιου *μαχα-μπαγκαβατα*, δηλαδή ενός τέλει Βαϊσνάβα, είναι περισσότερο από επιθυμητές.

Δεν θα πρέπει να παραμένει κανείς *κανιστα-αντικαρι*, δηλαδή κάποιος που βρίσκεται στο κατώτατο επίπεδο της υπηρεσίας αφοσίωσης και ενδιαφέρεται μόνο να λατρεύει τη Θεότητα στον ναό. Αυτός ο αφοσιωμένος υπηρέτης περιγράφεται στο Ενδέκατο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.2.47):

αρτσαγιαμ εβα χαραγιε
πουτζαμ γιαχ σρανταγιεχατε
να ταντ-μπακτεσου τσανιεσου
σα μπακταχ πρακριταχ σμριταχ

«Κάποιος που λατρεύει τη Θεότητα στον ναό με μεγάλη πίστη, αλλά που δεν γνωρίζει πώς να συμπεριφέρεται στους αφοσιωμένους υπηρέτες ή γενικά στους ανθρώπους ονομάζεται *πρακριτα-μπακτα*, δηλαδή *κανιστα-αντικαρι*».

Θα πρέπει, λοιπόν, να υψωθεί κανείς από τη θέση του *κανιστα-αντικαρι* στο επίπεδο του *μαντιαμα-αντικαρι*. Ο *μαντιαμα-αντικαρι* περιγράφεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.2.46) ως εξής:

ισβαρε ταντ-αντινεσου

μπαλισεσου ντβισατσου τσα

πρεμα-μαϊτρι-κριποπεκσα

γιαχ καροτι σα μαντιαμαχ

«Ο *μαντιαμα-αντικαρι* είναι ένας αφοσιωμένος υπηρέτης που λατρεύει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας ως το ύψιστο αντικείμενο αγάπης, είναι φίλος με τους αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου, είναι ευπλαχνικός με τους αδαείς και αποφεύγει όσους είναι φθονεροί από τη φύση τους».

Αυτός είναι ο τρόπος να καλλιεργήσει κανείς σωστά την υπηρεσία αφοσίωσης. Γι' αυτό, σε αυτή τη στροφή ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι μας συμβουλεύει πώς να αντιμετωπίζουμε τους διάφορους αφοσιωμένους υπηρέτες. Μπορούμε να δούμε από την εμπειρία μας ότι υπάρχουν διάφορα είδη Βαϊσνάβα. Οι *πρακριτα-σαχατζιγια* συνήθως ψέλνουν το *μαχα-μαντρα* Χάρε Κρίσνα, αλλά παρ' όλα αυτά είναι προσκολλημένοι στις γυναίκες, το χρήμα και τη μέθη. Παρόλο που μπορεί να ψέλνουν το άγιο όνομα του Κυρίου, δεν έχουν ακόμη εξαγνιστεί όπως πρέπει. Θα πρέπει να σέβεται κανείς νοερά τέτοιου είδους ανθρώπους, αλλά η συναναστροφή τους θα πρέπει να αποφεύγεται. Σε όσους είναι αθώοι αλλά έχουν παρασυρθεί απλώς από κακές συναναστροφές θα πρέπει να δείχνει κανείς εύνοια, αν είναι πρόθυμοι να δεχθούν τις κατάλληλες οδηγίες από τους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες, αλλά στους νεοφώτιστους αφοσιωμένους υπηρέτες που έχουν δεχθεί μύηση από τον γνήσιο πνευματικό δάσκαλο και εκτελούν με ειλικρίνεια τις εντολές του θα πρέπει να προσφέρει κανείς με σεβασμό την υποταγή του.

Στην κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα προσφέρεται η ευκαιρία σε όλους, αδιακρίτως κοινωνικής τάξης, θρησκείας ή χρώματος. Καλούνται όλοι να έρθουν στην κίνηση, να καθίσουν μαζί μας, να πάρουν *πρασαντα* και να ακούσουν για τον Κρίσνα. Όταν δούμε ότι κάποιος ενδιαφέρεται πραγματικά για τη συνείδηση του Κρίσνα και επιθυμεί να μνηθεί, τον δεχόμαστε ως μαθητή για το ψάλισμο του αγίου ονόματος του Κυρίου. Όταν ένας νεοφώτιστος αφοσιωμένος υπηρέτης είναι μνημένος και προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης σύμφωνα με τις εντολές του πνευματικού δασκάλου, θα πρέπει να γίνεται αμέσως αποδεκτός ως γνήσιος Βαϊσνάβα και να του προσφέρεται υποταγή. Από πολλούς τέτοιους Βαϊσνάβα, ίσως βρεθεί ένας που ασχολείται

σοβαρά με την υπηρεσία του Κυρίου, τηρεί αυστηρά όλες τις ρυθμιστικές αρχές, ψέλνει τον καθορισμένο αριθμό γύρων με τις χάντρες του *τζαπα* και σκέφτεται συνεχώς πώς να μεγαλώσει την κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα. Ένας τέτοιος Βαϊσνάβα θα πρέπει να είναι αποδεκτός ως *ουτταμα-αντικαρι*, πολύ προχωρημένος αφοσιωμένος υπηρέτης, και θα πρέπει να αποζητεί κανείς πάντα τη συντροφιά του. Η μέθοδος με την οποία ένας αφοσιωμένος υπηρέτης προσκολλάται στον Κρίσνα περιγράφεται στην *Τσετανια-τσαριταμριτα* (*Αντια* 4.192):

ντικσα-καλε μπακτα καρε ατμα-σαμαρπανα

σεϊ καλε κρισνα ταρε καρε ατμα-σαμα

«Την ώρα της μύησης, όταν ο αφοσιωμένος υπηρέτης εγκαταλείπεται πλήρως στην υπηρεσία του Κυρίου, ο Κρίσνα αποδέχεται ότι είναι εξίσου καλός με Αυτόν».

Η *ντικσα*, η πνευματική μύηση, εξηγείται στο έργο *Μπακτι-σαννταρμπα* (868) του Τζίβα Γκοσουάμι:

ντιβιαμ γκιαναμ γιατο νταντιατ

κουριατ παπασια σανκσαγιαμ

τασμαντ ντικσετι σα προκτα

ντεσικαῖς ταττβα-κοβινταῖχ

«Με την *ντικσα* γίνεται κανείς σταδιακά αδιάφορος στις υλικές απολαύσεις και αποκτά ενδιαφέρον για την πνευματική ζωή».

Έχουμε δει πολλά τέτοια παραδείγματα, ιδιαίτερα στην Ευρώπη και την Αμερική. Πολλοί σπουδαστές που έρχονται σε εμάς από εύπορες και ευυπόληπτες οικογένειες χάνουν γρήγορα κάθε ενδιαφέρον για τις υλικές απολαύσεις και ανυπομονούν να αποκτήσουν πνευματική ζωή. Παρόλο που προέρχονται από πολύ πλούσιες οικογένειες, πολλοί από αυτούς αποδέχονται

όχι πολύ άνετες συνθήκες διαβίωσης. Μάλιστα, για χάρη του Κρίσνα είναι έτοιμοι να δεχθούν οποιεσδήποτε συνθήκες, αρκεί να μπορούν να ζουν στον ναό και να είναι σε επαφή με Βαϊσνάβα. Όταν γίνεται κανείς τόσο αδιάφορος στις υλικές απολαύσεις, είναι κατάλληλος για μύηση από τον πνευματικό δάσκαλο. Για πρόοδο στην πνευματική ζωή η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (6.1.13) προτείνει: *ταπασα μπραματσαριενα σαμενα τσα νταμενα τσα*. Όταν κάποιος είναι ειλικρινής σχετικά με την *ντικσα*, πρέπει να είναι προετοιμασμένος να εφαρμόσει ασκητικότητες, αγαμία και έλεγχο του νου και του σώματος. Αν κάποιος είναι έτοιμος για όλα αυτά και επιθυμεί να λάβει πνευματική φώτιση (*ντιβιαμ γκιαναμ*), είναι κατάλληλος για μύηση. Ο τεχνικός όρος για την *ντιβιαμ γκιαναμ* είναι *ταντ-βιγκιανα*, δηλαδή γνώση του Υπερτάτου. *Ταντ-βιγκιαναρταμ σα γκουρουμ εβαμπιγκατσετ*: όταν ενδιαφέρεται κάποιος για το υπερβατικό θέμα της Απόλυτης Αλήθειας, θα πρέπει να μνηθεί. Θα πρέπει να πλησιάσει έναν πνευματικό δάσκαλο για να λάβει *ντικσα*. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.3.21) προτείνει επίσης: *τασμαντ γκουρουμ πραπαντιετα τζιγκιασουχ σρεγια ουτταμαμ*. «Όταν κάποιος ενδιαφέρεται πραγματικά για την υπερβατική επιστήμη της Απόλυτης Αλήθειας, θα πρέπει να πλησιάσει έναν πνευματικό δάσκαλο».

Δεν θα πρέπει να δεχθεί κάποιος έναν πνευματικό δάσκαλο χωρίς να ακολουθεί τις εντολές του. Ούτε να δεχθεί έναν πνευματικό δάσκαλο για να κάνει απλώς επίδειξη πνευματικής ζωής. Θα πρέπει να είναι *τζιγκιασου*, πολύ ερευνητικός ώστε να μπορέσει να μάθει από τον πνευματικό δάσκαλο. Οι ερωτήσεις που κάνει κάποιος στον πνευματικό δάσκαλο θα πρέπει να έχουν σχέση μόνο με την υπερβατική επιστήμη (*τζιγκιασουχ σρεγια ουτταμαμ*). Η λέξη *ουτταμαμ* αναφέρεται σε εκείνο που είναι πάνω από την υλική γνώση. *Ταμα* σημαίνει «το σκοτάδι του υλικού κόσμου» και *ουτ* σημαίνει «υπερβατικό». Συνήθως οι άνθρωποι ενδιαφέρονται πολύ να ρωτάνε σχετικά με εγκόσμια ζητήματα, αλλά όταν κάποιος έχει χάσει το ενδιαφέρον του για αυτά τα θέματα και ενδιαφέρεται μόνο για πνευματικά θέματα, είναι κατάλληλος για μύηση. Όταν κάποιος μνηθεί από τον πνευματικό δάσκαλο και ασχοληθεί σοβαρά με την υπηρεσία του Κυρίου, θα πρέπει να γίνει αποδεκτός ως *μαντιαμα-αντικαρι*.

Το ψάλισμο των αγίων ονομάτων του Κρίσνα είναι τόσο υπέροχο ώστε αν ψέλνει κανείς το *μαχα-μαντρα* Χάρε Κρίσνα χωρίς προσβολές, αποφεύγοντας προσεκτικά τις δέκα προσβολές, μπορεί σίγουρα να υψωθεί σταδιακά μέχρι το σημείο να κατανοήσει ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του αγίου

ονόματος του Κυρίου και του Ίδιου του Κυρίου. Όποιος έχει φτάσει σε αυτή την κατανόηση θα πρέπει να έχει τον σεβασμό των νεοφώτιστων αφοσιωμένων υπηρετών. Θα πρέπει να γνωρίζει κανείς με βεβαιότητα ότι αν δεν ψέλνει το άγιο όνομα του Κυρίου χωρίς προσβολές, δεν μπορεί να είναι υποψήφιος για πρόοδο στη συνείδηση του Κρίσνα. Στη *Σρι Τσετανια-τσαριταμριτα* (Μαντια 22.69) αναφέρεται:

*γιαχαρα κομαλα σραντα, σε 'κανιστα' τζανα
κραμε κραμε τενχο μπακτα χα-ιμπε 'ουτταμα'*

«Αυτός που η πίστη του είναι εύκαμπτη και επηρεάζεται εύκολα ονομάζεται νεοφώτιστος, ακολουθώντας όμως τη διαδικασία, θα υψωθεί σταδιακά στο επίπεδο του αφοσιωμένου υπηρέτη πρώτης τάξης». Όλοι αρχίζουν τη ζωή της αφοσίωσης από το στάδιο του νεοφώτιστου, αλλά αν ολοκληρώνει κανείς το ψάλσιμο του καθορισμένου αριθμού γύρων του *χαρι-ναμα*, υψώνεται βήμα-βήμα στο ανώτατο επίπεδο, το επίπεδο του *ουτταμα-αντικαρι*. Η κίνηση της συνείδησης του Κρίσνα ορίζει δέκα έξι γύρους ημερησίως, επειδή στις χώρες του δυτικού κόσμου οι άνθρωποι δεν μπορούν να συγκεντρωθούν για μεγάλα χρονικά διαστήματα όσο ψέλνουν στις χάντρες τους. Γι' αυτό ορίζεται ο ελάχιστος αριθμός γύρων. Εντούτοις, ο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι έλεγε ότι αν δεν ψέλνει κανείς τουλάχιστον εξήντα τέσσερεις γύρους την ημέρα στο *τζαπα* (εκατό χιλιάδες ονόματα), θεωρείται πεσμένος (*παπιτα*). Σύμφωνα με τον υπολογισμό του, είμαστε ουσιαστικά όλοι πεσμένοι, αλλά επειδή προσπαθούμε να υπηρετήσουμε τον Υπέρτατο Κύριο με κάθε ειλικρίνεια και χωρίς υποκρισία, μπορούμε να ελπίζουμε στο έλεος του Κυρίου Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού, ο οποίος είναι διάσημος ως *παπιτα-παβανα*, σωτήρας των πεσμένων ψυχών.

Όταν ο Σρίλα Σατιαράτζα Καν, μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού, ρώτησε τον Κύριο πώς μπορεί να αναγνωρισθεί ένας Βαϊσνάβα, ο Κύριος απάντησε:

*πραμπου καχε___ «γιανρα μουκε σουνι εκα-μπα
κρισνα-ναμα, σεϊ πουτζία,___σρεστα σαμπακαρα»*

«Αν ακούσει κανείς κάποιον να λέει έστω και μία φορά τη λέξη ‘Κρίσνα», αυτό το πρόσωπο θα πρέπει να είναι αποδεκτό ως ο καλύτερος άνθρωπος από τους κοινούς ανθρώπους». (Τσ.τσ. Μαντια 15.106). Ο Κύριος Τσετάνια Μαχαπραμπού συνέχισε:

*«αταεβα γιανρα μουκε σουνι εκα κρισνα-ναμα
σεϊ τα’ βαϊσναβα, καριχα τανχαρα σαμμανα»*

Κάποιος που ενδιαφέρεται να ψέλνει το άγιο όνομα του Κρίσνα ή με την εξάσκηση του αρέσει να ψέλνει τα ονόματα του Κρίσνα θα πρέπει να είναι αποδεκτός ως Βαϊσνάβα και να του προσφέρεται σεβασμός, τουλάχιστον νοερά». (Τσ.τσ. Μαντια 15.111) Ένας από τους φίλους μας, διάσημος Άγγλος μουσικός, αισθάνεται έλξη για το ψάλισμο των αγίων ονομάτων του Κρίσνα και έχει αναφέρει το άγιο όνομα του Κρίσνα αρκετές φορές ακόμα και στους δίσκους του. Στο σπίτι του προσφέρει τον σεβασμό του στις εικόνες του Κρίσνα και στους κήρυκες της συνείδησης του Κρίσνα. Από κάθε άποψη, έχει σε μεγάλη εκτίμηση το όνομα και τα έργα του Κρίσνα. Του προσφέρουμε, επομένως, τον σεβασμό μας ανεπιφύλακτα, επειδή βλέπουμε ότι αυτός ο ευγενής άνθρωπος προοδεύει σταδιακά στη συνείδηση του Κρίσνα. Σε ένα τέτοιο πρόσωπο θα πρέπει να δείχνουμε πάντα σεβασμό. Το συμπέρασμα είναι ότι όποιος προσπαθεί να προοδεύσει στη συνείδηση του Κρίσνα ψέλνοντας τακτικά το άγιο όνομα θα πρέπει να έχει πάντα τον σεβασμό των Βαϊσνάβα. Από την άλλη μεριά, έχουμε δει ότι ορισμένοι από τους συγχρόνους μας, που υποτίθεται ότι είναι σπουδαίοι κήρυκες έχουν πέσει βαθμhdόν στην υλική αντίληψη της ζωής, επειδή δεν κατάφεραν να ψέλνουν το άγιο όνομα του Κυρίου.

Ενώ δίδασκε τον Σανάτανα Γκοσουάμι, ο Κύριος Τσετάνια Μαχαπραμπού διαίρεσε την υπηρεσία αφοσίωσης σε τρεις κατηγορίες.

*σαστρα-γιουκτι ναχι τζανε ντριντα, σρανταβαν
‘μαντιαμα-αντικαρι’ σεϊ μαχα-μπαγκιαβαν*

«Το πρόσωπο του οποίου η αποδεικτική γνώση των *σαστρα* δεν είναι πολύ δυνατή, αλλά που έχει αναπτύξει σταθερή πίστη στο ψάλσιμο του *μαχα-μαντρα* Χάρε Κρίσνα και που δεν αποθαρρύνεται στην εκτέλεση της υπηρεσίας αφοσίωσης, θα πρέπει να θεωρείται *μαντιαμα-αντικαρι*. Ένα τέτοιο πρόσωπο είναι πολύ καλότυχο». (*Τσ.τσ. Μαντια 22.67*) Ο *μαντιαμα-αντικαρι* είναι *σρανταβαν*, ένθερμος πιστός και υποψήφιος για περαιτέρω πρόοδο στην υπηρεσία αφοσίωσης. Γι' αυτό στην *Τσετανια-τσαριταμριτα* (*Μαντια 22.64*) αναφέρεται:

σρανταβαν τζανα χαγια μπακτι-αντικαρι

‘ουτταμα’, ‘μαντιαμα’, ‘κανιστα’ ____*σραντα-ανουσαρι*

«Έχει κανείς τις ιδιότητες του αφοσιωμένου υπηρέτη του βασικού επιπέδου, του ενδιάμεσου επιπέδου και του ανώτατου επιπέδου υπηρεσίας αφοσίωσης σύμφωνα με την ανάπτυξη της πίστης του (*σραντα*)». Και πάλι στην *Τσετανια-τσαριταμριτα* (*Μαντια 22.62*) λέγεται:

‘*σραντα*’-*σαμπντε* ____*βισβασα καχε σουντριντα νιστσαγια*

κρισνε μπακτι καϊλε σαρβα-καρμα κριτα χαγια

«Προσφέροντας υπερβατική υπηρεσία στον Κρίσνα, εκτελεί κανείς όλες τις δευτερεύουσες δουλειές». Αυτή η βέβαιη, σταθερή πίστη, ευνοϊκή για την εκτέλεση της υπηρεσίας αφοσίωσης, ονομάζεται *σραντα*». Η *σραντα*, η πίστη στον Κρίσνα, είναι η αρχή της συνείδησης του Κρίσνα. Πίστη σημαίνει ισχυρή πίστη. Τα λόγια της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* είναι έγκυρη διδασκαλία για πιστούς ανθρώπους και οτιδήποτε λέει ο Κρίσνα στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* πρέπει να είναι αποδεκτό ως έχει, χωρίς ερμηνείες. Έτσι δέχθηκε την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Αρτζούνα. Αφού άκουσε την *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, ο Ατζούνα είπε στον Κρίσνα: *σαρβαμ εταντ ριταμ μανιε γιαν μαμ βαντασι κεσαβα*. «Ω Κρίσνα, δέχομαι πλήρως ως αλήθεια όλα όσα μου έχεις πει». (*Μπ.γκ. 10.14*)

Αυτός είναι ο σωστός τρόπος κατανόησης της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* και ονομάζεται *σραντα*. Δεν τίθεται θέμα αποδοχής ενός τμήματος της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* σύμφωνα με τις αυθαίρετες ερμηνείες κάποιου και την απόρριψη ενός άλλου. Αυτό δεν είναι *σραντα*. *Σραντα* σημαίνει αποδοχή της διδασκαλίας της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* στο σύνολό της και ιδιαίτερα της τελευταίας οδηγίας: *σαρβα-νταρμαν παριτιατζια μαμ εκαμ σαραναμ βρατζα*. «Άφησε κάθε άλλου είδους θρησκεία και εγκαταλείψου απλώς σ' Εμένα». (Μπ.γκ. 18.66) Όταν αποκτήσει κανείς πλήρη πίστη σχετικά με αυτή την οδηγία, αυτή η πίστη του γίνεται η βάση προόδου στην πνευματική του ζωή.

Όταν ασχολείται κανείς εξ ολοκλήρου με το ψάλισμο του *μαχα-μαντρα* Χάρε Κρίσνα, συνειδητοποιεί σταδιακά την πνευματική του ταυτότητα. Αν δεν ψέλνει κάποιος με πίστη το *μαντρα* Χάρε Κρίσνα, ο Κρίσνα δεν αποκαλύπτεται: *σεβονμουκε χι τζιχβαντω σβαγιαμ εβα σπουρατι ανταχ*. (Μπακτι-ρσαμριτα-σινντου 1.2.234) Δεν μπορούμε να συνειδητοποιήσουμε το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας με τεχνητά μέσα. Πρέπει να ασχοληθούμε με πίστη στην υπηρεσία του Κυρίου. Η υπηρεσία αυτή αρχίζει με τη γλώσσα (*σεβονμουκε χι τζιχβαντω*), πράγμα το οποίο σημαίνει ότι θα πρέπει να ψέλνουμε πάντα τα άγια ονόματα του Κυρίου και να δεχόμαστε *κρισνα-πρασαντα*. Δεν θα πρέπει να ψέλνουμε ή να δεχόμαστε οτιδήποτε άλλο. Όταν ακολουθήσει κανείς αυτή τη διαδικασία με πίστη, ο Υπέρτατος Κύριος αποκαλύπτεται στον αφοσιωμένο υπηρέτη.

Όταν κάποιος συνειδητοποιεί ότι είναι αιώνιος υπηρέτης του Κρίσνα, χάνει το ενδιαφέρον του για οτιδήποτε άλλο εκτός από την υπηρεσία τω Κρίσνα. Σκέφτεται συνέχεια τον Κρίσνα, επινοεί τρόπους για να διαδώσει το άγιο όνομα του Κρίσνα και καταλαβαίνει ότι η μόνη του δουλειά είναι να διαδώσει την κίνηση της συνείδησης του Κρίσνα σε όλο τον κόσμο. Ένα τέτοιο πρόσωπο αναγνωρίζεται ως *ουτταμα-αντικαρι* και η συναναστροφή μαζί του θα πρέπει να γίνεται αμέσως αποδεκτή σύμφωνα με τις έξι αρχές (*νταντατι πρατιγκριχνατι*, κλπ.). Μάλιστα, ο προχωρημένος *ουτταμα-αντικαρι* Βαϊσνάβα αφοσιωμένος υπηρέτης θα πρέπει να είναι αποδεκτός ως πνευματικός δάσκαλος. Θα πρέπει να του προσφέρει κανείς όλα όσα έχει στην κατοχή του, επειδή η εντολή είναι να παραδίδει κανείς οτιδήποτε έχει στον πνευματικό δάσκαλο. Ιδιαίτερα ο *μπραματσαρι* θα πρέπει να ικετεύει ελεημοσύνη από τους άλλους και να τα προσφέρει όλα στον πνευματικό δάσκαλο. Δεν θα πρέπει, ωστόσο, να μιμείται κάποιος τη συμπεριφορά ενός *μαχα-μπαγκαβατα*

αν δεν είναι αυτοσυνειδητοποιημένος, επειδή μια τέτοια μίμηση θα τον οδηγήσει τελικώς στην εξαθλίωση.

Σε αυτή τη στροφή ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι συμβουλεύει τον αφοσιωμένο υπηρέτη να είναι αρκετά έξυπνος ώστε να διακρίνει ανάμεσα στον *κανιστα-αντικαρι*, τον *μαντιαμα-αντικαρι* και τον *ουτταμα-αντικαρι*. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης θα πρέπει επίσης να γνωρίζει τη δική του θέση και δεν θα πρέπει να προσπαθεί να μιμηθεί έναν αφοσιωμένο υπηρέτη που βρίσκεται σε ανώτερο επίπεδο. Ο Σρίλα Μπακτιβινόντα Τακουρά κάνει κάποιες πρακτικές υποδείξεις με σκοπό ένας *ουτταμα-αντικαρι* Βαϊσνάβα να μπορεί να αναγνωριστεί από την ικανότητά του να μετατρέπει πολλές πεσμένες ψυχές σε Βαϊσνάβα. Δεν θα πρέπει να γίνεται κάποιος πνευματικός δάσκαλος αν δεν φτάσει στο επίπεδο του *ουτταμα-αντικαρι*. Ένας νεοφώτιστος Βαϊσνάβα ή ένας Βαϊσνάβα που βρίσκεται στο ενδιάμεσο στάδιο μπορεί επίσης να δεχθεί μαθητές, αλλά αυτοί οι μαθητές πρέπει να βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο, θα πρέπει δε να γίνει αντιληπτό ότι δεν θα μπορέσουν να προχωρήσουν πολύ προς τον τελικό σκοπό της ζωής υπό την ανεπαρκή καθοδήγησή του. Θα πρέπει, επομένως, ένας μαθητής να είναι προσεκτικός και να δεχθεί για πνευματικό δάσκαλο έναν *ουτταμα-αντικαρι*.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΚΤΟ

*ντρισταϊχ σβαμπαβα-τζανιταϊρ βαπουσας τσα ντοσαϊρ
να πρακριτατβαμ ιχα μπακτα-τζανασια πασιετ
γκανγκαμμπασαμ να καλου μπουντμπουντα-πενα-πανκαϊρ
μπραμα-ντραβατβαμ απαγκατσατι νιρα-νταρμαϊχ*

ντρισταϊχ: ιδωμένος με συνηθισμένη όραση - σβαμπαβα-τζανιταϊχ: προερχόμενα από τη φύση του – βαπουσαχ: του σώματος – τσα: και – ντοσαϊχ: από τα λάθη – να: δεν – πρακριτατβαμ: η κατάσταση της ύλης – ιχα: σε αυτόν τον κόσμο - μπακτα-τζανασια: του αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη – πασιετ: θα πρέπει να δει – γκανγκα-αμμπασαμ: των υδάτων του Γάγγη – να: δεν – καλου: σίγουρα: μπουντμπουντα-πενα-πανκαϊχ: από φυσαλίδες, αφρό και λάσπη - μπραμα-ντραβατβαμ: η υπερβατική φύση – απαγκατσατι: χαλάει - νιρα-νταρμαϊχ: τα χαρακτηριστικά του νερού.

Ευρισκόμενος στην αρχική του θέση της συνείδησης του Κρίσνα, ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης δεν ταυτίζεται με το σώμα. Έναν τέτοιο αφοσιωμένο υπηρέτη δεν θα πρέπει να τον βλέπει κανείς από μια υλιστική σκοπιά. Θα πρέπει να παραβλέπει κανείς το γεγονός ότι γεννήθηκε σε οικογένεια κατώτερης κοινωνικής τάξης ή ότι έχει άσχημο δέρμα ή ότι έχει παραμορφωμένο ή ασθενικό ή καταβεβλημένο σώμα. Από τη συνηθισμένη σκοπιά, αυτές οι ατέλειες στο σώμα ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη μπορεί να φαίνονται σημαντικές, αλλά παρά τις φαινομενικές ατέλειες, το σώμα ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη δεν μπορεί να μολυνθεί. Είναι ακριβώς σαν τα νερά του Γάγγη, που μερικές φορές κατά την περίοδο των βροχών είναι γεμάτα φυσαλίδες, αφρό και λάσπη. Τα νερά του Γάγγη δεν μολύνονται. Όσοι είναι προχωρημένοι σε πνευματική αντίληψη θα κάνουν το λουτρό τους στον Γάγγη, χωρίς να σκεφτούν την κατάσταση του νερού.

Το *σουντα-μπακτι*, η καθαυτό δραστηριότητα της ψυχής –με άλλα λόγια, η απασχόλησή της στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κυρίου- τελείται στην κατάσταση της απελευθέρωσης. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (14.260) αναφέρεται:

*μαμ τσα γιο 'βιαμπιτσαρενα
μπακτι-γιογκενα σεβατε
σα γκουναμ σαματιτιαϊταν
μπραμα-μπουγιαγια καλπατε*

«Εκείνος που Μου προσφέρει ολοκληρωμένη υπηρεσία αφοσίωσης και που δεν πέφτει σε καμία περίπτωση, υπερβαίνει αμέσως τις καταστάσεις της υλικής φύσης και έτσι έρχεται στο επίπεδο του *μπραμαν*».

Αβιαμπιτσαρινι μπακτι σημαίνει ανόθευτη αφοσίωση. Όποιος ασχολείται με την υπηρεσία αφοσίωσης πρέπει να είναι απαλλαγμένος από υλικά κίνητρα. Στην κίνηση της συνείδησης του Κρίσνα η συνείδηση πρέπει να αλλάξει. Αν η συνείδηση στοχεύει στις υλικές απολαύσεις, είναι υλική συνείδηση και αν στοχεύει στην υπηρεσία του Κρίσνα, είναι συνείδηση του Κρίσνα. Η εγκαταλελειμμένη ψυχή υπηρετεί τον Κρίσνα χωρίς σκέψεις για υλικά ανταλλάγματα (*ανιαμπιλασιτα-σουνιαμ*). *Γκιανα-καρμαντι-αναβριταμ*: η ανόθευτη υπηρεσία αφοσίωσης, η οποία είναι υπερβατική ως προς τις δραστηριότητες του σώματος και του νου, όπως η *γκιανα* (οι διανοητικές εικασίες) και το *καρμα* (η δράση που αποβλέπει στην απόλαυση), ονομάζεται αγνό *μπακτι-γιογκα*. Το *μπακτι-γιογκα* είναι η δραστηριότητα που ταιριάζει στην ψυχή και όταν κάποιος προσφέρει ανόθευτη, αμόλυντη υπηρεσία αφοσίωσης είναι ήδη απελευθερωμένος (*σα γκουναν σαματιτιαϊταν*). Ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Κρίσνα δεν υπόκειται σε υλικούς όρους, παρόλο που τα σωματικά του χαρακτηριστικά μπορεί να φαίνεται ότι υπόκεινται στους όρους της υλικής φύσης. Δεν θα πρέπει, συνεπώς, να βλέπει κάποιος τον αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη από μια υλιστική σκοπιά. Αν δεν είναι κανείς αφοσιωμένος υπηρέτης, δεν μπορεί να δει έναν άλλο αφοσιωμένο υπηρέτη τέλεια. Όπως εξηγήθηκε στην προηγούμενη στροφή, υπάρχουν τρεις κατηγορίες αφοσιωμένων υπηρετών – οι *κανιστα-αντικαρι*, οι *μαντιαμα-αντικαρι* και οι *ουταμα-αντικαρι*. Ο *κανιστα-αντικαρι* δεν μπορεί να διακρίνει μεταξύ ενός αφοσιωμένου υπηρέτη και ενός μη αφοσιωμένου υπηρέτη. Ενδιαφέρεται μόνο για τη λατρεία της Θεότητας στον ναό. Ο *μαντιαμα-*

αντικαρι, ωστόσο, μπορεί να διακρίνει μεταξύ ενός αφοσιωμένου υπηρέτη και ενός μη αφοσιωμένου υπηρέτη, καθώς και μεταξύ του αφοσιωμένου υπηρέτη και του Κυρίου. Έτσι αντιμετωπίζει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον αφοσιωμένο υπηρέτη και τον μη αφοσιωμένο υπηρέτη με διαφορετικό τρόπο.

Κανείς δεν θα πρέπει να επικρίνει τις σωματικές ατέλειες ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη. Αν υπάρχουν τέτοιες ατέλειες, θα πρέπει να παραβλέπονται. Εκείνο που θα πρέπει να λαμβάνει κανείς υπόψη του είναι η κύρια δουλειά του πνευματικού δασκάλου, που είναι η υπηρεσία αφοσίωσης, η αγνή υπηρεσία στον Υπέρτατο Κύριο. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (9.30):

*απι τσετ σου-ντουρατσαρο
μπατζατε μαμ ανανια-μπακ
σαντουρ εβα σα μανταβιαχ
σαμιαγκ βιαβασιτο χι σαχ*

Ακόμα και αν μερικές φορές ένας αφοσιωμένος υπηρέτης φαίνεται να κάνει απεχθείς πράξεις, θα πρέπει να θεωρείται *σαντου*, άγιο πρόσωπο, επειδή η πραγματική του ταυτότητα είναι εκείνη κάποιου που υπηρετεί με αγάπη τον Κύριο. Με άλλα λόγια, δεν θα πρέπει να θεωρείται συνηθισμένο ανθρώπινο ον.

Μολονότι ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να μην έχει γεννηθεί στην οικογένεια κάποιου *μπραμανα* ή *γκοσουαμι*, αν υπηρετεί τον Κύριο δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται. Στην πραγματικότητα, δεν μπορεί να υπάρξει οικογένεια *γκοσουαμι* βάσει υλικών κριτηρίων, κοινωνικής τάξης ή κληρονομικότητας. Ο τίτλος του *γκοσουαμι* αποτελεί μονοπώλιο των αγνών αφοσιωμένων υπηρετών· έτσι μιλάμε για τους έξι Γκοσουάμι, με επικεφαλής τον Ρούπα Γκοσουάμι και τον Σανάτανα Γκοσουάμι. Ο Ρούπα Γκοσουάμι και ο Σανάτανα Γκοσουάμι είχαν γίνει ουσιαστικά μωαμεθανοί και γι' αυτό είχαν αλλάξει τα ονόματά τους σε Νταμπίρα Κάσα και Σακάρα Μαλίκα, αλλά ο Ίδιος ο Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού τους έκανε Γκοσουάμι. Συνεπώς, ο τίτλος του *γκοσουαμι* δεν είναι κληρονομικός. Η λέξη *γκοσουαμι* αναφέρεται σε κάποιον που μπορεί να ελέγχει τις αισθήσεις του, που είναι κύριος των αισθήσεων. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν ελέγχεται από τις αισθήσεις, αλλά

τις ελέγει. Θα πρέπει, επομένως, να αποκαλείται *σουαμι* ή *γκοσουαμι*, μολονότι μπορεί να μην έχει γεννηθεί σε οικογένεια *γκοσουαμι*.

Σύμφωνα με αυτή τη φόρμουλα, οι *γκοσουαμι* που είναι απόγονοι του Σρι Νιτιανάντα Πραμπού και του Σρι Αντβέϊτα Πραμπού είναι σίγουρα αφοσιωμένοι υπηρέτες, αλλά δεν θα πρέπει να γίνεται διάκριση σε βάρος αφοσιωμένων υπηρετών που προέρχονται από άλλες οικογένειες. Είτε οι αφοσιωμένοι υπηρέτες προέρχονται από οικογένειες προηγούμενων *ατσαρια* είτε από συνηθισμένες οικογένειες, θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο. Δεν θα πρέπει να σκέφτεται κάποιος «Α, να ένας Αμερικανός *γκοσουαμι*» και να κάνει διακρίσεις σε βάρος του. Ούτε να σκέφτεται «Να ένας *νιτιαναντα-βαμσα-γκοσουαμι*». Υπάρχει ένα υπόγειο ρεύμα διαμαρτυρίας εναντίον της απονομής του τίτλου του *γκοσουαμι* σε Αμερικανούς Βαϊσνάβα της κίνησης για τη συνείδηση του Κρίсна. Μερικές φορές οι άνθρωποι λένε ορθά-κοφτά στους Αμερικανούς αφοσιωμένους υπηρέτες ότι το *σαννιασα* τους ή ο τίτλος του *γκοσουαμι* δεν είναι γνήσια. Σύμφωνα, ωστόσο, με τα λόγια του Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι σε αυτή τη στροφή, ένας Αμερικανός *γκοσουαμι* και ένας *γκοσουαμι* από οικογένεια *ατσαρια* δεν διαφέρουν.

Από την άλλη, ο αφοσιωμένος υπηρέτης που έχει αποκτήσει τον τίτλο του *γκοσουαμι*, αλλά δεν έχει γεννηθεί από πατέρα *μπραμανα* ή από πατέρα *γκοσουαμι* στην οικογένεια του Νιτιανάντα ή του Αντβέϊτα Πραμπού, δεν θα πρέπει να είναι επαρμένος επειδή έχει γίνει *γκοσουαμι*. Θα πρέπει να θυμάται πάντα ότι μόλις γίνει υπερόπτης, πέφτει αμέσως. Η κίνηση της συνείδησης του Κρίсна είναι υπερβατική επιστήμη και δεν υπάρχει χώρος για ζήλια. Αυτή η κίνηση προορίζεται για τους *παραμαχαμσα* που είναι εντελώς απαλλαγμένοι από κάθε ζήλια (*παραμαμ νιρματσαρاناμ*). Δεν θα πρέπει να είναι κάποιος φθονερός, είτε είναι γεννημένος σε οικογένεια *γκοσουαμι* είτε του έχει απονεμηθεί ο τίτλος του *γκοσουαμι*. Μόλις κάποιος γίνει φθονερός, πέφτει αμέσως από το επίπεδο του *παραμαχαμσα*.

Αν προσέχουμε τις σωματικές ατέλειες ενός Βαϊσνάβα, θα πρέπει να καταλάβουμε ότι διαπράττουμε προσβολή στα λωτοειδή πόδια αυτού του Βαϊσνάβα. Η προσβολή στα λωτοειδή πόδια ενός Βαϊσνάβα είναι κάτι πολύ σοβαρό. Μάλιστα, ο Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού έχει περιγράψει αυτή την προσβολή ως *χατι-ματα*, προσβολή του τρελού ελέφαντα. Ένας τρελός ελέφαντας μπορεί να προκαλέσει καταστροφή, ειδικά όταν μπαίνει σε έναν

πολύ περιποιημένο κήπο. Θα πρέπει, λοιπόν, να είναι κανείς πολύ προσεκτικός για να μη διαπράξει κάποια προσβολή σε βάρος ενός Βαϊσνάβα. Κάθε αφοσιωμένος υπηρέτης θα πρέπει να είναι έτοιμος να δεχθεί οδηγίες από έναν ανώτερο Βαϊσνάβα και ο ανώτερος Βαϊσνάβα πρέπει να είναι έτοιμος να βοηθήσει έναν κατώτερο Βαϊσνάβα με κάθε τρόπο. Είναι κανείς ανώτερος ή κατώτερος σύμφωνα με την πνευματική του εξέλιξη στη συνείδηση του Κρίσνα. Είναι απαγορευμένο να παρατηρεί κάποιος τις πράξεις ενός αγνού Βαϊσνάβα από υλική σκοπιά. Ιδιαίτερα για τον νεοφώτιστο, το να παρατηρεί έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη από υλική σκοπιά είναι πολύ επιζήμιο. Θα πρέπει, λοιπόν, να αποφεύγει κανείς να παρατηρεί έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη εξωτερικά και θα πρέπει να προσπαθεί να δει τα εσωτερικά χαρακτηριστικά του και να καταλάβει πώς υπηρετεί τον Κύριο με υπερβατική υπηρεσία αγάπης. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί κανείς να αποφύγει να βλέπει τον αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη από υλική σκοπιά και να γίνει έτσι σταδιακά εξαγνισμένος αφοσιωμένος υπηρέτης ο ίδιος.

Όσοι νομίζουν ότι η συνείδηση του Κρίσνα περιορίζεται σε ένα συγκεκριμένο τμήμα του πληθυσμού, ένα συγκεκριμένο τμήμα αφοσιωμένων υπηρετών ή μία συγκεκριμένη έκταση γης έχουν συνήθως την τάση να βλέπουν τα εξωτερικά γνωρίσματα του αφοσιωμένου υπηρέτη. Αυτού του είδους οι αφοσιωμένοι υπηρέτες, ανίκανοι να εκτιμήσουν την εξυψωμένη υπηρεσία των ανώτερων αφοσιωμένων υπηρετών, προσπαθούν να φέρουν τον *μαχα-μπαγκαβατα* στο επίπεδό τους. Δοκιμάζουμε αυτού του είδους τις δυσκολίες όταν διαδίδουμε τη συνείδηση του Κρίσνα σε όλο τον κόσμο. Δυστυχώς είμαστε περιστοιχισμένοι από νοεφώτιστους πνευματικούς αδελφούς οι οποίοι δεν εκτιμούν τις εντυπωσιακές δραστηριότητες της εξάπλωσης της συνείδησης του Κρίσνα σε όλο τον κόσμο. Προσπαθούν απλώς να μας φέρουν στο επίπεδό τους και μας κατακρίνουν από κάθε άποψη. Λυπούμαστε πολύ για τις πρωτόγονες δραστηριότητές τους και την έλλειψη γνώσης. Ένα εξουσιοδοτημένο πρόσωπο που υπηρετεί εμπιστευτικά τον Κύριο δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ένα συνηθισμένο ανθρώπινο ον, γιατί αναφέρεται ότι δεν μπορεί κάποιος να εξαπλώσει την κίνηση της συνείδησης του Κρίσνα σε όλο τον κόσμο, εκτός αν είναι εξουσιοδοτημένος από τον Κρίσνα.

Όταν κατακρίνει κάποιος με αυτόν τον τρόπο έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη, διαπράττει ύβρι (*βαϊσναβα-απαραντα*) η οποία είναι πολύ επικίνδυνη και παρεμβάλλει εμπόδια σε όσους θέλουν να προοδεύσουν στη συνείδηση του Κρίσνα. Δεν μπορεί να αντλήσει κάποιος οποιοδήποτε πνευματικό όφελος όταν προσβάλλει τα λωτοειδή πόδια ενός Βαϊσνάβα. Θα πρέπει, επομένως, να προσέχουν όλοι πολύ να μην είναι φθονεροί με έναν εξουσιοδοτημένο Βαϊσνάβα, δηλαδή ένα *σουντα-βαισναβα*. Είναι επίσης ύβρις να θεωρείς έναν εξουσιοδοτημένο Βαϊσνάβα αντικείμενο πειθαρχικής δράσης. Είναι υβριστικό να προσπαθείς να του δώσεις συμβουλή ή να τον διορθώσεις. Μπορεί κανείς να κάνει τη διάκριση μεταξύ ενός νεοφώτιστου Βαϊσνάβα και ενός ανώτερου Βαϊσνάβα από τις δραστηριότητές τους. Η θέση του ανώτερου Βαϊσνάβα είναι πάντα αυτή του πνευματικού δασκάλου, ο δε νεοφώτιστος θεωρείται πάντα μαθητής του. Ο πνευματικός δάσκαλος δεν πρέπει να υποβάλλεται στις συμβουλές του μαθητή ούτε να υποχρεώνεται να παίρνει οδηγίες από εκείνους που δεν είναι μαθητές του. Αυτή είναι η ουσία της συμβουλής του Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι στην έκτη στροφή.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΒΔΟΜΟ

*σιατ κρισνα-ναμα-τσαριταντι-σιταπι αβιντια-
πιττοπαταπτα-ρασασια να ροτσικα νου
κιντβ ανταραντ ανουντιναμ καλου σαιβα τζουστα
σβαντβι κραμαντ μπαβατι ταντ-γκαντ-μουλα-χαντρι*

σιατ: είναι – *κρισνα*: του Κυρίου Κρίσνα – *ναμα*: το άγιο όνομα – *τσαριτα-αντι*: ο χαρακτήρας, οι διασκεδάσεις και ούτω καθεξής – *σιτα*: ζαχαρωτό – *απι*: μολονότι – *αβιντια*: της άγνοιας – *πιττα*: από τη χολή – *ουπαταπτα*: ταλαιπωρημένου – *ρασασια*: της γλώσσας – *να*: δεν – *ροτσικα*: εύγευστο – *νου*: αχ, πόσο υπέροχο είναι – *κιντου*: αλλά – *ανταρατ*: προσεκτικά – *ανουντιναμ*: κάθε μέρα ή είκοσι τέσσερις ώρες ημερησίως – *καλου*: φυσικά – *σα*: εκείνο (το ζαχαρωτό του αγίου ονόματος) – *εβα*: βεβαίως – *τζουστα*: να λάβει ή να ψάλει – *σβαντβι*: απολαυστικό – *κραματ*: σταδιακά – *μπαβατι*: γίνεται – *ταντ-γκαντα*: αυτής της αρρώστιας – *μουλα*: της ρίζας – *χαντρι*: ο καταστροφέας.

Το άγιο όνομα, ο χαρακτήρας, οι διασκεδάσεις, και τα έργα του Κρίσνα είναι όλα γλυκά σαν υπερβατικά ζαχαρωτά. Παρόλο που η γλώσσα κάποιου που έχει προσβληθεί από τον ίκτερο της αβιντια (της άγνοιας) δεν μπορεί να γευθεί κάτι γλυκό, είναι θαυμάσιο ότι ψάλλοντας απλώς προσεκτικά αυτά τα γλυκά ονόματα κάθε μέρα, μια φυσική ευχαρίστηση ξυπνά στη γλώσσα του και η αρρώστια του σιγά-σιγά καταστρέφεται από τη ρίζα.

Το άγιο όνομα του Κρίσνα, οι ιδιότητές Του, οι διασκεδάσεις Του και ούτω καθεξής έχουν όλα τη φύση της απόλυτης αλήθειας, ομορφιάς και ευδαιμονίας. Φυσικά είναι πολύ γλυκά, σαν ζαχαρωτά, πράγμα που είναι ελκυστικό για όλους. Η άγνοια, εντούτοις, παρομοιάζεται με την ασθένεια τη γνωστή ως ίκτερος, η οποία προκαλείται από εκκρίσεις της χολής. Αν προσβληθεί από ίκτερο, η γλώσσα του ασθενούς δεν μπορεί να χαρεί

εύγευστα γλυκά. Αντίθετα, όποιος έχει ίκτερο νομίζει ότι η γεύση των γλυκών είναι πικρή. Κατά τον ίδιο τρόπο, η *αβιντία*, η άγνοια, διαστρέφει την ικανότητα της υπερβατικής απόλαυσης του ονόματος, των ιδιοτήτων, της μορφής και των διασκεδάσεων του Κρίσνα. Παρά την ασθένεια αυτή, αν υιοθετήσει κανείς με μεγάλη προσοχή και φροντίδα τη συνείδηση του Κρίσνα, ψάλλοντας το άγιο όνομα και ακούγοντας για τις υπερβατικές διασκεδάσεις του Κρίσνα, η άγνοιά του θα καταστραφεί και η γλώσσα του θα είναι ικανή να γευθεί τη γλυκύτητα της υπερβατικής φύσης του Κρίσνα και όσων Τον συνοδεύουν. Αυτή η αποκατάσταση της πνευματικής υγείας είναι δυνατή μόνο με τη συστηματική καλλιέργεια της συνείδησης του Κρίσνα.

Όταν ένας άνθρωπος στον υλικό κόσμο ενδιαφέρεται περισσότερο για τον υλιστικό τρόπο ζωής παρά για τη συνείδηση του Κρίσνα, θεωρείται ασθενής. Η φυσιολογική του κατάσταση είναι να παραμείνει αιώνιος υπηρέτης του Κυρίου (*τζίβερα 'σβαρουπα' χαγια*—*κρισνερα 'νιτια-ντασα'*). Αυτή η υγιής κατάσταση χάνεται όταν το ζωντανό ον λησμονήσει τον Κρίσνα, εξαιτίας της έλξης των εξωτερικών χαρακτηριστικών της ενέργειας *μαγια* του Κρίσνα. Αυτός ο κόσμος της *μαγια* ονομάζεται *ντουρασραγια*, που σημαίνει «ψεύτικο ή κακό καταφύγιο». Όποιος εναποθέτει την πίστη του σε αυτόν τον *ντουρασραγια* κόσμο ελπίζει παρά πάσαν ελπίδα και βλέπει τις ελπίδες του να διαψεύδονται ξανά και ξανά. Στον υλικό κόσμο όλοι προσπαθούν να είναι ευτυχισμένοι και παρόλο που οι υλικές τους απόπειρες ματαιώνονται από κάθε άποψη, εξαιτίας της άγνοιας αδυνατούν να καταλάβουν τα λάθη τους. Οι άνθρωποι προσπαθούν να διορθώσουν τα λάθη τους κάνοντας άλλα λάθη. Έτσι διεξάγεται ο αγώνας για την ύπαρξη στον υλικό κόσμο. Αν συμβουλέψει κανείς κάποιον που βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση να υιοθετήσει τη συνείδηση του Κρίσνα και να είναι ευτυχισμένος, δεν πρόκειται να δεχθεί αυτές τις συμβουλές.

Η κίνηση της συνείδησης του Κρίσνα εξαπλώνεται σε όλο τον κόσμο ακριβώς για να θεραπεύσει αυτή τη χονδροειδή άγνοια. Γενικά οι άνθρωποι αποπροσανατολίζονται από τυφλούς ηγέτες. Οι ηγέτες της ανθρώπινης κοινωνίας –πολιτικοί, φιλόσοφοι και επιστήμονες- είναι τυφλοί επειδή δεν έχουν συνείδηση του Κρίσνα. Σύμφωνα με την *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, επειδή στερούνται κάθε πραγματικής γνώσης λόγω του άθεου τρόπου ζωής τους, είναι αμαρτωλοί και αχρείοι, οι κατώτεροι μεταξύ των ανθρώπων.

*να μαμ ντουσκριτινο μουνταχ
πραπαντιαντε ναρανταμαχ
μαγιαγιαπαχριτα-γκιανα
ασουραμ μπαβαμ ασριταχ*

«Όσοι αχρείοι είναι εντελώς ανόητοι, όσοι είναι οι κατώτεροι των ανθρώπων, όσοι έχουν χάσει τη γνώση τους από την πλάνη και όσοι έχουν δαιμονική φύση, δεν εγκαταλείπονται σε Εμένα». (Μπ.γκ. 7.15)

Τέτοιου είδους άνθρωποι δεν εγκαταλείπονται ποτέ στον Κρίσνα και αντιτίθενται σε κάθε προσπάθεια όσων επιθυμούν να αναζητήσουν καταφύγιο στον Κρίσνα. Όταν αυτού του είδους οι άθεοι γίνονται ηγέτες της κοινωνίας, όλη η ατμόσφαιρα υπερφορτίζεται με άγνοια. Σε αυτές τις συνθήκες, οι άνθρωποι δεν αισθάνονται ενθουσιασμένοι με την προοπτική να δεχθούν την κίνηση της συνείδησης του Κρίσνα, ακριβώς όπως ένας ασθενής που πάσχει από ίκτερο δεν απολαμβάνει τη γεύση των ζαχαρωτών. Πρέπει, ωστόσο, να γνωρίζει κανείς ότι για τον ίκτερο, τα ζαχαρωτά είναι το μόνο φάρμακο. Κατά τον ίδιο τρόπο, στην τωρινή κατάσταση της ανθρωπότητας, η οποία βρίσκεται σε σύγχυση, η συνείδηση του Κρίσνα, η ψαλμωδία του αγίου ονόματος του Κυρίου –Χάρε Κρίσνα, Χάρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χάρε Χάρε / Χάρε Ράμα, Χάρε Ράμα, Ράμα Ράμα, Χάρε Χάρε- είναι η μοναδική θεραπεία για τον κόσμο. Μολονότι η συνείδηση του Κρίσνα μπορεί να μην είναι πολύ εύγευστη για έναν ασθενή, ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι, παρ' όλα αυτά, μας συμβουλεύει ότι αν κάποιος θέλει να αποθεραπευθεί από την υλική ασθένεια, θα πρέπει να την υιοθετήσει με μεγάλη φροντίδα και προσοχή. Αρχίζει κανείς τη θεραπεία ψέλνοντας το *μαχα-μαντρα* Χάρε Κρίσνα, επειδή ψέλνοντας αυτό το άγιο όνομα του Κυρίου, ένας άνθρωπος που βρίσκεται στην υλική κατάσταση θα απαλλαγεί από κάθε εσφαλμένη αντίληψη (*τσετο-νταρπανα-μαρτζαναμ*). Η *αβιντια*, η εσφαλμένη αντίληψη της πνευματικής ταυτότητας, προσφέρει τα θεμέλια για την *αχανκαρα*, το ψεύτικο εγώ μέσα στην καρδιά.

Η αληθινή ασθένεια βρίσκεται στην καρδιά. Ωστόσο, αν καθαριστεί ο νους, αν καθαριστεί η συνείδηση, δεν μπορεί να κάνει κακό η υλική ασθένεια. Για να καθαριστεί ο νους και η καρδιά από όλες τις εσφαλμένες αντιλήψεις, θα πρέπει να υιοθετήσει κανείς το ψάλισμο του *μαχα-μαντρα* Χάρε Κρίσνα. Αυτό είναι ταυτόχρονα εύκολο και επωφελές. Με το ψάλισμο του αγίου ονόματος

του Κυρίου, απελευθερώνεται κανείς από τη φλογισμένη φωτιά της υλικής ύπαρξης.

Υπάρχουν τρία στάδια στο ψάλσιμο του αγίου ονόματος του Κυρίου – το στάδιο των προσβολών, το στάδιο της μείωσης των προσβολών και το αγνό στάδιο. Όταν ένας νεοφώτιστος υιοθετήσει το ψάλσιμο του *μαντρα* Χάρε Κρίсна, διαπράττει συνήθως πολλές προσβολές. Υπάρχουν δέκα βασικές προσβολές και αν ο αφοσιωμένος υπηρέτης τις αποφύγει, μπορεί να δει φευγαλέα το επόμενο στάδιο, το οποίο βρίσκεται ανάμεσα στο ψάλσιμο με προσβολές και το αγνό ψάλσιμο. Όταν κάποιος φτάσει στο αγνό στάδιο, απελευθερώνεται στη στιγμή. Αυτό ονομάζεται *μπαβα-μαχα-νταβαγκνι-νιρβαπαναμ*. Αμέσως μόλις ελευθερωθεί κάποιος από τη φλογισμένη φωτιά της υλικής ύπαρξης, μπορεί να χαρεί τη γεύση της υπερβατικής ζωής.

Το συμπέρασμα είναι ότι προκειμένου να ελευθερωθεί κανείς από την υλική ασθένεια, θα πρέπει να υιοθετήσει το ψάλσιμο του *μαντρα* Χάρε Κρίсна. Ο σκοπός της κίνησης για τη συνείδηση του Κρίсна είναι ειδικά η δημιουργία της κατάλληλης ατμόσφαιρας στην οποία οι άνθρωποι θα μπορέσουν να αποδεχθούν το ψάλσιμο του *μαντρα* Χάρε Κρίсна. Πρέπει να ξεκινήσει κανείς με πίστη και όταν η αυτή η πίστη αυξηθεί με το ψάλσιμο, μπορεί κανείς να γίνει μέλος της Ένωσης. Στέλνουμε ομάδες *σανκιρτανα* σε όλο τον κόσμο και διαπιστώνουν ότι ακόμα και στα πιο απομακρυσμένα μέρη, εκεί όπου οι άνθρωποι δεν έχουν καμία γνώση του Κρίсна, το *μαχα-μαντρα* Χάρε Κρίсна προσελκύει χιλιάδες ανθρώπους προς την πλευρά μας. Σε μερικές περιοχές, οι άνθρωποι αρχίζουν να μιμούνται τους αφοσιωμένους υπηρέτες ξυρίζοντας τα κεφάλια τους και ψέλνοντας το *μαχα-μαντρα* Χάρε Κρίсна λίγες μόνο μέρες αφού ακούσουν το *μαντρα*. Αυτό μπορεί να είναι μίμηση, αλλά η μίμηση κάποιου καλού πράγματος δεν είναι κακό. Ορισμένοι από τους μιμητές αποκτούν σταδιακά ενδιαφέρον να μνηθούν από τον πνευματικό δάσκαλο και προσφέρονται για μύηση.

Αν κάποιος είναι ειλικρινής, μυείται και αυτό το στάδιο ονομάζεται *μπατζανα-κριγια*. Τότε αρχίζει να υπηρετεί τον Κύριο, ψέλνοντας τακτικά το *μαχα-μαντρα* Χάρε Κρίсна δέκα έξι γύρους την ημέρα και απέχοντας από το άνομο σεξ, τις τοξικές ουσίες, την κρεατοφαγία και τα κερδοσκοπικά παιχνίδια. Με το *μπατζανα-κριγια* αποκτά κανείς ελευθερία από τη μόλυνση της υλιστικής ζωής. Δεν πηγαίνει πλέον σε εστιατόρια ή ξενοδοχεία για να δοκιμάσει τα δήθεν εύγευστα φαγητά από κρέας και κρεμμύδια, ούτε

ενδιαφέρεται να καπνίσει ή να πει τσάι ή καφέ. Όχι μόνο απέχει από το άνομο σεξ, αλλά αποφεύγει το σεξ γενικά. Και δεν θέλει να χάνει τον χρόνο του κάνοντας εικασίες και παίζοντας τυχερά παιχνίδια. Με αυτόν τον τρόπο καταλαβαίνει κανείς ότι καθαρίζεται από τα ανεπιθύμητα πράγματα (*αναρτα-νιβριττι*). Η λέξη *αναρτα* αναφέρεται σε ανεπιθύμητα πράγματα. Αυτά τα *αναρτα* υπερνικούνται όταν αναπτύξει κανείς προσκόλληση στην κίνηση της συνείδησης του Κρίσνα.

Όταν κάποιος απαλλάσσεται από τα ανεπιθύμητα πράγματα, σταθεροποιείται στις δραστηριότητες της συνείδησης του Κρίσνα. Αναπτύσσει πραγματικά προσκόλληση σε αυτές τις δραστηριότητες και αισθάνεται έκσταση εκτελώντας την υπηρεσία αφοσίωσης. Αυτό ονομάζεται *μπαβα*, το πρώτο ξύπνημα της κοιμώμενης αγάπης για τον Θεό. Έτσι η υποκείμενη σε όρους ψυχή ελευθερώνεται από την υλική ύπαρξη και χάνει το ενδιαφέρον της για τη σωματική αντίληψη της ζωής, περιλαμβανομένου του υλικού πλούτου, της υλικής γνώσης και της έλξης για κάθε υλική ποικιλία. Τότε μπορεί να καταλάβει κανείς ποιο είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και τι είναι η παραπλανητική Του ενέργεια, η *μαγια*.

Παρόλο που η *μαγια* είναι παρούσα, δεν μπορεί να ενοχλήσει τον αφοσιωμένο υπηρέτη που έχει φτάσει στο στάδιο της *μπαβα*. Αυτό συμβαίνει επειδή ο αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να δει την αληθινή θέση της *μαγια*. *Μαγια* σημαίνει λησμονιά του Κρίσνα και η λησμονιά του Κρίσνα με τη συνείδηση του Κρίσνα στέκονται δίπλα-δίπλα σαν το φως με τη σκιά. Αν κάποιος παραμένει στη σκιά, δεν μπορεί να απολαύσει τις ανέσεις που προσφέρει το φως και αν κάποιος παραμένει στο φως, δεν μπορεί να ενοχληθεί από το σκοτάδι της σκιάς. Υιοθετώντας τη συνείδηση του Κρίσνα, απελευθερώνεται κανείς σταδιακά και παραμένει στο φως. Μάλιστα, δεν αγγίζει καν το σκοτάδι. Όπως επιβεβαιώνεται στην *Τσετανια-τσαριταμριτα* (*Μαντια* 2231):

*κρισνα___σουρια-σαμα· μαγια χαγια ανντακαρα
γιαχαν κρισνα, ταχαν ναχι μαγιαρα αντικαρα*

«Ο Κρίσνα παρομοιάζεται με το φως του ήλιου και η *μαγια* με το σκοτάδι. Όπου υπάρχει το φως του ήλιου, δεν μπορεί να υπάρχει σκοτάδι. Μόλις

υιοθετήσει κάποιος τη συνείδηση του Κρίσνα, το σκοτάδι της πλάνης, η επίδραση της εξωτερικής ενέργειας, εξαφανίζεται αμέσως».

ΚΕΙΜΕΝΟ ΟΓΔΟΟ

*ταν-ναμα-ρουπα-τσαριταντι-σουκιρτανανου-
σμηριτιοχ κραμενα ρασανα-μανασι νιγιωτζια
τισταν βρατζε ταντ-ανουραγκι-τζανανουγκαμι
καλαμ ναγιεντ ακιλαμ ιτι ουπαντεσα-σαραμ*

τατ: του Κυρίου Κρίσνα – *ναμα:* το άγιο όνομα – *ρουπα:* τη μορφή – *τσαριτ-αντι:* τον χαρακτήρα, τις διασκεδάσεις και τα λοιπά – *σου-κιρτανα:* συζητώντας ή ψάλλοντας όμορφα – *ανουσμηριτιοχ:* και ενθουμούμενος – *κραμενα:* σταδιακά – *ρασανα:* η γλώσσα – *μανασι:* και ο νους – *νιγιωτζια:* ασχολούμενος – *τισταν:* διαμένοντας – *βρατζε:* στη Βράτζα – *τατ:* στον Κύριο Κρίσνα – *ανουγκαμι:* ακολουθώντας – *καλαμ:* τον χρόνο – *ναγιετ:* θα πρέπει να χρησιμοποιεί – *ακιλαμ:* πλήρως – *ιτι:* έτσι – *ουπαντεσα:* της συμβουλής ή οδηγίας – *σαραμ:* η ουσία.

Η ουσία κάθε συμβουλής είναι ότι θα πρέπει να αξιοποιεί κανείς όλο τον χρόνο του –είκοσι τέσσερις ώρες την ημέρα- ενθουμούμενος και ψάλλοντας όμορφα το θεϊκό όνομα του Κυρίου, την υπερβατική μορφή Του, τις ιδιότητες και τις αιώνιες διασκεδάσεις Του, απασχολώντας με αυτό τον τρόπο σταδιακά τη γλώσσα του και τον νου του. Έτσι, λοιπόν, θα πρέπει να μένει κανείς στη Βράτζα (την Γκολόκα Βρινντάβανα) και να υπηρετεί τον Κρίσνα υπό την καθοδήγηση των αφοσιωμένων υπηρετών. Θα πρέπει να ακολουθεί τα βήματα των αγαπημένων αφοσιωμένων υπηρετών του Κυρίου, που είναι βαθιά δεμένοι με την υπηρεσία αφοσίωσης.

Εφόσον ο νους μπορεί να είναι φίλος ή εχθρός, θα πρέπει να τον εκπαιδεύουμε ώστε να γίνει φίλος μας. Η κίνηση της συνείδησης του Κρίσνα έχει ιδιαίτερο προορισμό να εκπαιδεύσει τον νου ώστε να ασχολείται πάντα στην υπηρεσία του Κρίσνα. Ο νους περιέχει εκατοντάδες χιλιάδες εντυπώσεις, όχι μόνον από αυτή τη ζωή, αλλά επίσης από πάρα πολλές ζωές του παρελθόντος. Μερικές

φορές, οι εντυπώσεις αυτές έρχονται σε επαφή η μία με την άλλη και παράγουν αντιφατικές εικόνες. Με αυτόν τον τρόπο η λειτουργία του νου μπορεί να γίνει επικίνδυνη για την υποκείμενη σε όρους ψυχή. Οι φοιτητές της ψυχολογίας γνωρίζουν σχετικά με τις διάφορες ψυχολογικές μεταβολές του νου. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (8.6) αναφέρεται:

*γιαμ γιαμ βαπι σμαραν μπαβαμ
τιατζατι αντε καλεβαραμ
ταμ ταμ εβαϊτι κωντεγια
σαντα ταντ-μπαβα-μπαβιταχ*

«Οποιαδήποτε κατάσταση ύπαρξης θυμάται κανείς όταν αφήνει το σώμα του, ω γιε της Κούντι, σε αυτή την κατάσταση θα φτάσει δίχως άλλο».

Κατά την ώρα του θανάτου, ο νους και η νοημοσύνη του ζωντανού όντος δημιουργούν τη λεπτή μορφή ενός συγκεκριμένου τύπου σώματος για την επόμενη ζωή. Αν ο νους σκεφτεί ξαφνικά κάτι όχι πολύ ευχάριστο, θα πρέπει να δεχθεί κανείς μία ανάλογη γέννηση στην επόμενη ζωή του. Από την άλλη, αν κάποιος μπορεί να σκεφτεί τον Κρίσνα την ώρα του θανάτου, μπορεί να μεταφερθεί στον πνευματικό κόσμο, την Γκολόκα Βρινντάβανα. Η διαδικασία της μετενσάρκωσης είναι πολύ λεπτή. Γι' αυτό ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι συμβουλεύει τους αφοσιωμένους υπηρέτες να εκπαιδεύσουν τον νου τους έτσι ώστε να μην μπορούν να θυμηθούν τίποτε άλλο παρά μόνο τον Κρίσνα. Κατά τον ίδιο τρόπο, η γλώσσα θα πρέπει να εκπαιδευτεί για να μιλά μόνο για τον Κρίσνα και να γεύεται *κρισνα-πρασαντα*. Ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι μας συμβουλεύει επιπροσθέτως, *τισταν βρατζε*: θα πρέπει να ζει κανείς στη Βινντάβανα ή σε οποιοδήποτε μέρος της Βρατζαμπούμι. Η Βρατζαμπούμι, η γη της Βρινντάβανα, έχει έκταση ογδόντα τέσσερα *κροσα*. Ένα *κροσα* είναι ίσο με δύο τετραγωνικά μίλια. Όταν αποφασίσει κανείς να μείνει στη Βρινντάβανα, θα πρέπει να βρει καταφύγιο σε κάποιον προχωρημένο αφοσιωμένο υπηρέτη. Με αυτόν τον τρόπο θα σκέφτεται πάντα τον Κρίσνα και τις διασκεδάσεις Του. Αυτό αποσαφηνίζεται περαιτέρω από τον Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι στο έργο του *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου* (1.2.294):

*κρισναμ σαμαραν τζαναμ τσασια
πρεσταμ νιτζα-σαμιχιταμ
τατ-τατ-κατα-ρατας τσασω
κουριαντ βασαμ βρατζε σαντα*

«Ο αφοσιωμένος υπηρέτης θα πρέπει να μένει πάντα στο υπερβατικό βασίλειο της Βράτζα και να ασχολείται παντα με το *κρισναμ σαμαραν τζαναμ τσασια πρεσταμ*, την ενθύμηση του Σρι Κρίσνα και των αγαπημένων Του συντρόφων. Ακολουθώντας τα βήματα αυτών των συντρόφων και εισχωρώντας στην αιώνια καθοδήγησή τους, μπορεί κανείς να αποκτήσει έντονη επιθυμία να υπηρετήσει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας».

Και πάλι ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι αναφέρει στο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου* (1.2.295):

*σεβα σαντακα-ρουπενα
σιντα-ρουπενα τσατρα χι
ταντ-μπαβα-λιπσουνα καρια
βρατζα-λοκανουσαραταχ*

«Στο υπερβατικό βασίλειο της Βράτζα (το Βράτζα-ντάμα) θα πρέπει να υπηρετεί κανείς τον Υπέρτατο Κύριο, τον Σρι Κρίσνα, με αισθήματα παρόμοια με εκείνα των συντρόφων Του και θα πρέπει να τεθεί υπό την άμεση καθοδήγηση ενός συγκεκριμένου συντρόφου του Κρίσνα και να ακολουθεί τα βήματά του. Αυτή η μέθοδος έχει εφαρμογή και κατά το στάδιο του *σαντανα* (της πνευματικής πειθαρχίας που εφαρμόζεται ενώ βρίσκεται κανείς στα δεσμά της ύλης) και κατά το στάδιο της *σαντια* (της συνειδητοποίησης του Θεού), όταν είναι κανείς *σιντα-πουρουσα*, πνευματικώς τέλεια ψυχή».

Ο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Τακουρά έχει κάνει το εξής σχόλιο για αυτή τη στροφή: «Κάποιος που δεν έχει αναπτύξει ακόμα ενδιαφέρον για τη συνείδηση του Κρίσνα θα πρέπει να εγκαταλείψει κάθε υλικό κίνητρο και να εκπαιδεύσει τον νου του ακολουθώντας τις προοδευτικές ρυθμιστικές αρχές, και συγκεκριμένα, το ψάλσιμο και την ενθύμηση του Κρίσνα και του ονόματός Του, της μορφής, των ιδιοτήτων, των διασκεδάσεών Του, κλπ. Με αυτόν τον τρόπο, αφού αναπτύξει μία έλξη για αυτά τα πράγματα, θα πρέπει να ζήσει στη Βριντάβανα και να περάσει τον χρόνο του ενθυμούμενος

διαρκώς το όνομα του Κρίσνα, τη φήμη Του, τις διασκεδάσεις Του και τις ιδιότητές Του υπό την καθοδήγηση και την προστασία ενός έμπειρου αφοσιωμένου υπηρέτη. Αυτή είναι η ουσία κάθε διδασκαλίας σχετικά με την καλλιέργεια της υπηρεσίας αφοσίωσης.

Στο στάδιο του νεοφώτιστου, θα πρέπει να ακούει κανείς *κρισνα-κατα*. Αυτό ονομάζεται *σραβανα-ντασα*, το στάδιο της ακρόασης. Ακούγοντας συνεχώς το υπερβατικό άγιο όνομα του Κρίσνα και ακούγοντας για την υπερβατική Του μορφή, τις ιδιότητες και τις διασκεδάσεις Του, μπορεί κανείς να φτάσει στο στάδιο της αποδοχής που ονομάζεται *βαρانا-ντασα*. Όταν κάποιος φτάσει σε αυτό το στάδιο, δένεται με το άκουσμα του *κρισνα-κατα*, των συζητήσεων των σχετικών με τον Κρίσνα. Όταν είναι κανείς ικανός να ψέλνει σε έκσταση, φτάνει στο στάδιο *σμαραναβαστα*, το στάδιο της ενθύμησης. Η ανάμνηση, η απορρόφηση, ο διαλογισμός, η διαρκής θύμηση και η έκσταση είναι τα πέντα στοιχεία του προοδευτικού *κρισνα-σμαρανα*. Αρχικά, η θύμηση του Κρίσνα μπορεί να διακόπτεται σε τακτά διαστήματα, αλλά αργότερα η θύμηση προχωρά αδιάκοπα. Όταν η θύμηση είναι αδιάκοπη, είναι συγκεντρωμένη και ονομάζεται διαλογισμός. Όταν ο διαλογισμός επεκτείνεται και είναι σταθερός, ονομάζεται *ανουσμριτι*. Με αδιατάραχτο και αδιάλειπτο *ανουσμριτι*, εισέρχεται κανείς στο στάδιο του *σαμαντι*, της πνευματικής έκστασης. Αφού το *σμαρανα-ντασα* ή *σαμαντι* αναπτυχθεί πλήρως, η ψυχή φτάνει στην κατανόηση της αρχικής καταστατικής της θέσης. Τότε μπορεί να κατανοήσει καθαρά και τέλεια την αιώνια σχέση της με τον Κρίσνα. Αυτό ονομάζεται *σαμπατι-ντασα*, τελειότητα της ζωής.

Η *Τσετανια-τσαριταμριτα* συμβουλεύει όλους τους νεοφώτιστους να εγκαταλείψουν κάθε είδους ιδιοτελή επιθυμία και να υπηρετούν απλώς τον Κύριο βάσει των ρυθμιστικών αρχών και σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των γραφών. Με αυτόν τον τρόπο, ο νεοφώτιστος μπορεί σταδιακά να αναπτύξει προσκόλληση στο όνομα του Κρίσνα, τη φήμη Του, τη μορφή Του, τις ιδιότητές Του και ούτω καθεξής. Όταν κάποιος έχει αναπτύξει τέτοια προσκόλληση, μπορεί να υπηρετήσει τα λωτοειδή πόδια του Κρίσνα αυθόρμητα, ακόμη και χωρίς να ακολουθεί τις ρυθμιστικές αρχές. Αυτό το στάδιο ονομάζεται *ραγκα-μπακτι*, υπηρεσία αφοσίωσης με αυθόρμητη αγάπη. Κατά το στάδιο αυτό, ο αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να ακολουθήσει τα βήματα ενός από τους αιώνιους συντρόφους του Κρίσνα στη Βρινντάβανα. Αυτό ονομάζεται *ραγκανουγκα-μπακτι*. Το *ραγκανουγκα-μπακτι*, η αυθόρμητη

υπηρεσία αφοσίωσης, μπορεί να εφαρμοστεί στη *σαντα-ρασα*, όταν κάποιος λαχταρά να είναι σαν τις αγελάδες του Κρίσνα ή τη φλογέρα Του ή το ραβδί στα χέρια του Κρίσνα ή τα λουλούδια γύρω από τον λαιμό Του. Στη *ντασια-ρασα* ακολουθεί κανείς τα βήματα υπηρετών όπως ο Τσιτράκα, ο Πατράκα ή ο Ρακτάκα. Στη φιλική *σακία-ρασα*, μπορεί κανείς να γίνει φίλος του Κρίσνα όπως ο Μπαλαντέβα, ο Σριντάμα ή ο Σουντάμα. Στη *βατσαλία-ρασα*, η οποία χαρακτηρίζεται από γονική στοργή, μπορεί κανείς να γίνει σαν τον Νάντα Μαχαράζα και τη Γιασόντα και τέλος στη *μαντουρια-ρασα*, που χαρακτηρίζεται από συζυγική αγάπη, μπορεί κανείς να γίνει σαν τη Σριμάτι Ρανταράνι ή τις κυρίες που είναι φίλες Της, όπως η Λαλίτα και τις βοηθούς που Την υπηρετούν (τις *μαντζαρι*), όπως η Ρούπα και η Ράτι. Αυτή είναι η ουσία κάθε διδασκαλίας ως προς το ζήτημα της υπηρεσίας αφοσίωσης».

ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΝΑΤΟ

*βαϊκουντατζ τζανιτο βαρα μαντου-πουρι τατραπι ρασοτσαβαντ
βριννταρανιαμ ουνταρα-πανι-ραμανατ τατραπι γκοβαρνταναχ
ραντα-κουννταμ ιχαπι γκοκουλα-πατεχ πρεμαμριταπλαβανατ
κουριαντ ασια βιρατζατο γκιρι-τατε σεβαμ βιβεκι να καχ*

βαϊκουντατ: από τη Βαϊκούντα, τον πνευματικό κόσμο – *τζανιταχ*: λόγω της γέννησης – *βαρα*: καλύτερα – *μαντου-πουρι*: η υπερβατική πόλη η γνωστή ως Ματούρα – *τατρα απι*: ανώτερο αυτής – *ρασα-ουτσαβατ*: λόγω της τέλεσης της *ρασα-λιλα* – *βρινντα-αρανιαν*: το δάσος της Βρινντάβανα – *ουνταρα-πανι*: του Κυρίου Κρίσνα – *ραμανατ*: λόγω διαφόρων ειδών ερωτικών διασκεδάσεων – *τατρα απι*: ανώτερος αυτού – *γκοβαρνταναχ*: ο μέγας λόφος Γκοβαρντάνα – *ραντα-κουννταμ*: το μέρος που είναι γνωστό ως Ράντα-κούνντα – *ιχα απι*: ανώτερη αυτού – *γκοκουλα-πατεχ*: του Κρίσνα, του κυρίου της Γκοκούλα – *πρεμα-αμριτα*: με το νέκταρ της θεϊκής αγάπης – *απλαβανατ*: λόγω της πλημμύρας – *κουριατ*: θα έκανε – *ασια*: αυτής (της Ράντα-κούνντα) – *βιρατζατατ*: ευρισκόμενη – *γκιρι-τατε* – στους πρόποδες του λόφου Γκοβαρντάνα – *σεβαμ*: υπηρεσία – *βιβεκι*: που είναι ευφυής – *να*: δεν – *καχ*: ο οποίος.

Ο άγιος τόπος ο γνωστός ως Ματούρα είναι από πνευματική άποψη ανώτερος της Βαϊκούντα, του πνευματικού κόσμου, επειδή εκεί εμφανίσθηκε ο Κύριος. Ανώτερο της Ματούρα είναι το υπερβατικό δάσος της Βρινντάβανα, λόγω της ρασα-λιλα, των ερωτικών διασκεδάσεων του Κρίσνα. Και ανώτερος του δάσους της Βρινντάβανα είναι ο μέγας λόφος Γκοβαρντάνα, επειδή τον σήκωσε το θεϊκό χέρι του Σρι Κρίσνα και επειδή ήταν ο χώρος των διαφόρων ερωτικών διασκεδάσεών Του. Και πάνω από όλα, υπέρτατη, είναι η ανυπέβλητη Ράντα-κούνντα, επειδή είναι πλημμυρισμένη με το θεσπέσιο νέκταρ της πρεμα, της θεϊκής αγάπης του Άρχοντα της Γκοκούλα, του Σρι Κρίσνα. Πού είναι, λοιπόν, εκείνος ο έξυπνος άνθρωπος, ο απρόθυμος να

υπηρετήσει τη θεϊκή Ράντα-κούνντα, που βρίσκεται στους πρόποδες του λόφου Γκοβαρντάνα;

Ο πνευματικός κόσμος είναι τα τρία τέταρτα του συνόλου της δημιουργίας του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας και η πλέον δοξασμένη περιοχή αυτής της δημιουργίας. Ο πνευματικός κόσμος είναι φυσικά ανώτερος του υλικού κόσμου. Εντούτοις, η Ματούρα και οι παρακείμενες περιοχές, μολονότι εμφανίζονται στον υλικό κόσμο, θεωρούνται ανώτερες του πνευματικού κόσμου, επειδή εκεί εμφανίσθηκε το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας Αυτοπροσώπως. Η Βρινντάβανα θεωρείται ανώτερη της Ματούρα, λόγω της παρουσίας δώδεκα δασών (ντβαντασα-βανα), όπως τα δάση Ταλαβάνα, Μαντουβάνα και Μπαχουλαβάνα, τα οποία είναι φημισμένα εξαιτίας των διαφόρων διασκεδάσεων του Κυρίου. Έτσι αυτά τα εσώτερα δάση της Βρινντάβανα θεωρούνται ανώτερα της Ματούρα, αλλά ανώτερος από αυτά τα δάση είναι ο θεϊκός λόφος Γκοβαρντάνα, επειδή ο Κρίσνα τον σήκωσε σαν ομπρέλα, υψώνοντάς τον με το πανέμορφο λωτοειδές χέρι Του για να προστατέψει τους συντρόφους Του, τους κατοίκους της Βράτζα, από τις καταρρακτώδεις βροχές που τους έστελνε ο εξαγριωμένος Ίντρα, ο Βασιλιάς των ημιθέων. Επίσης, στον λόφο Γκοβαρντάνα ο Κρίσνα φροντίζει τις αγελάδες μαζί με τους φίλους Του, τα βοσκόπουλα, και εκεί επίσης έδινε ραντεβού με την πολυαγαπημένη Του Ράντα για τις διασκεδάσεις Τους. Η Ράντα-κούνντα, στους πρόποδες του λόφου Γκοβαρντάνα, είναι ανώτερη όλων, επειδή εκεί είναι που ξεχειλίζει η αγάπη του Κρίσνα. Οι προχωρημένοι αφοσιωμένοι υπηρέτες προτιμούν να μένουν στη Ράντα-κούνντα, επειδή αυτό το μέρος ξυπνά πολλές αναμνήσεις των αιώνιων ερωτικών διασκεδάσεων ανάμεσα στον Κρίσνα και τη Ρανταράνι (ρατι-βιλασα).

Στην *Τσετανια-τσαριταμριτα* (Μαντια-λιλα) αναφέρεται ότι όταν ο Σρι Τσετάνια Μαχαπράμπού επισκέφτηκε για πρώτη φορά την περιοχή της Βρατζαμπούμι, δεν μπορούσε αρχικά να βρει την τοποθεσία της Ράντα-κούνντα. Αυτό σημαίνει ότι ο Σρι Τσετάνια Μαχαπράμπού έψαχνε να βρει την ακριβή τοποθεσία της Ράντα-κούνντα. Τελικά βρήκε το άγιο αυτό σημείο, αλλά υπήρχε μόνο μια μικρή λιμνούλα. Έκανε το λουτρό Του σε εκείνη τη λιμνούλα και είπε στους αφοσιωμένους υπηρέτες ότι εκεί βρισκόταν πραγματικά η Ράντα-κούνντα. Αργότερα, οι μαθητές Του με επικεφαλής τους έξι Γκοσουάμι, όπως ο Ρούπα και ο Ραγκουνάτα ντάσα, ανέσκαψαν την

περιοχή και τώρα υπάρχει εκεί μια μεγάλη λίμνη γνωστή ως Ράντα-κούνντα. Ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι έχει δώσει μεγάλη έμφαση στη Ράντα-κούνντα, εξαιτίας της επιθυμίας του Σρι Τσετάνια Μαχαπρανμπού να την βρει. Ποιος, λοιπόν, θα άφηνε τη Ράντα-κούνντα για να πάει να μείνει αλλού; Κανένα πρόσωπο με υπερβατική νοημοσύνη δεν θα το έκανε. Ωστόσο, η σημασία της Ράντα-κούνντα δεν μπορεί να συνειδητοποιηθεί από άλλες *σαμπρανταγια* των Βαϊσνάβα. Επίσης, πρόσωπα αδιάφορα για την υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου Τσετάνια Μαχαπρανμπού δεν μπορούν να καταλάβουν την πνευματική σημασία και τη θεϊκή φύση της Ράντα-κούνντα. Έτσι η Ράντα-κούνντα λατρεύεται κυρίως από τους Γκωντίγια Βαϊσνάβα, τους οπαδούς του Κυρίου Σρι Κρίσνα Τσετάνια Μαχαπρανμπού.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΔΕΚΑΤΟ

*καρμιμπιαχ παριτο χαρεχ πριγιαταγια βιακτιμ γιαγιουρ γκιανινας
τεμπιο γκιανα-βιμουκτα-μπακτι-παραμαχ πρεμαϊκα-νιστας ταταχ
τεμπιας ταχ πασου-παλα-πανκατζα-ντρισας ταμπιο 'πι σα ραντικα
πρεστα ταντβαντ ιγιαμ ταντιγια-σαρασι ταμ νασραγιετ καχ κριτι*

καρμιμπιαχ: από όλους τους εργαζόμενους με σκοπό την απόλαυση – *παριταχ*: από κάθε άποψη – *χαρεχ*: από το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας – *πριγιαταγια*: επειδή ευνοήθηκε – *βιακτιμ γιαγιουχ*: λέγεται στις *σαστρα* – *γκιανινας*: όσους είναι προχωρημένοι σε γνώση – *τεμπιαχ*: ανώτεροι από αυτούς – *γκιανα-βιμουκτα*: ελευθερωμένοι από τη γνώση – *μπακτι παραμαχ*: όσοι υπηρετούν με αφοσίωση – *πρεμα-εκα-νισταχ*: όσοι έχουν φτάσει στην αγνή αγάπη για τον Θεό – *ταταχ*: ανώτεροι από αυτούς – *τεμπιαχ*: καλύτεροι από αυτούς – *ταχ*: αυτοί - *πασου-παλα-πανκατζα-ντρισας*: οι *γκοπι*, που εξαρτώνται πάντα από τον Κρίσνα, το βοσκόπουλο – *ταμπιαχ*: πάνω από όλους αυτούς – *απι*: σίγουρα – *σα*: Εκείνη – *ραντικα*: η Σριμάτι Ραντίκα – *πρεστα*: πολύ αγαπητή – *ταντβατ*: παρόμοια – *ιγιαμ*: αυτό – *ταντιγια σαρασι*: η λίμνη Της, η Σρι Ράντα-κούνντα – *ταμ*: η Ράντα-κούνντα – *να*: δεν – *ασραγιετ*: θα βρει καταφύγιο – *καχ*: ποιος – *κριτι*: ο πιο καλότυχος.

Στις *σαστρα* λέγεται ότι από όλες τις κατηγορίες εργαζομένων με σκοπό την απόλαυση, εκείνος που έχει προοδεύσει στη γνώση των υψηλότερων αξιών της ζωής έχει την εύνοια του Υπερτάτου Κυρίου Χαρί. Από πολλούς τέτοιους ανθρώπους που έχουν προοδεύσει σε γνώση (*γκιανι*), όποιος είναι ουσιαστικά απελευθερωμένος εξαιτίας της γνώσης του ίσως ασπαστεί την υπηρεσία αφοσίωσης. Αυτός είναι ανώτερος από τους άλλους. Ωστόσο, εκείνος που έχει φτάσει πραγματικά στην *πρεμα*, την αγνή αγάπη για τον Κρίσνα, είναι ανώτερος από αυτόν. Οι *γκοπι* είναι υψωμένες πάνω από όλους τους προχωρημένους αφοσιωμένους υπηρέτες, επειδή εξαρτώνται πάντα εξ ολοκλήρου από τον Σρι Κρίσνα, το υπερβατικό βοσκόπουλο. Από τις *γκοπι*, η Σριμάτι Ρανταράνι είναι η πιο αγαπητή στον Κρίσνα. Η λίμνη Της (*κουντα*) είναι τόσο βαθιά αγαπητή

στον Κρίσνα όσο και αυτή η πιο αγαπημένη από τις γκοπι. Ποιος, λοιπόν, δεν θέλει να μείνει στη Ράντα-κούνντα και σ' ένα πνευματικό σώμα φορτισμένο με αισθήματα εκστατικής αφοσίωσης (*απρακριτα-μπαβα*), να προσφέρει υπηρεσία αγάπης στο θεϊκό ζεύγος Σρι Σρι Ράντα-Γκοβίνντα, που παρουσιάζουν την *αστακαλιγια-λιλα*, την αιώνια, καθημερινή, οκταπλή διασκέδασή Τους. Πραγματικά, όσοι Τους προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης στις όχθες της Ράντα-κούνντα είναι οι πιο καλότυχοι άνθρωποι του σύμπαντος.

Στην εποχή μας σχεδόν όλοι ασχολούνται με κάποιου είδους εργασία που αποβλέπει στην απόλαυση. Εκείνοι που επιθυμούν να αποκτήσουν υλικά κέρδη με την εργασία τους ονομάζονται *καρμι* ή εργαζόμενοι με σκοπό την απόλαυση. Όλα τα ζωντανά όντα του υλικού κόσμου βρίσκονται κάτω από τη σαγήνη της *μαγια*. Αυτό περιγράφεται στη *Βισνου Πουрана* (6.7.61):

βισνου-σακτιχ παρα προκτα

κσετραγκιακια τατα παρα

αβιντια-καρμα-σαμγκιανια

τριτιγια σακτιρ ισιατε

Οι σοφοί έχουν κατατάξει τις διάφορες ενέργειες του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας σε τρεις κατηγορίες, και συγκεκριμένα, την πνευματική ενέργεια, την οριακή ενέργεια και την υλική ενέργεια. Η υλική ενέργεια θεωρείται τρίτης κατηγορίας ενέργεια (*τριτιγια σακτιχ*). Όσα ζωντανά όντα βρίσκονται στη δικαιοδοσία της υλικής ενέργειας μερικές φορές συμπεριφέρονται σαν σκύλοι και χοίροι, εργαζόμενα πολύ σκληρά μόνο και μόνο για να την ικανοποίηση των αισθήσεων. Εντούτοις, σε αυτή τη ζωή ή, αφού εκτελέσουν ευσεβείς πράξεις, στην επόμενη ζωή, ορισμένοι *καρμι* έλκονται πολύ από τα διάφορα είδη θυσιών που αναφέρονται στις Βέδες. Έτσι, λόγω των ευσεβών πράξεών τους, υψώνονται στους ουράνιους πλανήτες. Όσοι τελούν θυσίες τηρώντας με ακρίβεια τις βεδικές εντολές υψώνονται στη σελήνη και σε πλανήτες πάνω από αυτήν. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (9.21), *κσινε πουνιε μαρτια-λοκαμ βισαντι*: αφού

εξαντλήσουν τα αποτελέσματα των αποκαλούμενων ευσεβών πράξεων, επιστρέφουν και πάλι στη γη, η οποία ονομάζεται *μαρτια-λοκα*, ο τόπος του θανάτου. Παρόλο που αυτά τα πρόσωπα μπορεί να υψωθούν στους ουράνιους πλανήτες με τις ευσεβείς πράξεις τους και παρόλο που μπορεί να απολαύσουν εκεί τη ζωή τους επί πολλές χιλιάδες χρόνια, υποχρεώνονται να επιστρέψουν σε αυτόν τον πλανήτη όταν τα αποτελέσματα των ευσεβών τους πράξεων εξαντληθούν.

Αυτή είναι η θέση όλων των *καρμι*, περιλαμβανομένων όσων ενεργούν με ευσέβεια και όσων ενεργούν με ασέβεια. Σε αυτόν τον πλανήτη συναντάμε πολλούς επιχειρηματίες, πολιτικούς και άλλους, οι οποίοι ενδιαφέρονται μόνο για την υλική ευτυχία. Προσπαθούν να κερδίσουν χρήματα με κάθε τρόπο, χωρίς να σκέφτονται αν αυτοί οι τρόποι είναι ευσεβείς ή ασεβείς. Αυτοί οι άνθρωποι ονομάζονται *καρμι*, δηλαδή χονδροειδείς υλιστές. Μεταξύ των *καρμι* υπάρχουν ορισμένοι *βικαρμι*, άνθρωποι που ενεργούν χωρίς την καθοδήγηση της βεδικής γνώσης. Όσοι ενεργούν με βάση τη βεδική γνώση τελούν θυσίες για την ικανοποίηση του Κυρίου Βίσνου και για να δεχθούν τις ευλογίες Του. Με αυτόν τον τρόπο υψώνονται σε ανώτερα πλανητικά συστήματα. Αυτοί οι *καρμι* είναι ανώτεροι των *βικαρμι*, επειδή είναι πιστοί στις οδηγίες των Βεδών και σίγουρα αγαπητοί στον Κρίсна. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (4.11) ο Κρίсна λέει: *γιε γιατα μαμ πραπαντιαντε ταμς ταταϊβα μπατζαμι αχαμ*. «Με οποιονδήποτε τρόπο εγκαταλείπεται κάποιος σ' Εμένα, τον ανταμείβω αναλόγως». Ο Κρίсна είναι τόσο καλός ώστε ικανοποιεί τις επιθυμίες των *καρμι* και των *γκιανι* και πολύ περισσότερο των *μπακτα*, των αφοσιωμένων υπηρετών Του. Μολονότι οι *καρμι* υψώνονται μερικές φορές στα ανώτερα πλανητικά συστήματα, όσο παραμένουν προσκολλημένοι σε πράξεις που αποσκοπούν στην απόλαυση είναι υποχρεωμένοι να δέχονται καινούργια υλικά σώματα μετά τον θάνατο. Αν κάποιος ενεργεί με ευσέβεια, μπορεί να αποκτήσει ένα καινούργιο σώμα μεταξύ των ημιθέων στα ανώτερα πλανητικά συστήματα ή μπορεί να αποκτήσει κάποια άλλη θέση που θα του επιτρέπει να απολαμβάνει υλική ευτυχία ανώτερου επιπέδου. Από την άλλη μεριά, εκείνοι που κάνουν ασεβείς πράξεις εξαθλιώνονται και γεννιούνται ανάμεσα στα ζώα, τα δέντρα και τα φυτά. Έτσι εκείνοι οι *καρμι*, οι εργαζόμενοι με σκοπό την απόλαυση, που δεν νοιάζονται για τις βεδικές οδηγίες, δηλαδή οι *βικαρμι*, δεν χαίρουν της εκτίμησης των σοφών άγιων προσώπων. Όπως αναφέρεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (5.5.4):

*νουναμπραματταχ κουρουτε βικαρμα
γιαντ ινντριγια-πριταγια απρινοτι
να σαντου μανιε γιατα ατμανο 'γιαμ
ασανν απι κλεσαντα ασα ντεχαχ*

«Οι υλιστές που εργάζονται σκληρά σαν σκύλοι και χοίροι μόνο και μόνο για αισθησιακές απολαύσεις είναι στην πραγματικότητα τρελοί. Κάνουν όλων των ειδών τις απεχθείς πράξεις μόνο και μόνο για την ικανοποίηση των αισθήσεων. Οι υλιστικές δραστηριότητες δεν αξίζουν καθόλου σε έναν νοήμονα άνθρωπο, γιατί ως αποτέλεσμα τέτοιων δραστηριοτήτων, αποκτά κανείς ένα υλικό σώμα, το οποίο είναι γεμάτο δυστυχία». Ο σκοπός της ανθρώπινης ζωής είναι να ξεφύγει κανείς από τις τρεις άθλιες συνθήκες, οι οποίες είναι επακόλουθο της υλικής ύπαρξης. Δυστυχώς, οι εργαζόμενοι με σκοπό την απόλαυση είναι ξετρελαμένοι με το χρήμα και την απόκτηση πρόσκαιρων υλικών ανέσεων· διακινδυνεύουν, λοιπόν, να υποβιβαστούν σε κατώτερα ζωικά είδη. Οι υλιστές, ανοήτως, κάνουν πολλά σχέδια για να είναι ευτυχισμένοι σε αυτόν τον υλικό κόσμο. Δεν στέκονται λίγο για να συλλογιστούν ότι θα ζήσουν μόνο για λίγα χρόνια, από τα οποία θα πρέπει να ξοδέψουν το μεγαλύτερο μέρος για να αποκτήσουν χρήματα για την ικανοποίηση των αισθήσεων. Τελικώς, αυτές οι δραστηριότητες καταλήγουν στον θάνατο. Οι υλιστές δεν σκέφτονται πως αφού αφήσουν αυτό το σώμα, μπορεί να ενσαρκωθούν σε σώματα κατώτερων ζώων, φυτών ή δέντρων. Έτσι όλες οι δραστηριότητές τους ακυρώνουν απλώς τον σκοπό της ζωής. Δεν έχουν γεννηθεί απλώς στην άγνοια, αλλά ενεργούν στο επίπεδο της άγνοιας, πιστεύοντας ότι αντλούν υλικά οφέλη με τη μορφή ψηλών κτιρίων, μεγάλων αυτοκινήτων, τιμητικών θέσεων και ούτω καθεξής. Οι υλιστές δεν γνωρίζουν ότι στην επόμενη ζωή τους θα υποβιβασθούν και ότι όλες οι δραστηριότητές τους συνιστούν απλώς την ήττα τους (*παραμπαβα*). Αυτή είναι η ετυμηγορία της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (5.5.5): *παραμπαβας ταβαντ αμποντα-τζαταχ*.

Θα πρέπει, λοιπόν, να είναι κανείς πρόθυμος να κατανοήσει την επιστήμη της ψυχής (*ατμα-ταττβα*). Αν δεν φτάσει κανείς στο επίπεδο της *ατμα-ταττβα*, δια της οποίας κατανοεί ότι είναι η ψυχή του και όχι το σώμα του, παραμένει στο επίπεδο της άγνοιας. Από χιλιάδες και ίσως και εκατομμύρια αδαών

ανθρώπων οι οποίοι χάνουν τον χρόνο τους ικανοποιώντας απλώς τις αισθήσεις τους, ίσως ένας φτάσει στο επίπεδο της γνώσης και κατανοήσει τις ανώτερες αξίες της ζωής. Αυτό το πρόσωπο ονομάζεται *γκιανι*. Ο *γκιανι* γνωρίζει ότι οι πράξεις που αποβλέπουν στην απόλαυση θα τον δέσουν στην υλική ύπαρξη και θα προκαλέσουν τη μετενσάρκωσή του από το ένα είδος σώματος στο άλλο. Όπως επισημαίνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* με τον όρο *σαριρα-μπαντα* (δεμένος στην υλική ύπαρξη), όσο διατηρεί κανείς κάποια σκέψη αισθησιακής απόλαυσης, ο νους του θα είναι απορροφημένος στο *καρμα*, τη δράση που αποσκοπεί στην απόλαυση, και αυτό θα τον υποχρεώνει να μεταναστεύει από το ένα σώμα στο άλλο. Έτσι ο *γκιανι* θεωρείται ανώτερος του *καρμι*, επειδή αποφεύγει τουλάχιστον τις τυφλές πράξεις αισθησιακών απολαύσεων. Αυτή είναι η ετυμολογία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Εντούτοις, παρόλο που ο *γκιανι* μπορεί να είναι απαλλαγμένος από την άγνοια των *καρμι*, αν δεν φτάσει στο επίπεδο της υπηρεσίας αφοσίωσης θεωρείται ότι βρίσκεται ακόμα στην άγνοια (*αβιντια*). Παρόλο που κάποιος μπορεί να είναι αποδεκτός ως *γκιανι*, προχωρημένος σε γνώση, η γνώση του θεωρείται ακάθαρτη, επειδή δεν είναι πληροφορημένος για την υπηρεσία αφοσίωσης και έτσι αγνοεί την άμεση λατρεία των λωτοειδών ποδιών του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Όταν ένας *γκιανι* ενστερνιστεί την υπηρεσία αφοσίωσης, γίνεται γρήγορα ανώτερος ενός συνηθισμένου *γκιανι*. Αυτό το προχωρημένο άτομο περιγράφεται ως *γκιανα-βιμουκτα-μπακτι-παραμα*. Πώς ένας *γκιανι* ενστερνίζεται την υπηρεσία αφοσίωσης αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.19), όπου ο Κρίσνα λέει:

*μπαχουναμ τζανμαναμ αντε
γκιαναβαν μαμ πραπαντιατε
βασουντεβαχ σαρβαμ ιτι
σα μαχατμα σου-ντουρλαμπαχ*

«Μετά από πολλές γεννήσεις και θανάτους, αυτός που βρίσκεται πράγματι στη γνώση εγκαταλείπεται σε Εμένα, γνωρίζοντας ότι είμαι η αιτία όλων των αιτιών και η αιτία των πάντων. Μια τέτοια ψυχή είναι πολύ σπάνια». Κάποιος είναι σοφός όταν εγκαταλείπεται στα λωτοειδή πόδια του Κρίσνα, αλλά ένας τέτοιος *μαχατμα*, μεγάλη ψυχή, είναι πολύ σπάνιος.

Αφού κάποιος υιοθετήσει την υπηρεσία αφοσίωσης τηρώντας τις ρυθμιστικές αρχές, ίσως φτάσει στο επίπεδο της αυθόρμητης αγάπης για τον Θεό, ακολουθώντας τα βήματα των μεγάλων αφοσιωμένων υπηρετών όπως ο Νάραντα, ο Σανάκα και ο Σανάτανα. Τότε το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας τον αναγνωρίζει ως ανώτερο. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες οι οποίοι έχουν αναπτύξει αγάπη για τον Θεό βρίσκονται σίγουρα σε εξυψωμένη θέση.

Από όλους αυτούς τους αφοσιωμένους υπηρέτες, οι *γκοπι* αναγνωρίζονται ως ανώτερες, επειδή δεν γνωρίζουν τίποτε άλλο παρά μόνο πώς να ικανοποιούν τον Κρίσνα, χωρίς να περιμένουν κανένα αντάλλαγμα από Αυτόν. Μερικές φορές ο Κρίσνα τις κάνει να υποφέρουν φρικτά, φεύγοντας μακριά τους. Αυτές, όμως, δεν μπορούν να Τον ξεχάσουν. Όταν ο Κρίσνα έφυγε από τη Βρινντάβανα για τη Ματούρα, οι *γκοπι* ήταν αποκαρδιωμένες και πέρασαν το υπόλοιπο της ζωής τους κλαίγοντας για τον χωρισμό τους από τον Κρίσνα. Αυτό σημαίνει ότι υπό μία έννοια δεν αποχωρίστηκαν ποτέ πραγματικά τον Κρίσνα. Δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ της σκέψης του Κρίσνα και της επαφής με τον Κρίσνα. Αντίθετα, η *βιπραλαμπα-σεβα*, η σκέψη του Κρίσνα σε κατάσταση αποχωρισμού, όπως έκανε ο ΣριΤσετάνια Μαχαπραμπού, είναι πολύ ανώτερη της άμεσης υπηρεσίας του Κρίσνα. Έτσι από όλους τους αφοσιωμένους υπηρέτες που έχουν αναπτύξει ανόθευτη αφοσίωση και αγάπη για τον Κρίσνα, οι *γκοπι* είναι οι πλέον δοξασμένες και από όλες αυτές τις δοξασμένες *γκοπι*, η Σριμάτι Ρανταράνι είναι η ανώτατη. Κανείς δεν μπορεί να ξεπεράσει την υπηρεσία αφοσίωσης της Σριμάτι Ρανταράνι. Μάλιστα, ούτε ο Κρίσνα δεν μπορεί να καταλάβει τη διάθεση της Σριμάτι Ρανταράνι· γι' αυτό πήρε τη θέση Της και εμφανίστηκε ως Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού, μόνο και μόνο για να καταλάβει τα υπερβατικά Της αισθήματα.

Με αυτόν τον τρόπο ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι συμπεραίνει σταδιακά ότι η Σριμάτι Ρανταράνι είναι ο πλέον δοξασμένος αφοσιωμένος υπηρέτης του Κρίσνα και ότι η λίμνη Της (*κουνντα*), η Σρι Ράντα-κούνντα, είναι το πλέον δοξασμένο μέρος. Αυτό επιβεβαιώνεται σε ένα εδάφιο της *Λαγκουμπαγκαβαταμριτα* (*Ουτταρα-κανντα* 45), όπως μνημονεύεται στην *Τσετανια-τσαριταμριτα*:

*γιατα ραντα πριγια βισνος
τασιαχ κουννταμ πριγιαμ τατα*

*σαρβα-γκοπισου σαϊβαϊκα
βισνορ ατιαντα-βαλλαμπα*

«Όπως ακριβώς η Σριμάτι Ρανταράνι είναι αγαπητή στον Υπέρτατο Κύριο Κρίσνα (τον Βίσνου), έτσι και το μέρος που λούζεται (η Ράντα-κούνντα) είναι εξίσου αγαπητό στον Κρίσνα. Από όλες τις γκοπι, Αυτή μόνη ίσταται υπέρτατη, ως η πλέον αγαπημένη του Κυρίου».

Συνεπώς, όλοι όσοι ενδιαφέρονται για τη συνείδηση του Κρίσνα θα πρέπει τελικώς να αναζητήσουν καταφύγιο στη Ράντα-κούνντα και να προσφέρουν εκεί υπηρεσία αφοσίωσης για το υπόλοιπο της ζωής τους. Αυτό είναι το συμπέρασμα του Ρούπα Γκοσουάμι στη δέκατη στροφή της *Ουπαντεσαμριτα*.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

*κρισνασιοτσαϊχ πραναγια-βασατιχ πρεγιασιμπιο 'πι ραντα
κουννταμ τσασια μουνιμπιρ αμπιτας ταντριγκ εβα βιανταγι
γιατ πρεσταϊρ απι αλαμ ασουλαμπαμ κιμ πουνναρ μπακτι-μπατζαμ
τατ πρεμενταμ σακριντ απι σαραχ σνατουρ αβισκαροτι*

κρισνασια: του Κυρίου Σρι Κρίσνα – *ουτσαϊχ*: πολύ ψηλά – *πραναγια-βασατιχ*: αντικείμενο της αγάπης – *πρεγιασιμπιαχ*: από τις πολλές αγαπημένες γκοπι – *απι*: σίγουρα – *ραντα*: η Σριμάτι Ρανταράνι – *κουννταμ*: η λίμνη – *τσα*: επίσης – *ασιαχ*: Αυτής – *μουνιμπιχ*: από μεγάλους σοφούς – *αμπιταχ*: από κάθε άποψη – *ταντρικ εβα*: παρόμοια – *βιανταγι*: περιγράφεται – *γιατ*: το οποίο – *πρεσταϊχ*: από τους πιο προχωρημένους αφοσιωμένους υπηρέτες – *απι*: ακόμα και – *αλαμ*: αρκετά – *ασουλαμπαμ*: δύσκολο να αποκτηθεί – *κιμ*: τι – *πουνναχ*: ξανά – *μπακτι-μπατζαμ*: για πρόσωπα που προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης – *τατ*: εκείνο – *πρεμα*: αγάπη για τον Θεό – *ινταμ*: αυτό – *σακριτ*: μία φορά – *απι*: ακόμα και – *σαραχ*: η λίμνη – *σνατουχ*: κάποιου που έχει λουστεί – *αβισκαροτι*: ξυπνά.

Από τα πολλά πράγματα που Του δίνουν χαρά και από όλες τις αγαπημένες κόρες της Βρατζαμπούμι, η Σριμάτι Ρανταράνι είναι σίγουρα το πιο λατρεμένο αντικείμενο της αγάπης του Κρίσνα. Και από κάθε άποψη, η θεϊκή λίμνη Της (κουνντα) περιγράφεται από μεγάλους σοφούς ως εξίσου αγαπητή σε Αυτόν. Αναμφίβολα, τη Ράντα-κούνντα την κατακτά κανείς πολύ δύσκολα, ακόμα και οι μεγάλοι αφοσιωμένοι υπηρέτες· είναι, λοιπόν, ακόμα πιο δύσκολο για τους συνηθισμένους αφοσιωμένους υπηρέτες. Αν κάποιος λουστεί απλώς μία φορά σε αυτά τα άγια ύδατα, η αγνή αγάπη του για τον Κρίσνα θα ξυπνήσει πλήρως.

Γιατί η Ράντα-κούνντα είναι τόσο δοξασμένη; Η λίμνη αυτή είναι τόσο δοξασμένη επειδή ανήκει στη Σριμάτι Ρανταράνι, που είναι το ύψιστο αντικείμενο της αγάπης του Σρι Κρίσνα. Από όλες τις γκοπι, Αυτή είναι η πιο

αγαπημένη. Μεγάλοι σοφοί λένε ότι κατά τον ίδιο τρόπο, τη λίμνη Της, τη Σρι Ράντα-κούνντα, την αγαπά ο Κρίсна όσο και την Ίδια τη Ράντα. Πράγματι, η αγάπη του Κρίсна για τη Ράντα-κούνντα και τη Σριμάτι Ρανταράνι είναι η ίδια από κάθε άποψη. Τη Ράντα-κούνντα την αποκτά κανείς πολύ σπάνια, ακόμα και μεγάλες προσωπικότητες που προσφέρουν πλήρη υπηρεσία αφοσίωσης, πολλώ δε μάλλον οι συνηθισμένοι αφοσιωμένοι υπηρέτες που ασκούν απλώς το *βαϊντι μπακτι*.

Λέγεται ότι ένας αφοσιωμένος υπηρέτης θα αναπτύξει αμέσως αγνή αγάπη για τον Κρίсна, ακριβώς όπως οι *γκοπι*, αν λουστεί έστω και μία φορά στη Ράντα-κούνντα. Η συμβουλή του Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι είναι πως ακόμα και αν δεν μπορεί κανείς να ζήσει μονίμως στις όχθες της Ράντα-κούνντα, θα πρέπει τουλάχιστον να λουστεί στη λίμνη όσο το δυνατό περισσότερες φορές. Αυτό είναι ένα εξαιρετικά σημαντικό θέμα στα πλαίσια της υπηρεσίας αφοσίωσης. Ο Σρίλα Μπακτιβινόντα Τακουρά γράφει σχετικά με αυτό ότι η Σρι Ράντα-κούνντα είναι το πιο ξεχωριστό μέρος για όσους ενδιαφέρονται να αναπτύξουν την υπηρεσία τους στα ίχνη των κοριτσιών που είναι φίλες (*σακι*) ή έμπιστες βοηθοί (*μαντζαρι*) της Σριμάτι Ρανταράνι. Τα ζωντανά όντα που λαχταρούν να επιστρέψουν στο σπίτι μας, στο υπερβατικό βασίλειο του Θεού, την Γκολόκα Βριντάβανα, αποκτώντας το πνευματικό τους σώμα (*σινταντεχα*), θα πρέπει να ζουν στη Ράντα-κούνντα, να βρουν καταφύγιο στις έμπιστες υπηρέτριες βοηθούς της Σρι Ράντα και υπό την καθοδήγησή τους να Την υπηρετούν διαρκώς. Αυτή είναι η πλέον δοξασμένη μέθοδος για όσους προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης υπό την προστασία του Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού. Σχετικά με αυτό, ο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Τακουρά γράφει ότι ακόμα και μεγάλοι σοφοί και μεγάλοι αφοσιωμένοι υπηρέτες όπως ο Νάραντα και ο Σανάκα δεν έχουν την ευκαιρία να έρθουν στη Ράντα-κούνντα και να λουστούν. Άρα, αυτό ισχύει πολύ περισσότερο για τους συνηθισμένους αφοσιωμένους υπηρέτες. Αν, εξαιτίας μεγάλης τύχης, έχει κανείς την ευκαιρία να έρθει στη Ράντα-κούνντα και να λουστεί έστω και μία φορά, μπορεί να αναπτύξει την υπερβατική αγάπη του για τον Κρίсна, ακριβώς όπως έκαναν οι *γκοπι*. Συνιστάται επίσης να ζήσει κανείς στις όχθες της Ράντα-κούνντα και να απορροφηθεί στην υπηρεσία αγάπης του Κυρίου. Θα πρέπει να λούζεται κανείς εκεί τακτικά, να εγκαταλείψει όλες τις υλικές ιδέες και να βρει καταφύγιο στη Σρι Ράντα και τις βοηθούς Της, τις *γκοπι*. Αν είναι κανείς απασχολημένος συνεχώς με αυτόν τον τρόπο κατά τη διάρκεια της ζωής του, αφού αφήσει το σώμα του θα επιστρέψει στον Θεό για να

υπηρετήσει τη Σρι Ράντα με τον ίδιο τρόπο που το συλλογίζόταν όσο ζούσε στις όχθες της Ράντα-κούνντα. Το συμπέρασμα είναι ότι το να ζεί κανείς στις όχθες της Ράντα-κούνντα και να λούζεται εκεί καθημερινά συνιστούν την ύψιστη τελειότητα της υπηρεσίας αφοσίωσης. Αυτή η θέση είναι πολύ δύσκολο να αποκτηθεί, ακόμα και για μεγάλους σοφούς και αφοσιωμένους υπηρέτες όπως ο Νάραντα. Δεν υπάρχει, επομένως, όριο στη δόξα της Σρι Ράντα-κούνντα. Υπηρετώντας κανείς τη Ράντα-κούνντα, μπορεί να έχει την ευκαιρία να γίνει βοηθός της Σριμάτι Ρανταράνι υπό την αιώνια καθοδήγηση των γκοπι.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Η Αυτού Θεία Χάρη Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα εμφανίστηκε σε τούτο τον κόσμο το 1896 στην Καλκούτα της Ινδίας. Πρωτοσυνάντησε τον πνευματικό του δάσκαλο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Γκοσουάμι το 1922. Ο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Τακουρά, διακεκριμένος θεολόγος και ιδρυτής εξήντα τεσσάρων Γκωντίγια μάτα (βεδικών ινστιτούτων), συμπάθησε αυτόν τον μορφωμένο νεαρό άντρα και τον έπεισε να αφιερώσει τη ζωή του στη διδασκαλία και διάδοση της βεδικής γνώσης. Ο Σρίλα Πραμπουπάντα έγινε μαθητής του και έντεκα χρόνια αργότερα, το 1933, μυήθηκε και τυπικά ως μαθητής του στο Αλλαχαμπάντ.

Στην πρώτη τους συνάντηση, το 1922, ο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Τακουρά ζήτησε από τον Σρίλα Πραμπουπάντα να διαδώσει τη βεδική γνώση μέσω της αγγλικής γλώσσας. Στα χρόνια που ακολούθησαν, ο Σρίλα Πραμπουπάντα έγραψε έναν σχολιασμό της *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, βοήθησε την Γκωντίγια μάτα στο έργο της και το 1944, αβοήθητος, άρχισε την έκδοση ενός δεκαπενθήμερου περιοδικού στα αγγλικά, γράφοντας τα κείμενα, έχοντας την επιμέλεια της έκδοσης, δακτυλογραφώντας τα χειρόγραφα και διορθώνοντας τα δοκίμια. Έκανε ακόμη και τη διανομή του περιοδικού, αγωνιζόμενος να συνεχίσει την έκδοσή του. Αφότου άρχισε, η έκδοση αυτού του περιοδικού – με την εξαίρεση ενός περίπου χρόνου- δεν σταμάτησε ποτέ.

Αναγνωρίζοντας τη φιλοσοφική μόρφωση και την αφοσίωση του Σρίλα Πραμπουπάντα, η Ένωση των Γκωντίγια Βαϊσνάβα τον ετίμησε το 1947 με τον τίτλο του Μπακτιβεντάντα. Το 1950, σε ηλικία πενήντα τεσσάρων ετών, ο Σρίλα Πραμπουπάντα αποτραβήχτηκε από την έγγαμη ζωή, προσχωρώντας στην τάξη *βαναπραστα* (στην τάξη εκείνων που αποσύρονται από την οικογενειακή ζωή), θέλοντας να αφιερώσει περισσότερο χρόνο στις μελέτες του και στο γράψιμο. Ο Σρίλα Πραμπουπάντα ταξίδεψε στην άγια πόλη της Βρινντάβανα, όπου έζησε κάτω από πολύ ταπεινές συνθήκες στον ιστορικό μεσαιωνικό ναό των Ράντα-Νταμοντάρα. Εκεί αφοσιώθηκε για αρκετά χρόνια στη μελέτη και στο γράψιμο. Στην τάξη της απάρνησης (*σαννιασα*) προσχώρησε το 1959. Στον ναό των Ράντα-Νταμοντάρα, ο Σρίλα Πραμπουπάντα άρχισε να εργάζεται πάνω στο αριστούργημα της ζωής του:

μια πολύτομη μετάφραση με επεξηγηματικά σχόλια των δεκαοχτώ χιλιάδων στίχων της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (της *Μπαγκαβατα Πουρανα*).

Αφού δημοσίευσε τρεις τόμους της *Μπαγκαβαταμ*, ο Σρίλα Πραμπουπάντα πήγε στις Ηνωμένες Πολιτείες το 1965 για να εκπληρώσει την αποστολή του πνευματικού του δασκάλου. Στη συνέχεια, η Αυτού Θεία Χάρη έγραψε περισσότερους από εξήντα τόμους έγκυρων μεταφράσεων, σχολιασμών και συνοπτικών μελετών των φιλοσοφικών και θρησκευτικών κλασικών έργων της Ινδίας.

Το 1965, όταν έφτασε με φορτηγό πλοίο στη Νέα Υόρκη, ο Σρίλα Πραμπουπάντα ήταν ουσιαστικά χωρίς καθόλου χρήματα. Χρειάστηκε να περάσει ένας χρόνος γεμάτος δυσκολίες για να ιδρύσει τη Διεθνή Ένωση για τη Συνείδηση του Κρίσνα, τον Ιούλιο του 1966. Πριν φύγει από αυτόν τον κόσμο, στις 14 Νοεμβρίου 1977, καθοδήγησε την Ένωση και την είδε να αναπτύσσεται σε μια παγκόσμια ομοσπονδία με περισσότερα από εκατό *ασραμα*, σχολεία, ναούς, ινστιτούτα και αγροτικές κοινότητες.

Οπωσδήποτε, όμως, η πιο σημαντική προσφορά του Σρίλα Πραμπουπάντα είναι τα βιβλία του. Έχοντας κερδίσει τη μεγάλη εκτίμηση των ακαδημαϊκών κύκλων για την εγκυρότητα, το βάθος και τη σαφήνεια τους, χρησιμοποιούνται ως κλασικά κείμενα σε πολυάριθμα πανεπιστήμια και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα σε όλο τον κόσμο και έχουν μεταφραστεί σε περισσότερες από σαράντα γλώσσες.

Σε μόλις δώδεκα χρόνια και παρά την προχωρημένη ηλικία του, ο Σρίλα Πραμπουπάντα έκανε τον γύρο της γης δεκατέσσερις φορές, δίνοντας συνεχώς διαλέξεις στις πέντε ηπείρους. Παρά το τόσο κουραστικό πρόγραμμά του, ο Σρίλα Πραμπουπάντα συνέχισε να γράφει παραγωγικά. Τα γραφτά του συνιστούν μια αληθινή βιβλιοθήκη βεδικής φιλοσοφίας, θρησκείας, λογοτεχνίας και πολιτισμού.

Γλωσσάριο

αβιντια: η άγνοια.

ασραμα: πνευματική τάξη.

ατιαχα: η συσσώρευση περισσότερων από όσα χρειάζονται.

ατμα: η ψυχή.

ατσαρια: πνευματικός δάσκαλος· αυτός που διδάσκει με το παράδειγμά του.

αχανκα: ψευδές εγώ.

βαϊντι-μπακτι: υπηρεσία αφοσίωσης βάσει των ρυθμιστικών αρχών των εξ αποκαλύψεως γραφών ή του πνευματικού δασκάλου.

βαϊσναβα-απαρान्त: προσβολή εις βάρος ενός αφοσιωμένου υπηρέτη του Κυρίου.

βατσαλια-ρασα: γονική σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο.

βικαρμα: αμαρτωλές πράξεις που γίνονται αντίθετα με τις εντολές των γραφών.

Βρινντάβανα: ο τόπος των υπερβατικών βουκολικών διασκεδάσεων του Κρίσνα, τις οποίες φανέρωσε όταν ήταν παρών στη γη, πριν από περίπου πέντε χιλιάδες χρόνια.

βιπραλαμπα-σεβα: το να σκέφτεται κανείς τον Κρίσνα σε κατάσταση αποχωρισμού.

γιογκα-σιντι: μυστικιστική τελειότητα.

γκιανι: κάποιος που καλλιεργεί τη γνώση.

γκοντασα: υπηρέτης των αισθήσεων.

γκοπι: οι βοσκοπούλες της Βρινντάβανα, οι πιο δοξασμένοι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κρίσνα.

γκοσουαμι: κύριος των αισθήσεων.

Γκοσουάμι της Βρινντάβανα: έξι από τους κύριους μαθητές του Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού, που έγραψαν ανυπέρβλητα έργα για το *μπακτι* και βρήκαν με ανασκαφές τα χαμένα άγια μέρη της Βρινντάβανα.

Εκάντασι: η ενδέκατη μέρα της γέμισης και της χάσης της σελήνης· ιδιαίτερη μέρα νηστείας για αυξημένη θύμηση του Σρι Κρίσνα.

Ίνντρα: ο βασιλιάς των ημιθέων.

ισαβασια: (ισα: ο Κύριος + βασια: έλεγχος) το κεντρικό δίδαγμα της Σρι

Ισοπανισαντ, ότι δηλαδή ο Κύριος είναι ιδιοκτήτης και κύριος των πάντων

και επομένως όλα θα πρέπει να χρησιμοποιούνται στην υπηρεσία Του.

κανιστα-αντικαρι: νεοφώτιστος αφοσιωμένος υπηρέτης.

καρμα: 1) η δράση γενικά 2) η δράση που συνιστούν οι Βέδες 3) η ευσεβής δράση

η σύμφωνη με τις βεδικές εντολές που οδηγεί σε υλικά κέρδη σε αυτή τη

ζωή ή σε ανώτερους πλανήτες μετά θάνατον.

καρμι: 1) οι εργαζόμενοι με σκοπό την απόλαυση 2) οι εργαζόμενοι σύμφωνα με

τις βεδικές εντολές.

κιρτανα: ο δοξασμός του Υπερτάτου Κυρίου.

κρισνα-κατα: συζητήσεις για τον Υπέρτατο Κύριο.

Λάκσμι: η θεά της τύχης.

μαγια: (κυριολεκτικά *μα*, μη + *για*, αυτό) αυτό που δεν είναι, το μη ον, η πλάνη.

μανγκαλα-αρατι: η πρωινή τελετουργία για τον χαιρετισμό του Κυρίου.

μανο-βεγκα: οι ορμές του ανήσυχου νου.

μαντζαρι: οι γκοπι βοηθοί της Σριμάτι Ρανταράνι.

μαντιαμα-αντικαρι: αφοσιωμένος υπηρέτης της δεύτερης τάξης.

μαντουρια-ρασα: η σχέση ερωτικής συζυγικής αγάπης με τον Υπέρτατο Κύριο.

μαντρα: αγνή ηχητική δόνηση που ελευθερώνει τον νου από την υλική μόλυνση.

Μάρτια-λόκα: ο τόπος του θανάτου· ο πλανήτης γη.

μαρτια λόκα: ο τόπος του θανάτου· αναφέρεται σε ολόκληρο τον υλικό κόσμο.

μαχα-μαντρα: ο μέγας ψαλμός της απελευθέρωσης· Χάρε Κρίсна, Χάρε Κρίсна, Κρίсна Κρίсна, Χάρε Χάρε / Χάρε Ράμα, Χάρε Ράμα, Ράμα Ράμα, Χάρε Χάρε.

μαχα-μπαγκαβατα: μέγιστος αφοσιωμένος υπηρέτης.

μαχατμα: μεγάλη ψυχή· αφοσιωμένος υπηρέτης.

Μπράμα: το πρώτο ζωντανό ον· με τη δύναμη και τη γνώση που του δίνει ο Υπέρτατος Κύριος, ο Μπράμα δημιουργεί το υλικό σύμπαν.

μπραμανα: μία από τις τέσσερεις *βαρνα*, τις κοινωνικές τάξεις στο σύστημα *βαρνασραμα*· αυτός που έχει συνειδητοποιήσει το *μπραμαν*. Η θέση του

μπραμανα δεν καθορίζεται από τη γέννησή του, αλλά από τις ποιότητές του.

μπραματσαρια: (κυριολεκτικά: πνευματική καλλιέργεια) το πρώτο *ασραμα* ή στάδιο της ζωής στο σύστημα *βαρνασραμα*· η άγαμη ζωή του σπουδαστή.

μπακτι: από τη ρίζα *μπατζ*, υπηρετώ· υπηρεσία αφοσίωσης στον Υπέρτατο Κύριο.

μπατζανα: από τη ρίζα *μπατζ*, υπηρετώ· 1) υπηρεσία 2) πνευματική πρακτική και

ιδιαίτερα το να ακούει κανείς για τον Υπέρτατο Κύριο, να Τον δοξάζει και

Τον θυμάται.

Ναράγιανα: η επέκταση του Κρίσνα με τέσσερα χέρια· ο Κύριος της Βαϊκούντα.

νιργκουνα: χωρίς υλικές ιδιότητες.

ντασια-ρασα: η σχέση κάποιου με τον Υπέρτατο Κύριο ως υπηρέτη.

ντικσα: πνευματική μύηση.

ουτσαχα: ο ενθουσιασμός.

ουτταμα-αντικαρι: ένας πρώτης τάξεως αφοσιωμένος υπηρέτης, πολύ εξελιγμένος στην υπηρεσία αφοσίωσης.

παραμαχαμσα: η κορυφαία τάξη αφοσιωμένων υπηρετών που παρομοιάζονται με κύκνους.

πατιτα-παβανα: ο σωτήρας των πεσμένων ψυχών· προσωνυμία του Κυρίου Σρι Τσετάνια Μαχαπράμπου.

πραγιασα: περιττή προσπάθεια.

πραγιαστσιττα: εξιλέωση.

πρασανταμ: το έλεος του Κυρίου. Αναφέρεται συνήθως στα υπολείμματα της τροφής που έχει προσφερθεί στην Θεότητα.

πρατζαλπα: ανώφελες, άσκοπες συζητήσεις.

πρεμα: το ύψιστο στάδιο της αγνής αγάπης για τον Θεό.

ραγκα-μπακτι: υπηρεσία αφοσίωσης με αυθόρμητη αγάπη.

ραγκανουγκα-μπακτι: αυθόρμητη υπηρεσία αφοσίωσης κατά την οποία ο αφοσιωμένος υπηρέτης ακολουθεί τα βήματα ενός από τους αιώνιους συντρόφους του Κρίσνα στη Βρινντάβανα.

ρασα: η συγκεκριμένη διάθεση ή στάση που έχει ο αφοσιωμένος υπηρέτης κατά την ανταλλαγή αγάπης με τον Υπέρτατο Κύριο.

ρισι: σοφοί, φιλόσοφοι, μυστικιστές·

σακια-ρασα: η σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο ως φίλος Του.

σαμαντι: η κατάσταση έκστασης όταν η συνείδηση είναι απορροφημένη στον Υπέρτατο.

σαμπαβατ: η λατρεία της Υπέρτατης Αιτίας.

σαμμποντι: το Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας, απολύτως ανεξάρτητο.

σανκιρτανα: η ομαδική ψαλμωδία των αγίων ονομάτων του Κυρίου.

σαννιασα: η τάξη της απάρνησης, απαλλαγμένη από οικογενειακές σχέσεις και στην οποία όλες οι δραστηριότητες είναι αφιερωμένες αποκλειστικά στον Κρίσνα.

σαντα-ρασα: παθητική ή ουδέτερη σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο.

σαστρα: οι εξ αποκαλύψεως γραφές.

σατς-τσιντ-ανανντα βιγκραχα: (σατ, αιώνια ύπαρξη + τσιτ, γνώση + ανανντα, ευδαιμονία, μακαριότητα + βιγκραχα, μορφή) η αιώνια μορφή του Υπερτάτου Κυρίου, γεμάτη ευδαιμονία και γνώση. Είναι επίσης η αιώνια υπερβατική μορφή και του ζωντανού όντος.

σμαρανα: η προσφορά υπηρεσίας στον Κύριο δια της ενθύμησης.

σουαμι: κάποιος που ελέγχει τον νου και τις αισθήσεις· τίτλος όσων βρίσκονται στην τάξη της απάρνησης.

σραβανα: η προσφορά υπηρεσίας στον Κύριο δια του ακούσματος.

Σρίλα Μπακτιβινόντα Τακουρά: μέγας *ατσαρια* στη μαθητική διαδοχή από τον Κύριο Τσετάνια, πρωτοπόρος της συνείδησης του Κρίσνα στη σύγχρονη εποχή.

Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Τακουρά: μέγας *ατσαρια*, πνευματικός δάσκαλος του Σρίλα Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα.

ταπασια: ασκητικότητα· εκούσια αποδοχή κάποιας υλικής ταλαιπωρίας για πρόοδο στην πνευματική ζωή.

ταταστα-σακτι: η οριακή ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου. Βρίσκεται στα όρια μεταξύ πνευματικής και υλικής ενέργειας.

τζαπα-μαλα: σπάγγος με περασμένες 108 χάντρες προσευχής για το ψάλσιμο του *μαχα-μαντρα* Χάρε Κρίσνα. Μοιάζει με το κομποσκοίνι των Χριστιανών.

τζιβατμα: ατομικές ψυχές· οι ψυχές των ζωντανών όντων.

τιαγκι: όσοι βρίσκονται στην τάξη της απάρνησης.

χαρι-ναμα μύηση: μύηση στην ψαλμωδία *μαχα-μαντρα* Χάρε Κρίσνα.

χατι-ματα: η προσβολή του «τρελού ελέφαντα» εις βάρος ενός Βαϊσνάβα, η οποία καταστρέφει το αναρριχητικό φυτό της αφοσίωσης.

Σρι Ράντα-κούνντα
Ματούρα, Ινδία

